

Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΑΣ

**ΣΧΟΛΗ: Διοίκησης και Οικονομίας
ΤΜΗΜΑ: Επιχειρηματικού Σχεδιασμού
και Πληροφοριακών Συστημάτων**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η Προστασία της Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας,
ιδιαίτερα στον αθέμιτο Ανταγωνισμό.**

Σπουδαστές

Επώνυμο: Καΐσερλίδης

Όνομα : Παύλος-Πέτρος

Επώνυμο: Κόρρα

Όνομα : Ελευθερία

Εισηγητής: Δημαράς Νικόλαος Δρ.

ΠΑΤΡΑ 30/09/2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο Πρώτο – Εισαγωγή

1.1 Εισαγωγικό σημείωμα	5
1.2 Έννοια της εμπορικής και βιομηχανικής επιχείρησης.....	6
1.2.1 Στοιχεία της επιχείρησης.....	7
1.2.2 Νομοθετικό πλαίσιο της επιχείρησης.....	7
1.3 Βιομηχανική ιδιοκτησία.....	8
1.3.1 Ορισμός της βιομηχανικής ιδιοκτησίας.....	8
1.3.2 Δικαιώματα της βιομηχανικής ιδιοκτησίας.....	9
1.3.3 Νομοθεσία.....	9
1.3.4 Προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας.....	9

Κεφάλαιο Δεύτερο – Εμπορική Επωνυμία

2.1 Ορισμός.....	11
2.2 Οι τρεις βασικές αρχές της αλήθειας.....	11
2.3 Δικαίωμα επί της επωνυμίας.....	12
2.4 Απώλεια του δικαιώματος επί της επωνυμίας.....	12
2.5 Προστασία της εμπορικής επωνυμίας.....	13
2.6 Προστασία Αλλοδαπών επωνυμιών.....	14
2.7 Λανθασμένες καταχωρήσεις επωνυμιών.....	15

Κεφάλαιο Τρίτο –Βιομηχανικό ή Εμπορικό Σήμα

3.1 Γενικά.....	16
3.2 Έννοια.....	16
3.3 Διοικητική έναρξη και λήξη προστασίας.....	17
3.4 Νομοθετική ρύθμιση.....	17
3.5 Περιεχόμενο του δικαιώματος και τρόπος χρησιμοποίησης.....	18
3.5.1 Προϋποθέσεις παραδοχής του σήματος	18
3.5.2 Δικαίωμα επί του σήματος.....	19
3.6 Απώλεια του σήματος.....	19
3.7 Νομοθετικό θεμέλιο της προστασίας του σήματος.....	19
3.8 Διαγραφή του σήματος.....	20
3.8.1 Λόγοι διαγραφής του σήματος.....	21

3.8.2	Λόγοι απαράδεκτου κατάθεσης σήματος.....	21
3.9	Προστασία του σήματος.....	24
3.10	Αλλοδαπό σήμα.....	26
3.11	Προστασία κατά τη διεθνή σύμβαση του Παρισιού.....	28
3.12	Το σήμα στα πλαίσια του κοινοτικού δικαίου.....	28

Κεφάλαιο Τέταρτο – Διακριτικός τίτλος και άλλα διακριτικά γνωρίσματα

4.1	Έννοια.....	31
4.2	Αρχές που διέπουν το διακριτικό τίτλο ή γνώρισμα.....	31
4.3	Κτήση και απώλεια του διακριτικού τίτλου ή γνωρίσματος.....	32
4.4	Προστασία του διακριτικού τίτλου	33

Κεφάλαιο Πέμπτο –Βιομηχανική Ευρεσιτεχνία-Εφευρέσεις

5.1	Γενικά	34
5.1.1	Κοινά στοιχεία με ευρεσιτεχνίας, επωνυμίας, σήματος.....	34
5.1.2	Διαφορές από εμπορικό σήμα, επωνυμία	35
5.2	Εφευρέσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας.....	35
5.3	Οργανισμός βιομηχανικής ιδιοκτησίας.....	36
5.4	Απώλεια του διπλώματος ευρεσιτεχνίας.....	36
5.5	Το δικαίωμα και η προστασία του διπλώματος ευρεσιτεχνίας.....	37
5.6	Προστασία κατά της μη νόμιμης χρησιμοποίησης της εφεύρεσης.....	38
5.7	Διεθνής Ευρεσιτεχνία.....	40
5.8	Το Ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.....	41
5.8.1	Προϋποθέσεις για τη χορήγηση ευρωπαϊκού διπλώματος.....	42
5.9	Κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνία.....	43
5.9.1	Προϋποθέσεις και δικαιώματα.....	44
5.9.2	Απόσβεση του δικαιώματος στο κοινοτικό δίπλωμα.....	44
5.9.3	Λόγοι ακύρωσης του διπλώματος.....	45

Κεφάλαιο Έκτο - Υποδείγματα χρησιμότητας

6.1	Έννοια.....	47
6.2	Πιστοποιητικό υποδείγματος χρησιμότητας.....	47
6.3	Προϋποθέσεις απονομής πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας.....	48

6.4 Δικαίωμα κατόχου πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας.....	50
6.5 Προστασία.....	50

Κεφάλαιο Έβδομο – Διεθνής Συμβάσεις

7.1 Σύμβαση του Παρισιού.....	52
7.2 Σύμβαση της Μαδρίτης.....	55
7.2.1 Ημερομηνία διεθνούς καταχωρήσεις.....	56
7.2.2 Πρωτόκολλο της Μαδρίτης.....	57
7.2.3 Ο στόχος της πρότασης -απόφασης.....	59
7.3 Διακανονισμός της Χάγης.....	61
7.3.1 Προστασία.....	64
7.3.2. Διαδικασία και διάρκεια προστασίας.....	65
7.3.3 Δικαιώματα που γεννά η καταχώριση	65

Κεφάλαιο Όγδοο – Ευρωπαϊκή Ένωση

8.1 Η Βιομηχανική ιδιοκτησία στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	67
---	----

Κεφάλαιο Ένατο- Οδηγία 2001/29/ΕΚ

9.1 Πρόλογος.....	72
9.2 Το θεσμικό πλαίσιο προστασίας.....	73
9.3 Τα άρθρα της οδηγίας 2001/29/ΕΚ.....	74
9.4 Επίλογος.....	80

Κεφάλαιο Δέκατο – Αθέμιτος Ανταγωνισμός

10.1 Γενικά.....	81
10.2 Ειδικές περιπτώσεις αθέμιτου ανταγωνισμού.....	83
10.3 Προστασία κατά των πράξεων του αθέμιτου ανταγωνισμού.....	87
10.4 Διεθνής προστασία.....	87

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	88
--------------------------	-----------

1.1 Εισαγωγικό Σημείωμα

Θέμα της Πτυχιακής Εργασίας είναι η προστασία της εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, ιδιαίτερα στον αθέμιτο ανταγωνισμό. Στο κείμενο που ακολουθεί υπάρχει αναφορά στην εμπορική και βιομηχανική ιδιοκτησία, αλλά και κάποιοι τρόποι προστασίας της. Αποσπάσματα καθώς και σχετικές αναφορές έχουν προστεθεί στο κείμενο για τεκμηρίωση των θεμάτων αλλά και για να βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση τους από τους αναγνώστες. Ο χρόνος ανάθεσης της εργασίας αυτής στους σπουδαστές Καΐσερλίδη Παύλο και την Κόρρα Ελευθερία ξεκινά από τον Ιανουάριο του έτους 2009 έως τον Σεπτέμβριο του έτους 2009. Ως επιβλέπων καθηγητής είχε ορισθεί ο κύριος Νικόλας Δημαράς.

1.2 Έννοια της εμπορικής ή βιομηχανικής επιχείρησης

Το εμπορικό δίκαιο έχει ως θέμα την ανάλυση της επιχείρησης. Η επιχείρηση αποτελεί σχεδόν πάντοτε την επαγγελματική “περιουσία” του εμπόρου ή του βιομηχάνου. Αποτελεί τμήμα της περιουσίας που είναι αφιερωμένο στην επιδίωξη του κέρδους αλλά και στην επίτευξη επιχειρηματικών στόχων.

Η επιχείρηση ως περιουσιακό σύνολο είναι δυνατό να μεταβιβασθεί, να εκμισθωθεί ή να κατασχεθεί. Με λίγα λόγια είναι αντικείμενο συναλλαγής.

Από την ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας και την εξέλιξη της οικονομίας παρουσιάστηκε η ανάγκη της προστασίας της επιχείρησης. Το σύνολο των κανόνων που θεσπίστηκαν για την προστασία της επιχείρησης συνθέτουν τον ιστό της εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

Κατ’ αρχήν, με τον όρο επιχείρηση εννοούμε την επαγγελματική άσκηση ορισμένης δραστηριότητας. Κατά την άσκηση εμπορικής ή βιομηχανικής δραστηριότητας δημιουργείται ένα σύνολο σχέσεων νομικών, οικονομικών και πραγματικών με προϋπόθεση πάντοτε το περιουσιακό περιεχόμενο, το οποίο χαρακτηρίζεται συνήθως με το όνομα εμπορική ή βιομηχανική επιχείρηση.

Τα ενσώματα αγαθά (κινητά ή ακίνητα πράγματα) είναι ένα από τα στοιχεία που μπορούν να απαρτίζουν την επιχείρηση ως αντικείμενο. Πέραν των ενσώματων αγαθών την επιχείρηση απαρτίζουν οι πραγματικές σχέσεις (πελατεία ,καλή πορεία), οι έννομες σχέσεις (απαιτήσεις, υποχρεώσεις) και τα δικαιώματα.

Με λίγα λόγια ο όρος επιχείρηση έχει δύο όψεις: την δυναμική και την στατική. Η στατική μορφή έχει διαφορετική έννοια από ότι στα άρθρα 2 και 3 του Δ/τος περί αρμοδιότητας εμποροδικείων όπου ο όρος έχει δυναμικό περιεχόμενο. Περιέχει δηλαδή την επαγγελματική άσκηση μιας εμπορικής δραστηριότητας από τον επιχειρηματία όπως για παράδειγμα: παραγγελίες, χειροτεχνία, μεταφορές. Αντίθετα, εδώ χρησιμοποιείται υπό στατική έννοια, εκφράζει δηλαδή ένα περιουσιακό σύνολο

-
- Δελούκα Α. Νικολάου, Η εμπορική επιχείρηση και η προστασία της, τεύχος πρώτο, σελ 1-2
 - Δημαράς Νικόλαος, Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου, 3^η έκδοση, σελ 21, Πάτρα 2009

όπως υλικά αγαθά, πραγματικές καταστάσεις και σχέσεις που είναι το αποτέλεσμα άσκησης της πιο πάνω επαγγελματικής δραστηριότητας, ώστε, συγχρόνως με τα διάφορα μέσα, να καθίσταται δυνατή η πραγματοποίηση και συνέχιση της δράσης του εμπόρου.

Με τον όρο εμπορική ή βιομηχανική ιδιοκτησία, στην στατική μορφή της επιχείρησης εννοούμε το σύνολο σχέσεων νομικών, οικονομικών και πραγματικών τα οποία αποτελούν οργανωμένη οικονομική ενότητα που από την μία προκύπτει προκύπτει από την επαγγελματική άσκηση εμπορικής δραστηριότητας ενώ από την άλλη αποτελεί το περιουσιακό υπόβαθρο της καθεαυτής δραστηριότητας.

1.2.1 Στοιχεία της επιχείρησης

Τα στοιχεία της επιχειρήσεως μπορούν να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες :

1. Το σύνολο σχέσεων της επιχείρησης προς τα έξω, δηλαδή οι σχέσεις της επιχείρησης με τους καταναλωτές (την πελατεία της κάθε επιχείρησης) και τις σχέσεις της επιχείρησης με το προσωπικό της,
2. Το σύνολο δικαιωμάτων που έχει η εμπορική και βιομηχανική ιδιοκτησία,
3. Και το σύνολο των στοιχείων (πραγμάτων) που έχει η επιχείρηση.

1.2.2 Νομοθεσία

Σε αντίθεση με τις άλλες χώρες, όπου η πιο πάνω έννοια της εμπορικής ή βιομηχανικής επιχείρησης η οποία ρυθμίζεται λεπτομέρως νομοθετικά όσον αφορά την μεταβίβαση, εκμίσθωση και ενέχυρο. Ως σύνολο όμως η υπάρχουσα νομοθεσία δεν περιέλαβε παρά μόνο μερικές διατάξεις της νομοθεσίας όσον αφορά αυτό το θέμα.

Οι σημαντικότεροι νόμοι που αφορούν της προστασία της εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας είναι ο νόμος 146/1914 περί αθέμιτου ανταγωνισμού, ο νόμος 2527/1920 περί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και ο αστικός νόμος 1998/1939 περί σημάτων. Άλλοι νόμοι που αφορούν την οργάνωσή της είναι ο νόμος 184/1914

περί συστάσεως εμπορικών και βιομηχανικών επιμελητηρίων και για την μεταβίβαση της επιχείρησης, το άρθρο 479 του αστικού κώδικα και ο νόμος 3112/1929.

1.3 Βιομηχανική ιδιοκτησία

1.3.1 Ορισμός της βιομηχανικής ιδιοκτησίας

Αναφέρθηκε ότι μεταξύ των στοιχείων της εμπορικής ή βιομηχανικής επιχείρησης συμπεριλαμβάνονται και ορισμένα δικαιώματα τα οποία ονομάζονται "βιομηχανική ιδιοκτησία". Ειδικότερα, με τον όρο βιομηχανική ιδιοκτησία εννοούμε το σύνολο των διατάξεων που διέπουν την ειδική προστασία στην οποία ο νόμος παρέχει ορισμένα δικαιώματα που συνδέονται με την άσκηση εμπορικής, βιομηχανικής ή άλλης δραστηριότητας.

Τα στοιχεία που απαρτίζουν τη βιομηχανική ιδιοκτησία είναι: α) η εμπορική επωνυμία β) ο διακριτικός τίτλος δηλαδή το έμβλημα και τα διακριτικά εν γένει γνωρίσματα του καταστήματος της επιχείρησης, γ) το εμπορικό ή βιομηχανικό σήμα, δ) το βιομηχανικό σχέδιο ή υπόδειγμα, ε) ο αθέμιτος ανταγωνισμός στ) οι ενδείξεις τοπικής προέλευσής των προϊόντων της επιχείρησης ζ) το μυστικό της επιχειρήσεως και η) η εφεύρεση.

Τα περισσότερα στοιχεία της εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων και των δικαιωμάτων, μπορούν να χωριστούν σε δύο βασικές κατηγορίες :

1. Στα δικαιώματα που εξασφαλίζουν την αποκλειστική εκμετάλλευση υπέρ του δημιουργού μιας είτε πνευματικής δημιουργίας, επιδεκτικής βιομηχανικής εφαρμογής, είτε τεχνικής δημιουργίας όπως εφευρέσεις και βιομηχανικό υπόδειγμα, είτε απλώς διακοσμητικής και

*Δελούκα Α. Νικολάου, Η εμπορική επιχείρηση και η προστασία της, τεύχος πρώτο, σελ 1-2

*Ρόκας Ιωάννης, Γενικό μέρος, Εμπορικές πράξεις, έμποροι, ρύθμιση εμπορικών δραστηριοτήτων, βιομηχανική ιδιοκτησία, ανταγωνισμός

2. Στα δικαιώματα που εξασφαλίζονται υπέρ του δικαιούχου για αποκλειστική χρήση του διακριτικού σημείου, που δεν αποτελεί πνευματική δημιουργία, όπως επωνυμία, έμβλημα, διακριτικό γνώρισμα και σήμα.

1.3.2 Δικαιώματα της βιομηχανικής ιδιοκτησίας διακρίνονται:

- 1) Σε εκείνα που εξασφαλίζουν στο δημιουργό μια πνευματικής, τεχνικής ή διακοσμητικής δημιουργίας την αποκλειστική αναπαραγωγή και εκμετάλλευση των δημιουργημάτων του.
- 2) Σε εκείνα που εξασφαλίζουν στο δικαιούχο την αποκλειστική χρήση διακριτικών γνωρισμάτων της επιχείρησης (εμπορική επωνυμία), του καταστήματος (διακριτικός τίτλος, έμβλημα), των προϊόντων και εμπορευμάτων (σήμα).
- 3) Στον καθορισμό των ορίων του ανταγωνισμού που επιτρέπεται μεταξύ επαγγελματιών (αθέμιτος ανταγωνισμός).

1.3.3 Νομοθεσία

Η υπάρχουσα νομοθεσία περιλαμβάνει διατάξεις για όλα σχεδόν τα θέματα που αφορούν την βιομηχανική ιδιοκτησία. Συγκεκριμένα, έχουν δημιουργηθεί νόμοι για την προστασία της εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησία όπως ο νόμος 146/1914 «περί αθεμίτου ανταγωνισμού» για την προστασία του ονόματος και της εμπορικής επωνυμίας καθώς και τα άρθρα 58 & 59 του αστικού κώδικα. Ειδικότερα, το όνομα, ως στοιχείο που εξατομικεύει ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο, προστατεύεται ως έκφανση του δικαιώματος της προσωπικότητας με την διάταξη του άρθρου 58 Αστικού Κώδικα. Εφόσον το ίδιο όνομα χρησιμοποιείται στις εμπορικές συναλλαγές για την εξατομίκευση της ασκούμενης υπό το όνομα αυτό επιχείρησης, προστατεύεται, ως άυλο περιουσιακό αγαθό, και με το άρθρο 13 του Ν.146/1914.

1.3.4 Προστασία

Η ανάγκη προστασίας της επιχείρησης που εμφανίστηκε και αναπτύχθηκε στην σύγχρονη εποχή θεμελιώνεται πάνω στην αρχή της οικονομικής ελευθέριας και του

οικονομικού ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων. Συνίσταται λοιπόν στη νομοθετική ρύθμιση των ορίων της αρχής του ελευθέρου ανταγωνισμού. Με το νόμο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας παρέχεται προστασία αφενός σε ορισμένα ασώματα στοιχεία της επιχείρησης και αφετέρου σε ορισμένα συμφέροντα του προσώπου κατά την άσκηση της οικονομικής του δραστηριότητας. Το σύνολο των κανόνων που θεσπίστηκαν για την προστασία της επιχείρησης συνθέτουν τον ιστό της εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

Η προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας συμβάλλει στη διατήρηση και ανάπτυξη της δημιουργικότητας προς όφελος των δημιουργών, των ερμηνευτών, των παραγωγών, των καταναλωτών, του πολιτισμού, της βιομηχανίας και του κοινού γενικότερα.

Από τους διάφορους θεσμούς που υπάγονται στη βιομηχανική ιδιοκτησία θα εξετασθούν αναλυτικά στις παρακάτω παραγράφους η εμπορική επωνυμία, ο διακριτικός τίτλος του καταστήματος και το έμβλημα, το βιομηχανικό και εμπορικό σήμα, το δικαίωμα ευρεσιτεχνίας, το υπόδειγμα χρησιμότητας καθώς και τρόποι προστασίας της εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας όπως επίσης και τρόποι προστασίας της από τον αθέμιτο ανταγωνισμό.

Εμπορική επωνυμία

2.1 Ορισμός

*Επωνυμία είναι το όνομα με το οποίο ο έμπορος υπογράφει και συναλλάσσεται ενάγει και ενάγεται και εξατομικεύεται στις συναλλαγές.

Στα πλαίσια του διαμορφωμένου ευρωπαϊκού δικαίου και της παγκοσμιοποίησης του εμπορίου, είναι δυνατόν η επωνυμία να γράφεται και σε ξένη γλώσσα, υπό την προϋπόθεση να διαβάζεται ευχερώς από το ελληνικό καταναλωτικό κοινό.

Η επωνυμία διέπεται από ορισμένες βασικές αρχές τόσο για την προστασία της ίδιας της επιχείρησης όσο και για την προστασία των καταναλωτών.

Οι αρχές αυτές είναι : η αρχή της αλήθειας, η αρχή της διάρκειας, η αρχή της αποκλειστικότητας και η αρχή της διακριτικότητας.

2.2 Οι βασικές αρχές της αλήθειας:

- 1) Κατά την αρχή της αλήθειας η επωνυμία δεν θα πρέπει να είναι φανταστική ή παραπλανητική, αλλά να ανταποκρίνεται στο πραγματικό όνομα του έμπορου, για να μη δημιουργείται σύγχυση στις συναλλαγές.
- 2) Και η αρχή της διάρκειας εξυπηρετεί την αρχή της αλήθειας, αφού στοχεύει στην διατήρηση της επωνυμίας και την εμπέδωση της εμπιστοσύνης του καταναλωτικού κοινού προς ορισμένη επιχείρηση, η οποία δεν θα πρέπει να αλλάζει επωνυμία εύκολα και για μη ουσιαστικούς λόγους. Ασυμβίβαστη ωστόσο παρουσιάζεται η αρχή της διάρκειας προς την αρχή της αλήθειας, όταν αλλάξει ο φορέας της επιχειρήσεως. Παρ' όλα αυτά, οφείλει και ο νέος φορέας να διατηρεί την επωνυμία.

* Δημαράς Νικόλαος, Γενικό εμπορικό δίκαιο, 3^η έκδοση, σελ 75, Πάτρα 2009

- 3) Κατά την αρχή της αποκλειστικότητας της επωνυμίας, ο ιδιοκτήτης της επιχείρησης αποκτά και το αποκλειστικό δικαίωμα στην χρησιμοποίηση της, υπό την προϋπόθεση ότι έχει καταχωρηθεί στο αντίστοιχο πρωτόκολλο του Ε.Β.Ε
- 4) Η αρχή της διακριτικότητας επιβάλλει σε κάθε έναν που επιθυμεί να αποκτήσει νέα επωνυμία να φροντίσει ώστε να διαφέρει αυτή κατά τρόπο ευδιάκριτο από όσες είναι καταχωρημένες στο σχετικό πρωτόκολλο. Για το λόγο αυτό, αν για παράδειγμα το ονοματεπώνυμο είναι παράνομο με κάποια ατομική επωνυμία, θα πρέπει να προστεθεί κάποιο διακριτικό ώστε να ξεχωρίζει σαφώς από τα άλλα.

2.3 Δικαίωμα επί της επωνυμίας

Η επωνυμία μπορεί να είναι ατομική ή εταιρική υποκειμενική (των φυσικών προσώπων και των προσωπικών εταιρειών) και αντικειμενική (των ανώνυμων εταιρειών και των συνεταιρισμών).

Μπορεί να αποκτάται πρωτότυπα ή παράγωγα, ανάλογα με το αν δημιουργείται και χρησιμοποιείται για πρώτη φορά ή αποκτάται από άλλον έμπορο.

Το δικαίωμα στην επωνυμία αποκτάται με την χρησιμοποίηση της. Με την αναγγελία και την εγγραφή της στο πρωτόκολλο των εμπορικών και βιομηχανικών επωνυμιών δημιουργεί τεκμήριο υπέρ του εμπόρου που την ανήγγειλε.

Το δικαίωμα στην επωνυμία χάνεται όταν παύσει να την χρησιμοποιεί ο έμπορος (παύση εμπορίας) ή όταν μεταβληθεί το αστικό όνομα ή η επωνυμία.

2.4 Απώλεια του δικαιώματος επί της επωνυμίας

Ο φορέας της επωνυμίας χάνει το ουσιαστικό δικαίωμα του επί της επωνυμίας, από την στιγμή που θα παύσει να την χρησιμοποιεί κατά τρόπο διαρκή και μόνιμο για τους εξής λόγους:

- Είτε γιατί άλλαξε επωνυμία,
- Γιατί έπαυσε να ασκεί εμπορία,
- Μεταβίβασε την επιχείρηση του,
- Απέβαλε την εμπορική ιδιοκτησία,
- Σε περίπτωση θανάτου του εμπόρου-φορέα ατομικής επιχείρησης,
- Σε περίπτωση πτώχευσης του φορέα της επιχείρησης,

- Και όταν επέλθει λύση και ολοκλήρωση του σταδίου της εκκαθάρισης της εταιρείας που αποτελεί τον φορέα της επιχείρησης.
Επίσης ο δικαιούχος της επωνυμίας χάνει το σχετικό του δικαίωμα και στην περίπτωση που η επωνυμία καταστεί παράνομη.

2.5 Προστασία εμπορικής επωνυμίας

Η επωνυμία προστατεύεται μ' ένα πλέγμα διατάξεων. Εκτός από την προστασία που παρέχεται από τις διατάξεις του αστικού κώδικα περί προστασίας της προσωπικότητας όταν η επωνυμία συμπίπτει με το αστικό όνομα, παρέχεται και ποινική προστασία από τις διατάξεις περί απάτης και πλαστογραφίας και τις διατάξεις των άρθρων περί αθέμιτου ανταγωνισμού. Ακόμη προβλέπεται και ειδική προληπτική προστασία κατά την εγγραφή της επωνυμίας στο πρωτόκολλο επωνυμιών του επιμελητηρίου. Το άρθρο τιμωρεί με φυλάκιση μέχρι έξι μήνες ή με χρηματική ποινή αυτόν που με δόλο χρησιμοποίησε νόμιμη επωνυμία τρίτου προσώπου με τρόπο που να μπορεί να προκαλέσει σύγχυση στο κοινό.

Ειδικότερα μπορούμε να διακρίνουμε την προστασία σε :

Αστική

Ο δικαιούχος της επωνυμίας μπορεί να ζητήσει από εκείνον που την προσβάλλει με την παράνομη χρήση της την άρση της προσβολής και την παράλειψη της προσβολής στο μέλλον, με απειλή χρηματικών ποινών για κάθε παράβαση. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να το ασκήσει με τακτική αγωγή αλλά και με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Μπορεί να ζητήσει επίσης καταβολή χρηματικού ποσού για την ηθική βλάβη, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις.

Η νομική βάση της αξίωσης για άρση της προσβολής και παράλειψη είναι σχετικοί νόμοι περί αθέμιτου ανταγωνισμού. Εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις του αθέμιτου ανταγωνισμού μπορεί ο θιγόμενος να ζητήσει και την παράλειψη της χρησιμοποίησης της επωνυμίας του κατά τρόπο που μπορεί να προκαλέσει σύγχυση με τη δική του. Με βάσει τις πιο πάνω διατάξεις νόμων ο δικαιούχος μπορεί να ζητήσει και αποζημίωση για τη ζημία που υπέστη, εφόσον όμως συντρέχει παράπτωμα από μέρους εκείνου που προέβη στην παράνομη χρησιμοποίηση.

Αντίθετα, δεν χρειάζεται να υφίσταται παράπτωμα για την άσκηση του δικαιώματος να ζητήσει από το δικαστήριο παράλειψη της προσβολής.

Ποινική

Εφόσον συντρέχει πρόθεση εκ μέρους του παράνομα χρησιμοποιούντα την επωνυμία τρίτου κατά τις συναλλαγές, τότε μπορεί να ζητηθεί και η ποινική του τιμωρία.

2.6 Προστασία αλλοδαπών επωνυμιών

Η επωνυμία αλλοδαπής επιχείρησης προστατεύεται κατ' αρχήν στην Ελλάδα με τις προϋποθέσεις που προστατεύεται και η ημεδαπή, δηλαδή με την δημόσια χρησιμοποίηση. Το ζήτημα που τίθεται είναι, σε ποιον τόπο πρέπει να γίνεται αυτή η δημόσια χρησιμοποίηση. Πρέπει να γίνεται υποχρεωτικά και στην Ελλάδα ή αρκεί ότι αυτή έγινε στη χώρα εγκατάστασης της επιχείρησης? Η απάντηση είναι ότι κατ' αρχήν πρέπει η χρησιμοποίηση να γίνεται στην Ελλάδα. Άλλωστε και οι αλλοδαπές επιχειρήσεις που εργάζονται στη Ελλάδα έχουν κατά την επιμελητηριακή νομοθεσία υποχρέωση αναγγελίας των επωνυμιών τους στα επιμελητηριακή νομοθεσία, υποχρέωση αναγγελίας των επωνυμιών τους στα επιμελητήρια όπου είναι εγκατεστημένες. Η τυχόν μη δραστηριότητα στην Ελλάδα μιας αλλοδαπής επιχείρησης, όμως, δεν σημαίνει ότι δεν έχει αποκτήσει το δικαίωμα στην επωνυμία της αφού το έχει αποκτήσει σύμφωνα με την νομοθεσία της χώρας της.

Συνεπώς, η δραστηριότητα της στην Ελλάδα ερευνάται όχι για την απόκτηση του δικαιώματος αλλά για την επέκταση της προστασίας της επωνυμίας στην Ελλάδα. Επειδή όμως η δημόσια χρησιμοποίηση συνεπάγεται με γνώση στις συναλλαγές του συγκεκριμένου ονόματος, αυτή η γνώση θα πρέπει να δεχθούμε ότι πληροί τον σκοπό της δημόσιας χρησιμοποίησης. Επομένως, η αλλοδαπή επωνυμία προστατεύεται όπως και η ημεδαπή, εάν είναι επαρκώς γνωστή στην Ελλάδα, χωρίς να ενδιαφέρει αν αυτή η γνώση προέρχεται από τη δημόσια χρησιμοποίηση της στην Ελλάδα ή εκτός Ελλάδας. Αυτό ισχύει με τον όρο της αμοιβαιότητας και με τον όρο ότι η αλλοδαπή επιχείρηση έχει δικαίωμα στην επωνυμία της στο κράτος προέλευσης της.

Ειδικά για τις εμπορικές επωνυμίες επιχειρήσεων κρατών-μελών της ένωσης, αρκεί ότι υπάρχει δικαίωμα κατά τους νόμους της χώρας που ασκεί τη δραστηριότητα της η επιχείρηση, χωρίς να απαιτείται να είναι επαρκώς γνωστή και στην Ελλάδα. Εάν όμως η ημεδαπή επωνυμία συγκρούεται με την αλλοδαπή προέλευση κράτους της Ένωσης, τότε θα αναζητηθεί ποίο από τα δύο δικαιώματα έχει αποκτηθεί πρώτο, το οποίο και θα αποκλείσει την άλλη επωνυμία, σύμφωνα με την αρχή της προτεραιότητας.

Ειδικότερα:

- Με τις διατάξεις περί προστασίας της προσωπικότητας, ο αλλοδαπός απολαμβάνει τα ίδια αστικά δικαιώματα με τον ημεδαπό.
- Με τις σχετικές διατάξεις του ποινικού κώδικα όπου οι αλλοδαπές επιχειρήσεις απολαμβάνουν την ίδια ποινική προστασία με τις ημεδαπές.
- Σύμφωνα με σχετικό νόμο της Ελλάδας, προστατεύεται η επωνυμία και δεν είναι απαραίτητο να χρησιμοποιείται στην Ελλάδα. Αρκεί ότι η επωνυμία είναι ήδη επαρκώς γνωστή και χωρίς χρήση ή συνάγεται σοβαρή πρόθεση του δικαιούχου για οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα.

2.7 Λανθασμένες καταχωρήσεις επωνυμιών

Ακριβώς επειδή, όπως είπαμε, η καταχώρηση της επωνυμίας στο επιμελητήριο ή στα διάφορα μητρώα εταιρειών, συνεταιρισμών και άλλων σχετικών οργανισμών δεν είναι συστατική του δικαιώματος επί της επωνυμίας, δεν αποκλείει η καταχώρηση στα πιο πάνω δικαιώματα του θιγόμενου εναντίον εκείνου που παράνομα χρησιμοποιεί επωνυμία, έστω και καταχωρημένη. Δηλαδή οι καταχωρίσεις δεν νομιμοποιούν μια τυχόν παράνομη χρησιμοποίηση. Επιπλέον ο θιγόμενος έχει ένδικα μέσα κατά των Αρχών που καταχώρισαν την επωνυμία με αίτημα την διόρθωση της εσφαλμένης καταχώρησης.

Βιομηχανικό ή Εμπορικό Σήμα

3.1 Γενικά

Στη σύγχρονη βιομηχανοποιημένη παραγωγή με την πληθώρα των αγαθών μαζικής παραγωγής, είναι αναγκαίο να μπορεί κανείς να διακρίνει τα όμοια ή ομοειδή προϊόντα ή υπηρεσίες που προέρχονται από διαφορετικές επιχειρήσεις. Γι' αυτό, είναι απαραίτητο να έχουν τα διάφορα προϊόντα ή υπηρεσίες ένα διακριτικό γνώρισμα, που εξατομικεύει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες ορισμένης επιχείρησης, από όμοια ή ομοειδή προϊόντα ή υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων.

Η εξατομίκευση αυτή επιτυγχάνεται με το σήμα. Το σήμα διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες του φορέα από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες άλλων επιχειρηματιών. Και τούτο υπηρετεί κατά κύριο λόγο το συμφέρον του επιχειρηματία.

Συνεπώς, όπως και η εμπορική επωνυμία και ο διακριτικός τίτλος, δεν έχει το σήμα αυθύπαρκτη αξία αλλά υφίσταται μόνο ως συνδυετικός κρίκος μεταξύ επιχείρησης και προϊόντος ή υπηρεσίας. Ως συνδυετικός κρίκος σκοπεύει αποκλειστικά στον προσδιορισμό της προέλευσης του σήματος από ορισμένη επιχείρηση. Δεν ενδιαφέρει αν αυτή η επιχείρηση θα είναι συνεπής και στο μέλλον σχετικά με την ποιότητα των προϊόντων της, στην οποία οφείλεται μέχρι έναν βαθμό η πίστη του καταναλωτικού κοινού και άρα η αξία που προσδόθηκε στο σήμα. Επομένως δεν εγγυάται την ποιότητα του προϊόντος αλλά μόνο την προέλευση από ορισμένη επιχείρηση. Διαφέρει από την επωνυμία γιατί δεν διακρίνει το υποκείμενο (τον φορέα) αλλά, όπως και ο διακριτικός τίτλος, διακρίνει το αντικείμενο και, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, μπορεί να συμπίπτει ο διακριτικός τίτλος και η επωνυμία με το σήμα.

3.2 Έννοια

Εμπορικό σήμα θεωρείται κάθε σημείο επιδεκτικό γραφικής παραστάσεως, ικανό να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από εκείνα άλλων επιχειρήσεων. Κάθε λέξη, όνομα φυσικών ή νομικών προσώπων, τα ψευδώνυμα, οι

απεικονίσεις, τα σχέδια, τα γράμματα, οι αριθμοί, οι ήχοι, το σχήμα του προϊόντος ή της συσκευασίας του μπορούν να αποτελέσουν εμπορικό σήμα.

Συμπερασματικά, το σημείο που αποτελεί σήμα πρέπει να έχει διακριτική ικανότητα, να είναι επιδεκτικό γραφικής παράστασης και να πληροί της προϋποθέσεις των άρθρων 3 και 4 ν.2239/1994*.

3.3 Διοικητική έναρξη και λήξη προστασίας

Η έναρξη προστασίας συμπίπτει με το χρόνο κατάθεσης της αίτησης εφόσον γίνει με αμετάκλητη απόφαση παραδεκτό το σήμα και λήγει με την πάροδο δεκαετίας (10 χρόνια) οπότε μπορεί να ανανεωθεί απεριόριστα.

3.4 Νομοθετική ρύθμιση

Ο βασικός νόμος για τα σήματα ρυθμίζει τις προϋποθέσεις χορήγησης του δικαιώματος επί του σήματος, καθώς και τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτό. Πέραν αυτού, δικαιώματα στα σήματα αναγνωρίζει και η διεθνής σύμβαση του Παρισιού. Παράλληλα, γίνονται προπαρασκευαστικές εργασίες στην ευρωπαϊκή Κοινότητα για τη δημιουργία κοινοτικού σήματος κοινού για όλη την κοινότητα.

Η ειδική νομοθεσία για τα σήματα αναφέρεται στα σήματα με την έννοια που δόθηκε πιο πάνω και όχι στο οποιοδήποτε σήμα. Η προστασία όμως των σημάτων παρέχεται και σε σήματα που δεν εμπίπτουν στον παραπάνω ορισμό, από τις διατάξεις για τον αθέμιτο ανταγωνισμό, εφόσον η προσβολή του δικαιώματος στο σήμα πληροί τις προϋποθέσεις του αθέμιτου ανταγωνισμού. Οι διατάξεις για τον αθέμιτο ανταγωνισμό αλλά και το κοινό δίκαιο παρέχουν προστασία, ανεξάρτητα αν το σήμα προστατεύεται από την ειδική για τα σήματα νομοθεσία.

* Τριανταφυλλάκης Γεώργιος, Εφαρμογές εμπορικού δικαίου,3B, Ευγενία Κούμαρη, σελ 1381
Δημαράς Νικόλαος, Στοιχεία εμπορικού δικαίου, 3^η έκδοση, σελ 77-78, Πάτρα 2009
Ρόκα Ιωάννη, Εμπορικό δίκαιο γενικό μέρος, σελ 153-160,

3.5 Περιεχόμενο του δικαιώματος και τρόπος χρησιμοποίησης:

Το δικαίωμα στο σήμα είναι απόλυτο όπως όλα τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Συνεπώς, παρέχει αποκλειστικό δικαίωμα στο δικαιούχο να το χρησιμοποιεί και να αποκρούει κάθε παράνομη χρησιμοποίηση.

Παραπέρα το δικαίωμα που παρέχει ο νόμος στο δικαιούχο είναι να το επιθέτει :

- α)** σε πράγματα όπως προϊόντα ή εμπορεύματα κατά τη διάκριση που είπαμε και που προορίζεται το σήμα να διακρίνει,
- β)** σε περικαλύμματα και συσκευασίες των πραγμάτων,
- γ)** σε χαρτί αλληλογραφίας της επιχείρησης,
- δ)** σε τιμολόγια,
- ε)** σε τιμοκατάλογους,
- στ)** σε αγγελίες,
- ζ)** σε κάθε είδος διαφήμισης και
- η)** σε κάθε άλλο έντυπο της επιχείρησης του.

Επομένως, εάν κάποιος τοποθετεί παραποιημένο σήμα του σε πρόσοψη καταστήματος, τότε αυτός δεν κάνει νόμιμη ενέργεια, εκτός και αν η ενέργεια αυτή δεν χορηγεί κατ' αρχήν δικαιώματα στο δικαιούχο από τον ειδικό νόμο για τα σήματα, αφού η παραποίηση ή απομίμηση σήματος προϋποθέτει χρησιμοποίηση του σήματος από τον παραποιούντα ως σήμα κατά τον τρόπο χρήσης που προβλέπει ο νόμος, στον οποίον δεν περιλαμβάνεται η χρησιμοποίηση του σε πρόσοψη καταστήματος. Θα προστατευθεί πάντως κατά τις διατάξεις για τον αθέμιτο ανταγωνισμό.

3.5.1 Προϋποθέσεις παραδοχής του σήματος

Αρμόδια για την κατάθεση και την προστασία των εμπορικών σημάτων στην Ελλάδα είναι η διεύθυνση εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας της γενικής γραμματείας εμπορίου του υπουργείου ανάπτυξης. Η διοικητική επιτροπή σημάτων

και τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια είναι αποκλειστικά αρμόδια για όλα τα ζητήματα του ν 2239/1994, αλλά και για κάθε αμφισβήτηση που ανακύπτει μεταξύ της αρμόδιας υπηρεσίας και των καταθετών ή δικαιούχων σημάτων κατά την εφαρμογή του προαναφερθέντος νόμου, με την επιφύλαξη των άρθρων 26 έως 31.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την καταχώρηση μιας ένδειξης ως σήμα είναι να έχει διακριτική ικανότητα. Η διακριτική ικανότητα νοείται κυρίως ενόψει της λειτουργίας προέλευσης. Προκειμένου να εκτιμηθεί αν ένα σήμα έχει αυξημένο διακριτικό χαρακτήρα, πρέπει να εκτιμηθεί σφαιρικά η ικανότητα, κατά το μάλλον ή ήττον μεγάλη, μεγαλύτερη ή μικρότερη, του σήματος να εξατομικεύει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες καταχωρίστηκε ως προερχόμενα από συγκεκριμένη επιχείρηση και επομένως να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες από τα αντίστοιχα άλλων επιχειρήσεων.

3.5.2 Το δικαίωμα επί του σήματος

Το σήμα παρέχει στον δικαιούχο δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης να το τοποθετεί στο προϊόντα ή στα εμπορεύματα τα οποία προορίζεται να διακρίνει ή να χαρακτηρίζει τις υπηρεσίες τις οποίες παρέχει μια επιχείρηση. Για το λόγο αυτό, όπως είναι φυσικό, το σήμα προστατεύεται αυστηρά από την σχετική νομοθεσία.

3.6 Απώλεια σήματος

Το δικαίωμα στο σήμα χάνεται :

- α) στην περίπτωση που λήξει η προστασία (όπου είναι 10 χρόνια) χωρίς να ανανεωθεί,
- β) στην περίπτωση διαγραφής του σήματος που επέρχεται για τους λόγους που αναφέρουμε παρακάτω και
- γ) σε περίπτωση απόσβεσης του δικαιώματος που επέρχεται σε περίπτωση που το σήμα κληρονομήθηκε από τους διαδόχους των φορέων της επιχείρησης, οι οποίοι δεν συνέχισαν την λειτουργία της.

3.7 Νομοθετικό θεμέλιο της προστασίας του σήματος

Η κτήση του δικαιώματος στο σήμα, όπως αυτό προσδιορίζεται από τον ειδικό νόμο που διέπει τα εμπορικά σήματα, αντίθετα απ' οτιδήποτε συμβαίνει στην κτήση του δικαιώματος στην επωνυμία και τον διακριτικό τίτλο, δεν πραγματοποιείται με τη δημόσια χρησιμοποίηση, αλλά με την δημόσια κατάθεση και την δικαστική παραδοχή. Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, το δικαίωμα στο σήμα δεν παρέχεται αποκλειστικά από τον παραπάνω νόμο, αλλά και από άλλους νόμους, ιδιαίτερα από τον αθέμιτο ανταγωνισμό και από τον Αστικό Κώδικα που εφαρμόζονται συμπληρωματικά και συνεπώς εφαρμόζονται και ανεξάρτητα της συνδρομής των προϋποθέσεων προστασίας του σήματος σύμφωνα με τον πιο πάνω ειδικό νόμο. Για το λόγο αυτό, δικαιώματα επί του σήματος αποκτώνται και σε σήμα που δεν έχει κατατεθεί και ακολουθήσει δικαστική παραδοχή, αλλά έχει χρησιμοποιηθεί όμως δημόσια. Τα δικαιώματα αυτά όμως είναι περιορισμένα σε σχέση με τα κατατεθειμένα και τα δικαστικά παραδεγμένα. Ο νόμος για τα σήματα αναγνωρίζει πολλαπλώς την αξία της δημόσιας χρησιμοποίησης και κάνει ρητή παραπομπή σ' αυτήν. Επιτάσσει επίσης να λαμβάνεται υπόψη ιδιαίτερα το γεγονός της προηγούμενης δημόσιας χρησιμοποίησης του σήματος, όταν πρόκειται να κρίνει για την συνδρομή του στοιχείου διακριτικότητας και να ακολουθήσει η δικαστική παραδοχή.

3.8 Διαγραφή του σήματος

Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει από την Διοικητική Επιτροπή Σημάτων τη διαγραφή του σήματος. Διαγραφή μπορεί να ζητήσει και κάθε εμπορικό, βιομηχανικό και βιοτεχνικό επιμελητήριο. Η αίτηση διαγραφής δεν έχει άμεση σχέση με τις διαφορές που μπορεί να υπάρξουν μεταξύ του καταθέτη και της επιτροπής σχετικά με το παραδεκτό ή μη της καταχώρισης που όπως επισημάνθηκε, κρίνει η Επιτροπή. Τις τυχόν διαφορές επιλύει το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών, το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών και το Συμβούλιο Επικρατείας, γιατί αυτός που ζητάει τη διαγραφή δεν συμμετείχε, αν και μπορούσε με το ένδικο μέσο της παρέμβασης κατά τη διαδικασία της δικαστικής παραδοχής του σήματος. Έτσι δεν έχει σημασία ότι το

σήμα, του οποίου ζητείται η διαγραφή, έχει καταχωρηθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.

Οι λόγοι διαγραφής δεν αναφέρονται μόνο στην έλλειψη συνδρομής προϋπόθεσης για την καταχώριση που έπρεπε να υπήρχε κατά το χρόνο της παραδοχής αλλά και σε έλλειψη που γεννήθηκε αρχικά μετά την καταχώριση.

3.8.1 Λόγοι διαγραφής σήματος

Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει τη διαγραφή του σήματος όταν : ο δικαιούχος του σήματος δεν κυκλοφόρησε τα προϊόντα που φέρουν το σήμα εντός τριετίας από την καταχώριση (η οποία, όπως αναφέρθηκε, έχει αναδρομική ισχύ από την ημέρα της κατάθεσης) ή, προκειμένου για φάρμακα, εντός τετραετίας ή, προκειμένου για τίτλους περιοδικών ή εφημερίδων, εντός έτους.

Ο δικαιούχος κυκλοφορεί αρχικά τα προϊόντα που φέρουν το σήμα αλλά αργότερα και κατά τη διάρκεια μιας διετίας (έτους για εφημερίδες και περιοδικά) παύει να τα κυκλοφορεί.

Η επιχείρηση για τα προϊόντα της οποίας είχε κατατεθεί το σήμα, έπαυσε από διετίας να λειτουργεί.

Με τις διατάξεις αυτές συγκεκριμενοποιείται, στο μέτρο που θέλει ο νομοθέτης, ο οικονομικός σκοπός του δικαιώματος επί του σήματος που παρέχεται με την καταχώριση : το δικαίωμα δίδεται για να χρησιμοποιηθεί το σήμα επιτιθέμενο σε προϊόντα, όχι για να αποκλειστούν οι ανταγωνιστές από το να το χρησιμοποιήσουν. Το εύλογο όριο της αναμονής, εν όψει προπαρασκευής για την χρησιμοποίησή, κατά το νόμο είναι τρία χρόνια.

Όταν το σήμα μετά την καταχώριση του (δηλαδή χρονολογικά μετά την κατάθεση) έχασε την διακριτική του δύναμη και έγινε κοινόχρηστο. Προϋπόθεση για τη διαγραφή είναι να έχει παρέλθει εικοσαετία από την πρώτη κατάθεση.

3.8.2 Λόγοι απαραδέκτου κατάθεσης σήματος

Η κατάθεση ενός σημείου ως σήματος απαιτείται να πληροί τη βασική προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 1 εδάφιο α' του νόμου 2239/1994 «περί σημάτων», βάσει της οποίας σήμα μπορεί να αποτελέσει κάθε σημείο που μπορεί να

παρασταθεί γραφικά, εφόσον είναι ικανό να διακρίνει και συνακόλουθα να εξατομικεύσει τις υπηρεσίες και τα προϊόντα μιας επιχείρησης, ώστε να συνδεθούν στη συνείδηση του μέσου καταναλωτή με το όνομά της .

Εντούτοις, πέρα από την περίπτωση της έλλειψης του άξιου διακριτικού χαρακτήρα, αλλά και τον ευνόητο λόγο της αντίθεσης στη δημόσια τάξη και στα χρηστά ήθη, μια δήλωση κατάθεσης σήματος απορρίπτεται ως απαράδεκτη και για τους πρόσθετους λόγους που διαλαμβάνονται στα άρθρα 3 και 4 του ανωτέρω νόμου. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 εδάφιο γ' δεν καταχωρούνται ως σήματα σημεία τα οποία συνίστανται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις που μπορούν να χρησιμεύσουν στις συναλλαγές για τη δήλωση του είδους, της ποιότητας, των ιδιοτήτων, της ποσότητας, του προορισμού, της αξίας, της γεωγραφικής προέλευσης ή του χρόνου παραγωγής του προϊόντος, καθώς και της παροχής της υπηρεσίας ή άλλων χαρακτηριστικών του προϊόντος ή της υπηρεσίας .

Δικαιολογητική βάση της διάταξης αυτής αποτελεί καταρχήν η αποστέρηση των σημείων αυτών από τον απαιτούμενο διακριτικό χαρακτήρα, δηλαδή η μη πλήρωση της βασικής προϋπόθεσης παραδεκτού μιας δήλωσης κατάθεσης σήματος. Ειδικά δε σε σχέση με τις ενδείξεις που αφορούν το είδος και τον γεωγραφικό τόπο προέλευσης ενός προϊόντος, πρόσθετο νομοθετικό στήριγμα για την κατάφαση του απαράδεκτου αποτελεί η αποτροπή της μονοπώλησης τους από έναν και μόνο δικαιούχο, καθόσον κάθε επιχειρηματίας έχει εύλογο συμφέρον να αναγράφει στα εμπορεύματά του το είδος και, κυρίως, τον τόπο παραγωγής, κατασκευής, ή εμπορίας των προϊόντων που εμπορεύεται, ιδιαίτερα μάλιστα όταν ο τόπος αυτός έχει καταστεί ευρέως γνωστός για την ποιότητα ή τις ιδιότητες ορισμένου εμπορεύματος. Έτσι, οι ενδείξεις αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο ως προσδιοριστικές δηλώσεις του προϊόντος, όταν το όνομα του παραγωγού αποτελεί το κύριο και ουσιώδες στοιχείο του σήματος .

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 4 του νόμου 2239/1994, σημείο που έχει κατατεθεί ως σήμα δεν γίνεται δεκτό για καταχώριση αν ταυτίζεται με προγενέστερο σήμα και τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες, για τα οποία έχει δηλωθεί, ταυτίζονται με εκείνα

για τα οποία προστατεύεται το προγενέστερο σήμα. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση της ταυτότητας της σημείου με προγενέστερο σήμα και της παράλληλης ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών που αυτά διακρίνουν ή της ομοιότητας με προγενέστερο σήμα και της ταυτότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών ή της ομοιότητας με προγενέστερο σήμα και της ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών. Η πρόβλεψη του συγκεκριμένου λόγου απαραδέκτου αποβλέπει στην αποτροπή του κινδύνου σύγχυσης του καταναλωτικού κοινού ως προς την προέλευση των διακρινόμενων προϊόντων, ο οποίος περιλαμβάνει και τον κίνδυνο συσχέτισης του δηλωθέντος προς κατάθεση σήματος με το προγενέστερο σήμα .

Στα πλαίσια αυτά, λαμβάνεται υπόψη η συνολική λεκτική, ηχητική ή οπτική ομοιότητα μεταξύ των δύο σημάτων, και ενδεικτικά ο αριθμός των λέξεων από τις οποίες αποτελείται το λεκτικό τους, ο τρόπος γραφής του (πεζοί ή κεφαλαίοι χαρακτήρες, κλασσική ή πλάγια γραφή, χρώμα και μέγεθος γραμμάτων), η ύπαρξη ή μη απεικονίσεων και η παραστατική ομοιότητα αυτών. .

Επιπλέον, λόγο απόρριψης της δήλωσης κατάθεσης ενός σήματος αποτελεί και η ταύτιση ή ομοιότητα του σημείου με προγενέστερο σήμα, ακόμα και στην περίπτωση που το δηλωθέν προορίζεται να διακρίνει προϊόντα ή υπηρεσίες, που δεν ομοιάζουν με εκείνα για τα οποία έχει καταχωρηθεί το προγενέστερο σήμα, εφόσον το τελευταίο έχει αποκτήσει φήμη και η χρησιμοποίηση του μεταγενέστερου σήματος θα προσπόριζε σε αυτό, χωρίς εύλογη αιτία, αθέμιτο όφελος από το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του προγενέστερου σήματος ή θα έβλαπτε το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη αυτού. .

Εντούτοις, το άρθρο 20 του νόμου 2239/1994, αποβλέποντας στην εναρμόνιση αφενός της αποτροπής της μονοπωλιακής χρήσης ως σημάτων σημείων που συνιστούν προσδιοριστικές δηλώσεις των εμπορευμάτων που αντιπροσωπεύουν και αφετέρου της προστασίας του προγενέστερου δικαιούχου, προέκρινε τον περιορισμό των εξουσιών που απορρέουν από το ήδη καταχωρημένο σήμα προς όφελος της ελευθερίας του ανταγωνισμού. Έτσι, με βάση το άρθρο αυτό, το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν παρεμποδίζει τρίτους να χρησιμοποιούν στις

συναλλαγές ενδείξεις σχετικές με το είδος, την ποιότητα, τον προορισμό, την αξία, τη γεωγραφική προέλευση, το χρόνο παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας, ή και άλλα χαρακτηριστικά τους, καθώς και το ίδιο το σήμα αν αυτό καθίσταται αναγκαίο, προκειμένου να δηλωθεί ο προορισμός του προϊόντος ή της υπηρεσίας.

Με το άρθρο αυτό δηλαδή παρέχεται η δυνατότητα στον ανταγωνιστή του δικαιούχου ενός ήδη καταχωρημένου σήματος να χρησιμοποιήσει το όνομα, την επωνυμία, την κατοικία του, όπως και δηλώσεις για το είδος, το χρόνο και τον τόπο παραγωγής, την ποιότητα και τον προορισμό κάποιου προϊόντος ή ομοειδούς εμπορεύματος. Αναγκαία ωστόσο προϋπόθεση για τη δεκτικότητα της κατάθεσης ως σήματος της νεώτερης ένδειξης, είναι ότι η χρήση της θα πρέπει να μην γίνεται «εν είδη σήματος», δηλαδή κατά τρόπο που να δημιουργεί κίνδυνο σύγχυσης στο καταναλωτικό κοινό και επιπλέον να είναι σύμφωνη με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία και στο εμπόριο.

Επομένως στις περιπτώσεις αυτές, οι ανταγωνιστές του δικαιούχου του προγενέστερου σήματος μπορούν να χρησιμοποιούν τις προαναφερόμενες δηλώσεις προσδιορισμού, από τις οποίες αποτελείται το σήμα, εφόσον η χρήση αυτών δεν γίνεται εν είδη σήματος αλλά εν είδη προσδιορισμού του εμπορεύματος και εφόσον υπάρχει άλλο κυρίαρχο στοιχείο, από το οποίο δεν δημιουργείται κίνδυνος σύγχυσης στις συναλλαγές. Το τότε συμβαίνει αυτό, είναι ζήτημα που εξαρτάται από τις ειδικές συνθήκες κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης.

3.9 Προστασία του σήματος

Αστική

Όπως και στα άλλα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, έτσι και στο σήμα παρέχεται προστασία στον δικαιούχο τόσο αστική όσο και ποινική. Διαφορετική είναι

η προστασία του κάθε καταθέτη του σήματος για την άσκηση του δικαιώματος του να ζητήσει την καταχώρηση. Αυτή η προστασία αφορά τη σχέση του με την πολιτεία και επιλύεται από την διοικητική δικαιοσύνη.

Η αστική προστασία συνίσταται στην αξίωση του δικαιούχου του σήματος κατά εκείνου που προσβάλλει το δικαίωμα του για άρση της προσβολής και παράλειψη της στο μέλλον με απειλή χρηματικής ποινής για κάθε παράβαση. Την άρση της προσβολής μπορεί να ζητήσει και με την ταχεία διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Με τη διαδικασία αυτή μπορεί να απειληθούν από την δικαστική απόφαση χρηματικές ποινές για κάθε παράβαση του διατακτικού της (που διατάσσει την άρση της προσβολής) και ακόμα μπορεί να διατάξει και την κατάσχεση των προϊόντων που φέρουν ξένο σήμα (παραποίηση-απομίμηση).

Επίσης ο δικαιούχος έχει αξίωση αποζημίωσης, που μπορεί να την ασκήσει σωρευτικά με το αίτημα της άρσης της προσβολής. Οποιαδήποτε ζημία έπαθε, όπως για παράδειγμα έχασε πελατεία, βλάφτηκε το εμπορικό του όνομα λόγω της κακής ποιότητας των προϊόντων στα οποία εναποτέθηκε το σήμα, η οποία βρίσκεται σε πρόσφορη αιτιώδη συνάφεια με την παραβίαση του δικαιώματος στο σήμα, μπορεί να αποκατασταθεί, εφόσον συντρέχει και το στοιχείο της υπαιτιότητας και η υπαιτιότητα υπάρχει όχι μόνο όταν γνώριζε την ύπαρξη καταχωρημένου σήματος, αλλά και όταν υπαίτια το αγνοούσε, δηλαδή αν και ασκούσε επιχείρηση δεν μερίμνησε να πληροφορηθεί στοιχειωδώς για τα σήματα που είχαν εναποτεθεί στα προϊόντα, τα οποία ενδιαφέρεται να κυκλοφορήσει και αυτός.

Η αστική προστασία προβλέπεται ειδικά αλλά χωρεί συμπληρωματική εφαρμογή, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του αστικού κώδικα και του νόμου για τον αθέμιτο ανταγωνισμό.

Ποινική

Κατά εκείνου που παραποίησε (δηλαδή χρησιμοποίησε το ίδιο ακριβώς) ξένο σήμα ή με γνώση του έκανε χρήση παραποιημένου σήματος ή απομιμήθηκε ξένο σήμα (με γνώση του) καθώς επίσης κατά εκείνου που με γνώση του πωλεί πράγματα που φέρουν απομιμούμενο ή παραποιημένο σήμα, απειλούνται ποινές φυλάκισης μέχρι τρία χρόνια. Επίσης, το δικαστήριο ως κύρωση διατάζει την αφαίρεση των πιο πάνω πραγμάτων και την καταστροφή των σημάτων που τυχόν κατασχέθηκαν. Ακόμα, με δαπάνες του παρανομούντα δημοσιεύεται η περίληψη της απόφασης του

δικαστηρίου στον καθημερινό τύπο (σε μια εφημερίδα της Αθήνας και σε μια τοπική του τόπου τέλεσης του αδικήματος και, αν αυτός είναι η Αθήνα, σε δύο αθηναϊκές).

Ειδικότερα:

Η αστική προστασία δίνει το δικαίωμα στο δικαιούχο του σήματος να προσφύγει στα πολιτικά δικαστήρια και να ζητήσει την παύση της προσβολής του σήματος του και την μη επανάληψη της στο μέλλον και να ζητήσει αφαίρεση του όμοιου ή παρόμοιου σήματος από τα προϊόντα ή κατάσχεση ή καταστροφή των προϊόντων ή εμπορευμάτων.

Με βάση τις ίδιες διατάξεις, ο δικαιούχος του σήματος έχει το δικαίωμα να υποβάλει και αγωγή με την οποία να ζητάει αποζημίωση προσδιορίζοντας όμως με ακρίβεια το ύψος της ζημίας που υπέστη, αλλιώς η αγωγή του θα απορριφθεί ως αόριστη. Τέλος ο δικαιούχος σήματος που διαπιστώνει την απομίμηση του σήματος του μπορεί να προσφύγει στα ασφαλιστικά μέτρα. Στην περίπτωση αυτή, το δικαστήριο διατάσσει την κατάσχεση των προϊόντων και την απαγόρευση της κυκλοφορίας τους, ποτέ όμως την καταστροφή τους. Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να υποβληθεί εντός 6 μηνών από τη στιγμή που ο ενδιαφερόμενος έλαβε γνώση της κυκλοφορίας του προϊόντος με το επίμαχο σήμα.

Όσον αφορά της ποινική προστασία το άρθρο προβλέπει έξι αξιόποινες πράξεις που τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και πρόστιμο τουλάχιστον 200.000 δρχ. Οι ποινές αυτές μπορούν να αυξηθούν στο διπλάσιο σε περίπτωση υποτροπής. Επίσης διατάσσεται σύγχρονη δημοσίευση της απόφασης σε δύο εφημερίδες της Αθήνας, αν το αδίκημα έγινε στην περιοχή Αττικής ή σε μια εφημερίδα της Αθήνας και σε μια του τόπου τελέσεως και συνήθως καταστροφή των ενδείξεων.

3.10 Αλλοδαπό σήμα

Γενικά

Η ρύθμιση των αλλοδαπών σημάτων γίνεται με τριών ειδών ρυθμίσεις. Η μία είναι με τον νόμο για τα σήματα, η άλλη με το διεθνή σύμβαση του Παρισιού για την

προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας και η τρίτη περίπτωση του ψεύτικου αλλοδαπού σήματος, αφορά το υπό σύσταση κοινοτικό σήμα.

Στην κυριολεξία δεν υπάρχουν ημεδαπά και αλλοδαπά σήματα, γιατί τα σήματα δεν έχουν εθνικότητα, αφού δεν είναι υποκείμενα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Λέγοντας λοιπόν αλλοδαπό σήμα κατ' οικονομία εννοούμε το σήμα του οποίου η δικαστική παραδοχή έχει γίνει από άλλη χώρα. Μπορεί ο δικαιούχος του σήματος να μην είναι αλλοδαπός, αλλά ημεδαπός, όμως το σήμα του να θεωρείται αλλοδαπό σήμα αν ανήκει σε Έλληνα που έχει την εγκατάσταση του από την οποία προέρχονται τα προϊόντα ή εμπορεύματα του και στα οποία επιτίθεται το σήμα εκτός Ελλάδος.

Σύμφωνα με τα πιο πάνω, ημεδαπό σήμα είναι εκείνο του οποίου η δικαστική παραδοχή έγινε στην Ελλάδα και δικαιούχος του σήματος μπορεί να είναι Έλληνας ή αλλοδαπός που έχει την εγκατάσταση του στην Ελλάδα. Αυτά που εκθέσαμε μέχρι τώρα αφορούν στα ημεδαπά σήματα σύμφωνα με τον ορισμό που δόθηκε πιο πάνω.

Σύμφωνα με τον νόμο 1998/39 περί σημάτων, που αναφέρεται σε εκείνα τα αλλοδαπά σήματα, των οποίων η δικαστική παραδοχή γίνεται και στην Ελλάδα όχι και στα αλλοδαπά σήματα των οποίων η παραδοχή έχει γίνει σε άλλη χώρα, αλλά δεν έχει ακολουθήσει και η διαδικασία της παραδοχής στην Ελλάδα. Δηλαδή για την καταχώριση σήματος στην Ελλάδα ακολουθούνται δύο διαδικασίες. Η μία αφορά στα ημεδαπά σήματα και είναι αυτή που παρουσιάστηκε μέχρι τώρα και η άλλη αφορά σε αιτήσεις καταχώρισης αλλοδαπών σημάτων και η οποία γίνεται με τις εξής προϋποθέσεις:

1. Ο καταθέτης του σήματος (που ζητά την καταχώριση του σήματος) να έχει την επαγγελματική του εγκατάσταση εκτός Ελλάδος. Είναι αδιάφορο αν αυτός είναι Έλληνας ή αλλοδαπός.
2. Το σήμα να προστατεύεται στην αλλοδαπή.
3. Να συντρέχει η αρχή της αμοιβαιότητας για τους Έλληνες που ζητούν καταχώριση σήματος στην Πολιτεία προέλευσης του αλλοδαπού σήματος.
4. Το σήμα να κατατεθεί στην Ελλάδα σύμφωνα με τις ίδιες προϋποθέσεις που κατατίθενται τα ελληνικά σήματα.

5. Το σήμα που κατατέθηκε στην Ελλάδα να είναι το ίδιο με επιτρεπτές παραλλαγές μόνο σε επουσιώδη σημεία με το σήμα που κατατέθηκε στην αλλοδαπή. Συνεπώς, αρκεί η συνολική εντύπωση να είναι ότι πρόκειται για το ίδιο σήμα που κατατέθηκε και προστατεύεται στην αλλοδαπή.

3.11 Προστασία κατά τη Διεθνή σύμβαση του Παρισιού

Αλλοδαπό σήμα που καταχωρήθηκε στην Ελλάδα καθίσταται ανεξάρτητο από το σήμα της χώρας όπου βρίσκεται η επαγγελματική εγκατάσταση του δικαιούχου. Αυτό συμβαίνει σύμφωνα με την αρχή της εγκατάσταση του δικαιούχου. Επιπλέον, σύμφωνα με την αρχή της αυτονομίας δεν εξαρτάται το κύρος του σήματος στην Ελλάδα από την τύχη του ίδιου σήματος σε άλλη χώρα της ένωσης. Σύμφωνα επίσης με την αρχή της ταύτισης η Ελλάδα ως κράτος-μέλος της σύμβασης του Παρισιού δεν μπορεί να αρνηθεί την καταχώριση κανονικά καταχωρημένου σε άλλη χώρα της ένωσης σήματος, εφόσον το καταχωρημένο είναι ακριβώς το ίδιο με εκείνο του οποίου αιτείται η καταχώριση. Το σήμα σύμφωνα με τη διεθνή σύμβαση είναι απαράδεκτο προς κατάθεση μόνο όταν προσβάλλει κεκτημένα τρίτων όταν στερείται διακριτικής δύναμης και όταν προσκρούει στην ηθική και δημόσια τάξη, ιδιαίτερα δε όταν ενέχει τον κίνδυνο εξαπάτησης του κοινού. Συνεπώς το ίδιο σήμα, εφόσον έχει κανονικά καταχωρηθεί στη χώρα προέλευσης και δεν είναι σύμφωνα με τα παραπάνω απαράδεκτο προς κατάθεση, προστατεύεται απαράλλακτο στις άλλες χώρες της διεθνούς ένωσης, άρα και στην Ελλάδα.

Για σήματα που έχουν κατατεθεί με αίτημα διεκδίκησης προτεραιότητας έξι μηνών, η προστασία παρέχεται κατά προτεραιότητα σε σχέση με τα ημεδαπά σήματα, εφόσον εντός του εξαμήνου έχουν κατατεθεί στο κράτος-μέλος της Σύμβασης.

* Ρόκας Ιωάννης, Γενικό εμπορικό δίκαιο, σελ 300-304

3.12 Το σήμα στα πλαίσια του κοινοτικού δικαίου

Η ελευθερία διακίνησης εμπορευμάτων και ο ελεύθερος ανταγωνισμός εντός του ευρωπαϊκού κοινοτικού χώρου δεν μπορεί να ολοκληρωθεί, εάν μεταξύ των κρατών-μελών υπάρχει διαφορετική αντιμετώπιση των δικαιωμάτων και της προστασίας του σήματος. Η διεθνής σύμβαση του Παρισιού, στην οποία έχουν προχωρήσει οι 12 χώρες της κοινότητας καθώς επίσης και η δυνατότητα που δίδεται σε κάθε δικαιούχο να καταχωρίσει το σήμα του στα υπόλοιπα 11 κράτη-μέλη και να απολαύσει της τοπικής εθνικής προστασίας, περιορίζει αλλά δεν παραμερίζει πλήρως τις παραπάνω θεμελιώδεις ελευθερίες.

Γι' αυτό, η κοινότητα έχει εκδώσει οδηγία με την οποία εναρμονίζονται οι διατάξεις των εθνικών νομοθεσιών των 12 υποχρεωτικά σύμφωνα με το κείμενο της οδηγίας μέχρι το τέλος του 1992.

Σημαντική για τον ελληνικό νόμο τροποποίηση είναι η εισαγωγή του θεσμού του σήματος υπηρεσιών που μέχρι σήμερα δεν γνωρίζει η ελληνική νομοθεσία.

Πάντως και μετά την ολοκλήρωση της πιο πάνω εναρμόνισης, δεν πρόκειται να καταργηθούν οι εθνικές νομοθεσίες και το σπουδαιότερο, οι εθνικές υπηρεσίες των κρατών-μελών από τις οποίες διέρχεται η παραδοχή του σήματος, δηλαδή δεν καταργείται ο θεσμός του εθνικού σήματος.

Αυτό ακριβώς το εμπόδιο παραμερίζει το αποτελούμενο από 107 άρθρα σχέδιο κανονισμού του συμβουλίου της ευρωπαϊκής κοινότητας για την εισαγωγή ενός κοινοτικού σήματος (κάτι αντίστοιχο με το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας). Όταν οριστικοποιηθεί το σχέδιο θα είναι άμεσα εφαρμοστέο (λόγω του ότι είναι κανονισμός). Το κοινοτικό σήμα θα κατατίθεται μεν στη κατά τόπο αρμόδια εθνική υπηρεσία σημάτων, αυτή δε η υπηρεσία θα το προωθεί στην κοινοτική υπηρεσία σημάτων, στην οποία και μόνο θα καταχωρείται το ευρωπαϊκό σήμα. Ως γνωστόν, υποψήφια πόλη για την εγκατάσταση της κοινοτικής ευρωπαϊκών σημάτων είναι η Θεσσαλονίκη.

Άλλες σημαντικές αλλαγές που θα επιφέρει η οδηγία είναι η ειδική μνεία που γίνεται για την απαγόρευση χρησιμοποίησης όμοιου ή παρόμοιου σήματος και επί ανόμοιων προϊόντων και υπηρεσιών, όταν με τον τρόπο αυτό αποδυναμώνεται η

διακριτική δύναμη του σήματος. Επίσης, η εξειδίκευση της καλής πίστης με θετική ρύθμιση κατά την οποία η επαναχρησιμοποίηση σήματος που δεν χρησιμοποιείται επί πενταετία, αφαιρεί το δικαίωμα στον έχοντα έννομο συμφέρον να ζητήσει την διαγραφή του, εφόσον αυτή η χρησιμοποίηση είναι σοβαρή και πραγματική και δεν γίνεται κατ' επίφαση χρησιμοποίησης. Εξάλλου το σχέδιο κανονισμού προβλέπει ότι η αίτηση για την χορήγηση κοινοτικού σήματος θα έχει συγχρόνως την αξία της αίτησης χορήγησης εθνικού σήματος. Οι αποφάσεις της κοινοτικής υπηρεσίας σημάτων προβλέπεται ότι θα μπορούν να προσβληθούν ενώπιον του δικαστηρίου ευρωπαϊκών κοινοτήτων εντός 2 μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης.

Διακριτικός τίτλος και άλλα διακριτικά γνωρίσματα

4.1 Έννοια

*Διακριτικό τίτλο ή διακριτικό γνώρισμα ονομάζουμε μια ονομασία ή παράσταση πραγματική ή φανταστική, που χρησιμοποιείται στις συναλλαγές για να διακρίνει συνήθως τον τόπο όπου ασκείται η επιχειρηματική δραστηριότητα. Αυτό μπορεί να είναι ο κινηματογράφος, το εστιατόριο, το ξενοδοχείο. Όταν αποτελείται ο διακριτικός τίτλος από όνομα, μιλάμε για ονομαστικό τίτλο, ενώ όταν αποτελείται από παράσταση, για παραστατικό τίτλο. Η ύπαρξη διακριτικού τίτλου δεν σημαίνει ότι η επωνυμία αποκλείεται να χρησιμοποιηθεί, μόνο η επωνυμία ή μόνο ο διακριτικός τίτλος ή και τα δύο προ διάκριση καταστήματος. Επίσης δεν αποκλείεται ο διακριτικός τίτλος να χρησιμοποιείται και σαν διακριτικό γνώρισμα της όλης επιχείρησης, όχι για να αντικαταστήσει την επωνυμία αλλά για να χρησιμοποιείται μαζί με την επωνυμία, ανεξάρτητα από τη διάκριση καταστήματος. Για παράδειγμα, η επιχείρηση που ασκεί η εταιρεία με μία επωνυμία μπορεί παράλληλα στην επωνυμία της, να χρησιμοποιεί και ένα διακριτικό γνώρισμα ανεξάρτητα από το εάν αυτό το διακριτικό γνώρισμα το χρησιμοποιήσει και ως πρόσωπη καταστήματος ή καταστημάτων της και ανεξάρτητα αν η επιχείρηση από τη φύση της είναι ανάγκη ή όχι να χρησιμοποιεί εμπορικά καταστήματα.

Με γνώμονα τη λειτουργία που επιτελούν τα διακριτικά γνωρίσματα, όπως συνάγεται και από το άρθρο 13 παρ.1, 3 ν. 146/1914, διακρίνονται σε διακριτικά γνωρίσματα προσώπου, διακριτικά γνωρίσματα επιχείρησης ή καταστήματος και σε διακριτικά γνωρίσματα εμπορευμάτων και έργων λόγου και τέχνης.

* Ρόκα Ιωάννης, Εμπορικό δίκαιο, Γενικό μέρος, σελ 151-152

Στα διακριτικά γνωρίσματα του προσώπου ανήκει κατ' αρχή το όνομα με τη στενή έννοια του όρου. Δηλαδή η λεκτική ένδειξη που χρησιμεύει για την εξατομίκευση και διάκριση ενός προσώπου στο χώρο της οικονομικής του δραστηριότητας. Φορέας του ονόματος μπορεί να είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο και κάθε ένωση προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα.

Ως όνομα θα θεωρήσουμε: το αστικό όνομα, το ψευδώνυμο, η ονομασία νομικών προσώπων ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου που αναμιγνύονται στις συναλλαγές, πλην των εμπορικών επωνυμιών, το όνομα ενώσεων προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα. Στα διακριτικά γνωρίσματα της επιχείρησης ανήκουν εκείνα τα γνωρίσματα που διακρίνουν την επιχείρηση αυτή καθαυτή ή το κατάστημα της. Τέτοια είναι ο διακριτικός τίτλος, τα διάφορα εμβλήματα και τα διακριτικά σημεία. Στα διακριτικά γνωρίσματα προϊόντος ή υπηρεσίας ανήκουν εκείνα τα διακριτικά γνωρίσματα που διακρίνουν το προϊόν και ειδικά την προέλευση του από μια επιχείρηση που το παράγει ή το εμπορεύεται ή, όταν πρόκειται για υπηρεσίες τις προσφέρει.

Εδώ κυρίως ανήκει το σήμα και τα απλά διακριτικά γνωρίσματα, δηλαδή τα μη κατοχυρωμένα σήματα και ο τίτλος εντύπου με την ευρεία έννοια του όρου.

4.2 Αρχές που διέπουν το διακριτικό τίτλο ή γνώρισμα.

Οι αρχές που διέπουν την εμπορική επωνυμία διέπουν και τον διακριτικό τίτλο όπως την αρχή της διάρκειας, την αρχή της αποκλειστικότητας και της διακριτικότητας όχι όμως και η αρχή της αλήθειας και του ενιαίου. Και αυτο διότι, όπως αναφέρθηκε ο διακριτικός τίτλος δεν συνδέεται με το όνομα ούτε με το αντικείμενο της επιχείρησης και γι' αυτό δεν ισχύει η αρχή της αλήθειας, ούτε επιτελεί ρόλο ανάλογο του αστικού ονόματος στις συναλλαγές γι' αυτό και επιτρέπεται να χρησιμοποιεί μια επιχείρηση περισσότερους διακριτικούς τίτλους. Βεβαίως, η επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιεί τίτλους και γνωρίσματα που όμως να στερούνται διακριτικής δύναμης. Ένα παράδειγμα είναι ο σταυρός για τη διάκριση φαρμακείου. Τέτοιοι τίτλοι, που αντίκεινται στην αρχή της διακριτικότητας, δεν απαγορεύεται να χρησιμοποιηθούν, αλλά όμως δεν παρέχουν ακριβώς τέτοια δικαιώματα και δεν

είναι διακριτικοί τίτλοι γιατί δεν είναι άυλα αγαθά, άρα ούτε δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας δεν είναι.

4.3 Κτήση και απώλεια του διακριτικού τίτλου ή γνωρίσματος

Η κτήση και η απώλεια του διακριτικού τίτλου ή γνωρίσματος επέρχεται με τον ίδιο τρόπο, όπως και στην επωνυμία. Ο διακριτικός τίτλος αναγγέλλεται στα μητρώα, όπως και η επωνυμία και η αναγγελία έχει τα ίδια αποτελέσματα. Ο διακριτικός τίτλος καταστήματος επειδή δεν διακρίνει την επιχείρηση, μεταβιβάζεται ελεύθερα μαζί ή χωρίς την επιχείρηση. Ο διακριτικός τίτλος μπορεί να αποτελεί εμπορικό σήμα, έστω και αν ως διακριτικός τίτλος χρησιμοποιείται η επωνυμία της επιχείρησης.

4.4 Προστασία του διακριτικού τίτλου ή γνωρίσματος

Εφαρμόζεται ανάλογα η προστασία που παρέχεται στο φορέα της εμπορικής επωνυμίας. Έτσι, αν πάρουμε παράδειγμα μία εμπορική επιχείρηση με την επωνυμία "Α.Α.", ο διακριτικός τίτλος της σειράς καταστημάτων της επιχείρησης με τη λέξη Αστραπή απέκτησε το δικαίωμα επί του διακριτικού τίτλου. Η τυχόν χρησιμοποίηση από άλλον του παρόμοιου τίτλου "Νέα Αστραπή" για συγγενείς τουλάχιστον επιχειρηματικές δραστηριότητες, δημιουργεί δικαιώματα για αστική, ενδεχομένως και ποινική προστασία του αρχικού δικαιούχου, τόσο κατά τις διατάξεις του αστικού και ποινικού κώδικα όσο και του νόμου για τον αθέμιτο ανταγωνισμό. Εννοείται ότι η προστασία δεν προϋποθέτει ούτε καταχώριση σε μητρώο ούτε το να αποτελεί ο διακριτικός τίτλος εμπορικό σήμα ούτε αν έχει περιληφθεί στο καταστατικό της εμπορικής εταιρείας, που είναι φορέας της εμπορικής επιχείρησης.

Τώρα όσον αφορά την προστασία του αλλοδαπού διακριτικού τίτλου ισχύουν αντίστοιχα με όσα είπαμε παραπάνω για τις αλλοδαπές επωνυμίες.

Εφευρέσεις- βιομηχανική ευρεσιτεχνία

5.1 Γενικά

Όπως είπαμε, πρωταρχικής σημασίας δικαίωμα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, είναι το δικαίωμα της ευρεσιτεχνίας. Αντικείμενο έχει το δικαίωμα αυτό, τη σχέση που συνδέει την εφεύρεση με αυτόν που την δημιούργησε ή με αυτόν που έχει δικαίωμα να κάνει χρήση της. Δεν είναι κάθε εφεύρεση αντικείμενο ρύθμισης του δικαίου των ευρεσιτεχνιών, αλλά μόνο τα επινοήματα τα νέα, που εμπεριέχουν βιομηχανική δραστηριότητα και είναι επιδεκτικά βιομηχανικής εφαρμογής. Εφόσον συντρέχουν οι πιο πάνω προϋποθέσεις, τότε χορηγείται από την πολιτεία δίπλωμα ευρεσιτεχνίας από το οποίο απορρέουν ιδιαίτερα δικαιώματα.

5.1.1 Κοινά στοιχεία ευρεσιτεχνίας, επωνυμίας, διακριτικού τίτλου και σήματος

Παρά τις διαφορές, όλα τα πιο πάνω δικαιώματα δεν παύουν να είναι άυλα αγαθά, προϊόντα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας και ως τέτοια δεν είναι πράγματα και δεν έχει εφαρμογή σ' αυτά το εμπράγματο δίκαιο. Είναι ιδιοκτησία χωρίς κυριότητα. Η νομοθεσία για την επωνυμία, ο διακριτικός τίτλος και το σήμα σκοπεύει εν μέρει και στην προστασία του καταναλωτικού κοινού και των συναλλαγών γενικότερα από την σύγχυση ως προς την προέλευση της επιχείρησης, την οποία δηλώνει η επωνυμία, ο διακριτικός τίτλος και το προϊόν.

Παρά το ότι η ευρεσιτεχνία και η πνευματική ιδιοκτησία έχουν αυθύπαρκτη αξία, δεν παύουν να ενδιαφέρουν οι ρυθμίσεις που αφορούν και στην προστασία των συναλλασσομένων. Είναι αυτονόητο ότι ενδιαφέρει και τους συναλλασσόμενους η μη πλαστογράφηση και παραποίηση πνευματικών έργων και ευρεσιτεχνιών. Έτσι, η επίθεση στα προϊόντα δήλωσης ή κατ' άλλο τρόπο ανακοίνωση στο καταναλωτικό κοινό ότι αυτά προστατεύονται από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, χωρίς αυτό να είναι αληθές, επιφέρει και ποινικές κυρώσεις όπως φυλάκιση μέχρι ένα έτος.

5.1.2 Διαφορές από εμπορικό σήμα, επωνυμία, διακριτικό τίτλο.

Η εμπορική επωνυμία διακρίνει την επιχείρηση, ο διακριτικός τίτλος κυρίως το κατάστημα της επιχείρησης και το σήμα το προϊόν. Συνεπώς δεν έχουν αξία αυθύπαρκτη η εμπορική επωνυμία, ο διακριτικός τίτλος, το σήμα, αλλά αξία έχει μόνο η επιχείρηση από την οποία αυτά προέρχονται. Η επωνυμία προσώπων διακρίνει την επιχείρηση, όπως και το πολιτικό όνομα των φυσικών προσώπων διακρίνει τα άτομα. Ο διακριτικός τίτλος διακρίνει τον τόπο δραστηριότητας μιας επιχείρησης και το σήμα το προϊόν μιας επιχείρησης. Συνεπώς όσο πιο επιτυχημένη είναι μία επιχείρηση, ένα κατάστημα μιας επιχείρησης, ένα προϊόν μια επιχείρησης, τόσο πιο μεγάλη αξία έχει η επωνυμία, ο διακριτικός τίτλος, το σήμα, δηλαδή η αξία των πιο πάνω αντλείται αποκλειστικά απ' την επιχείρηση, με την οποία συνδέονται αναπόσπαστα, γι' αυτό και ισχύει και η αρχή του αδιάσπαστου (αμεταβίβαστου, ακατάσχετο), χωρίς την παράλληλη μεταβίβαση ή κατάσχεση της επιχείρησης.

Αντίθετα, η ευρεσιτεχνία όπως και η πνευματική ιδιοκτησία, είναι ένα άυλο αγαθό που έχει από μόνο του την αξία, δεν την αντλεί από τον δημιουργό, είναι προϊόν του δημιουργού, ενώ η επωνυμία, ο διακριτικός τίτλος και το σήμα δεν είναι προϊόντα του δημιουργού, αλλά σύμβολα του ίδιου του δημιουργού και της δραστηριότητας του ή των προϊόντων του. Γι' αυτό το λόγο, επιτρέπεται η μεταβίβαση και η κατάσχεση της ευρεσιτεχνίας.

5.2 Εφευρέσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας

Όπως αναφέρθηκε, το δικαίωμα ευρεσιτεχνίας, για να τύχει της ειδικής προστασίας του νόμου, προϋποθέτει πιστοποίηση από την πολιτεία ότι πρόκειται για εφεύρεση, η οποία χορηγείται με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Το αντικείμενο της εφεύρεσης μπορεί να είναι προϊόν, μέθοδος ή βιομηχανική εφαρμογή. Η εφεύρεση, όπως και τα προϊόντα της πνευματικής ιδιοκτησίας, είναι έργο της διάνοιας, επινόημα, όπως ορθώς το αναφέρει ο νόμος. Ένα επινόημα το οποίο όμως πρέπει να είναι νέο, να εμπεριέχει εφευρετική δραστηριότητα και να είναι επιδεκτικό βιομηχανικής εφαρμογής. Το επινόημα για να είναι εφεύρεση πρέπει, κατά την κρίση

ειδικού, να μην προκύπτει σαφώς από την υπάρχουσα στάθμη της τεχνικής. Αυτή είναι και η έννοια της εφευρετικής δραστηριότητας*.

5.3 Οργανισμός βιομηχανικής ιδιοκτησίας (Ο.Β.Ι)

Για την εποπτεία της εφαρμογής της νομοθεσίας που διέπει τις εφευρέσεις, την τεχνολογική καινοτομία και τη μεταφορά τεχνολογίας, τη χορήγηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνιών και γενικότερα την κρατική μέριμνα στην τεχνολογική και βιομηχανική ανάπτυξη, έχει συσταθεί ο οργανισμός βιομηχανικής ιδιοκτησίας, ένα ιδιόρρυθμο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου του δημόσιου τομέα, στο οποίο έχει παραχωρηθεί η αντίστοιχη κρατική εξουσία. Στις αρμοδιότητες του Ο.Β.Ι συγκαταλέγεται και η έκδοση ειδικού δελτίου βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπου δημοσιεύονται μεταξύ των άλλων και η περίληψη των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

Ο Ο.Β.Ι χορηγεί τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τη συμβατική άδεια εκμετάλλευσης, τα διπλώματα τροποποίησης, τα πιστοποιητικά υποδειγμάτων χρησιμότητας, για τα οποία γίνεται λόγος πιο κάτω με πράξεις του, οι οποίες έχουν χαρακτήρα ατομικών διοικητικών εκτελεστών πράξεων και συνεπώς προσβάλλονται ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων. Επομένως οι σχέσεις του διοικούμενου-αιτούντα για την χορήγηση των πιο πάνω διπλωμάτων πιστοποιητικών, οι αμφισβητήσεις και οι διαφορές είναι διοικητικές. Η προστασία όμως του δικαιώματος κατά του προσβάλλοντα, αυτό είναι διαφορά πολιτική (αστική) και επιλύεται από τα τακτικά πολιτικά δικαστήρια όπως είναι τα αρμόδια ειρηνοδικεία, πρωτοδικεία, εφετεία και απ' τον Άρειο Πάγο. Δηλαδή, τις διαφορές μεταξύ εφευρέτη και εκείνου του οποίου με οποιονδήποτε τρόπο θίγεται το δικαίωμα, επιλύουν τα τακτικά πολιτικά δικαστήρια.

5.4 Απώλεια του διπλώματος ευρεσιτεχνίας

Απώλεια του διπλώματος ευρεσιτεχνίας επέρχεται με την δικαστική αναγνώριση της ακυρότητας (άρθρο 15), την πάροδο της διάρκειας προστασίας του, τη μη εμπρόθεσμη καταβολή των ετήσιων τελών προστασίας και την παραίτηση του

* Ρόκας Ιωάννης, Εμπορικό δίκαιο Γενικό μέρος, σελ 177-180

δικαιούχου. Με εξαίρεση την ακυρότητα που ισοδυναμεί με ανυπαρξία του διπλώματος ευρεσιτεχνίας αναδρομικά, και συνεπώς το δίπλωμα θεωρείται ότι ουδέποτε χορηγήθηκε, οι άλλοι ενεργούν για το μέλλον. Ξεχωριστή περίπτωση αποτελεί ο θεσμός της διεκδίκησης ευρεσιτεχνίας.

5.5 Το δικαίωμα και η προστασία του διπλώματος ευρεσιτεχνίας

Δικαίωμα

Διαφορετικό από την αξίωση είναι το δικαίωμα που παρέχει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στον δικαιούχο. Η αξίωση έχει τεχνική έννοια και κατανέμει την ευρεσιτεχνία, ενώ το δικαίωμα αφορά στο άυλο αγαθό, που συνδέει το πρόσωπο με την ευρεσιτεχνία, όπως αυτή οριοθετείται με τις επί μέρους αξιώσεις, που έχει χορηγήσει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στο δικαιούχο και το οποίο δικαίωμα, όπως όλα τα δικαιώματα στα άυλα αγαθά έχει τη δύναμη της κυριότητας, του ισχυρότερου, δηλαδή δικαιώματος που μπορεί να συνδέει πρόσωπα και πράγματα.

Περιεχόμενο του δικαιώματος αυτού δεν είναι γενικά οι κατά τη νομική έννοια αξιώσεις αποκλειστικής χρήσης που δίνει η κυριότητα (εδώ οι αξιώσεις είναι νομικής, ποιοτικής φύσης και όχι τεχνικής, ποσοτικής) αλλά προσδιορίζεται ειδικά στο νόμο: Εμπεριέχει τις εξουσίες να παράγει, προσφέρει, χρησιμοποιεί τα προϊόντα που προστατεύονται από το δίπλωμα, να εφαρμόζει, προσφέρει τη μέθοδο που προστατεύεται από το δίπλωμα, να παράγει, προσφέρει το προϊόν που κατασκευάστηκε με την προστατευόμενη από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας μέθοδο. Επίσης, εμπεριέχει την εξουσία να απαγορεύει την εκμετάλλευση από τρίτους ή την εισαγωγή από τρίτους προϊόντων, που προστατεύονται από το δίπλωμα, εκτός και αν η χρήση της εφεύρεσης από τον τρίτο δεν γίνεται για επαγγελματικούς σκοπούς ή πρόκειται για εφεύρεση ενσωματωμένη σε μεταφορικό όχημα, που απλά διέρχεται από την Ελλάδα ή πρόκειται για παρασκευή φαρμάκου σε φαρμακείο.

Αναφέρθηκε ότι το δικαίωμα ευρεσιτεχνίας, όπως ορίζεται ειδικά στο νόμο, προϋποθέτει έκδοση διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Η αναλυτική ρύθμιση του νόμου δεν αφήνει πολλά περιθώρια για συμπληρωματική εφαρμογή του κοινού δικαίου. Το μέτρο της αναλυτικότητας της ρύθμισης δίνει και η πρόβλεψη, κατά την οποία, αν την ημέρα της κατάθεσης της αίτησης για έκδοση διπλώματος, άλλος είχε προβεί στην

ίδια εφεύρεση και την εκμετάλλευση της, τότε αυτός μπορεί νόμιμα να αρχίσει ή να συνεχίσει την εκμετάλλευσή της, αλλά μόνο για την επιχείρησή του. Δεν αποκλείεται και να διευρύνει όσο επιθυμεί την επιχείρησή του αυτή, καθώς επίσης και να μεταβιβάσει αυτή, τη χωρίς δίπλωμα ευρεσιτεχνία, αλλά όμως μόνο μαζί με την επιχείρησή.

Προστασία

Παρ' όλο που για τη χορήγηση του διπλώματος η πολιτεία μέσω του Οργανισμού βιομηχανικής ιδιοκτησίας προβαίνει σε ουσιαστικό έλεγχο, που αποτυπώνεται στην έκθεση έρευνας, έλεγχο που προϋποθέτει, ανάλογα με το είδος του διπλώματος, γνώσεις από όλο το φάσμα των θετικών αλλά και θεωρητικών επιστημών, στην Ελλάδα δεν υπάρχουν ειδικά με αντίστοιχες γνώσεις δικαστήρια για τον έλεγχο της κρίσης της εποπτεύουσας αρχής. Αρμόδια είναι τα κοινά δικαστήρια, τα οποία πάντως μπορούν να ζητήσουν τη συμβολή ειδικών στην κρίση τους.

Δύο σκέλη προστασίας υπάρχουν. Το ένα σκέλος αφορά στο ίδιο το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, αν δηλαδή κακώς δόθηκε ή αν κακώς δεν δόθηκε. Το άλλο αφορά τη μη νόμιμη χρησιμοποίηση ευρεσιτεχνίας, είτε γιατί αυτή ανήκε σε άλλον είτε γιατί για αυτήν είχε δοθεί σε άλλον δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

5.6 Προστασία κατά της μη νόμιμης χρησιμοποίησης της εφεύρεσης

Μη νόμιμη χρησιμοποίηση του δικαιώματος, που απορρέει από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, έχουμε όταν τρίτος κάνει χρήση ή προετοιμάζεται να κάνει χρήση της αναγνωρισμένης εφεύρεσης. Ο δικαιούχος μπορεί να ζητήσει την άρση της προσβολής απ' το δικαστήριο, οπότε το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει χρηματικές ποινές για την περίπτωση μη συμμόρφωσης με την δικαστική απόφαση. Μπορεί επίσης το δικαστήριο να διατάξει την καταστροφή των προϊόντων που κατασκευάστηκαν κατά παράβαση του δικαιώματος, που απορρέει από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Εάν η εφεύρεση αφορά μέθοδο κατασκευής προϊόντος, κάθε προϊόν της ίδιας φύσης, αποδεικνύεται ότι κατασκευάστηκε με βάση την προστατευόμενη μέθοδο, αλλά ο κατασκευαστής του προϊόντος μπορεί να αποδείξει το αντίθετο.

Τα παραπάνω μπορούν να ασκηθούν και με την επείγουσα διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, εάν συντρέχουν οι γενικές προϋποθέσεις επιβολής των ασφαλιστικών μέτρων (επείγον, κίνδυνος απώλειας του δικαιώματος) έτσι ώστε να υπάρξει η δυνατότητα σε λίγες μέρες από τότε που ζήτησε τη δικαστική προστασία ο θιγόμενος, να επιτραπεί η συντηρητική κατάσχεση των προϊόντων που παρήχθησαν με βάση αυτήν την εφεύρεση και την απαγόρευση της περαιτέρω κατασκευής, με απειλή χρηματικών προστίμων ή άλλων κυρώσεων. Με τον τρόπο αυτό θα αποτραπεί ο κίνδυνος να αντιγράψει κάποιος ευρεσιτεχνία προστατευόμενη με δίπλωμα, να την εφαρμόσει σε προϊόν, να το κυκλοφορήσει επί σειρά ετών, μέχρις ότου δηλαδή εκδοθεί η τελεσίδικη απόφαση από την τακτική δίκη, που θα απαγορεύει τη χρήση.

Τα πιο πάνω δικαιώματα τα έχει ο θιγόμενος ανεξάρτητα από την ύπαρξη υπαιτιότητας του προσβάλλοντα (δεν αντέγραψε την εφεύρεση, αλλά τυχαία την ανακάλυψε ο ίδιος). Αν αντίθετα υπάρξει το στοιχείο της υπαιτιότητας, ο ζημιωθής μπορεί να ζητήσει και αποζημίωση ή την απόδοση της ωφέλειας που είχε ή την καταβολή χρηματικού ποσού, αναλόγου με το τίμημα που θα είχε η άδεια εκμετάλλευσης της ευρεσιτεχνίας. Επίσης μπορεί να ζητήσει, σε περίπτωση συνδρομής λόγου κατάσχεσης των προϊόντων, την απόδοση τους σ' αυτόν έναντι αποζημίωσης.

Εάν η εφεύρεση δεν καλύπτεται από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, αντίστοιχη προστασία μπορεί να χορηγηθεί και με βάση τις διατάξεις περί αθέμιτου ανταγωνισμού. Στην τελευταία αυτή περίπτωση το δικαστήριο θα αναγνωρίσει ότι το δικαίωμα για την μη προστατευόμενη ειδικά εφεύρεση ανήκει στον αιτούντα, γιατί αυτός επινόησε την εφεύρεση. Γιατί και η μη προστατευόμενη εφεύρεση προστατεύεται και αυτή ως προϊόν της διανοίας, στο μέτρο που δεν προσκρούει στις ρυθμίσεις για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

Το δικαίωμα για την προστασία σύμφωνα με τα πιο πάνω, παραγράφεται μετά πέντε χρόνια από τότε που έλαβε γνώση της προσβολής ή της ζημιάς ή του υπόχρεου σε αποζημίωση.

Η προσβολή του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να επισείει και ποινικές κυρώσεις σε βάρος του προσβάλλοντα, όταν υπάρχει το στοιχείο του δόλου, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του ποινικού δικαίου.

Όταν έχουμε προσβολή του λεγόμενου ηθικού δικαιώματος, δηλαδή δεν αναγράφεται στο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας το όνομα του εφευρέτη, αλλά μόνο του

δικαιούχου τότε ο εφευρέτης δικαιούται να ζητήσει δικαστικά, ανάλογα με όσα είπαμε, μέσα σε δύο χρόνια από την δημοσίευση του διπλώματος την έκδοση νέου διπλώματος στο οποίο να γίνεται μνεία του ονόματος του.

5.7 Διεθνής ευρεσιτεχνία

Με το νόμο 1883/1990 κυρώθηκε η διεθνής σύμβαση της Ουάσινγκτον για την συνεργασία στα διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Ο νόμος αυτός, ως κύρωση διεθνούς σύμβασης, υπερισχύει σε περίπτωση σύγκρουσής του με διατάξεις άλλων νόμων. Συνιστάται ένωση των κρατών-μελών της διεθνούς σύμβασης (διεθνής ένωση συνεργασίας για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας) με σκοπό τη διακριτική συνεργασία στον τομέα κατάθεσης, έρευνας και εξέτασης αιτήσεων προστασίας των εφευρέσεων. Με βάση το νόμο αυτό, κάθε εφευρέτης μπορεί να υποβάλει αίτηση προστασίας της εφεύρεσης του, η οποία κατατίθεται, κατ' επιλογή του καταθέτη, είτε στον Ο.Β.Ι εφόσον είναι κάτοικος Ελλάδας ή Έλληνας υπήκοος είτε σε αντίστοιχη εθνική υπηρεσία άλλου κράτους-μέλους της ένωσης, όπου κατοικεί ή έχει την υπηκοότητα του.

Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται με αντίστοιχα προαπαιτούμενα που προβλέπονται για τη χορήγηση εθνικού διπλώματος. Λεπτομερής περιγραφή της αναγραφής των αξιώσεων αίτημα προτεραιότητας αν έχει κατατεθεί σε άλλη χώρα και επιπλέον ορισμό των συμβαλλομένων κρατών για τα οποία ζητείται να επεκτείνεται η διεθνής προτεραιότητα. Το εθνικό γραφείο θα διαβιβάσει την αίτηση στο διεθνές γραφείο παραλαβής. Το γραφείο παραλαβής προωθεί την εφεύρεση, μόνο αφότου διαπιστώσει ότι η αίτηση πληροί τις τυπικές και εξωτερικές προϋποθέσεις για το παραδεκτό της. Η ουσιαστική έρευνα, δηλαδή η έρευνα που έχει αντικείμενο την ανεύρεση της ερευνητικής δραστηριότητας, γίνεται από τον φορέα που είναι επιφορτισμένος με την διεθνή έρευνα, που μπορεί να είναι ένα εθνικό γραφείο ή ένας διακριτικός οργανισμός. Αυτοί οι φορείς επιλέγονται από τη συνέλευση της ένωσης, που έχει συσταθεί με τη διεθνή σύμβαση.

Συντάσσεται έκθεση αντίστοιχη με αυτή που προβλέπεται για τον Ο.Β.Ι και τις εθνικές ευρεσιτεχνίες, ακολουθείται αντίστοιχη διαδικασία (κοινοποίηση στον καταθέτη, δημοσίευση) και αποστέλλεται η έκθεση αυτή στους αντίστοιχους Ο.Β.Ι των κρατών, που έχει ζητήσει προστασία ο αιτών. Από κει και πέρα ακολουθείται χωριστή

διαδικασία, ιδρύεται πατέντα διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, χωρίς να εξαρτάται το κύρος του διεθνούς διπλώματος σε μία χώρα από το γεγονός ότι για λόγους εθνικού δικαίου προσβλήθηκε σε άλλη χώρα. Το προταίρημα του διεθνούς διπλώματος έγκειται στη διαδικασία κατάθεσης της αίτησης, δηλαδή στη διοχέτευση της αίτησης και της έκθεσης σε όλα τα κράτη που έχει ζητήσει ο αιτών.

5.8 Το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας

Γενικά

Το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνία βασίζεται στην ευρωπαϊκή σύμβαση του Μονάχου του 1973, που κυρώθηκε με τον νόμο 1607/1986. Με τη σύμβαση του Μονάχου θεσπίζεται ένα ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, που χορηγείται από ένα φορέα τον ευρωπαϊκό οργανισμό διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που εδρεύει στο Μόναχο και έχει υποκαταστήματα στη Χάγη και στο Βερολίνο. Όπως και το διεθνές, έτσι και το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ισχύει παράλληλα προς το εθνικό.

Ο ευρωπαϊκός οργανισμός διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας έχει νομική προσωπικότητα, συνεπώς υπέχει συμβατική και εξωσυμβατική ευθύνη, που απορρέει από τις δραστηριότητες. Οι διαφορές, οι σχετικές με την ευθύνη του είναι ιδιωτικού δικαίου και εκδικάζονται κατ' αρχήν από τα τακτικά δικαστήρια της Γερμανίας. Ανήκει σε όλα τα συμβαλλόμενα κράτη (είναι διεθνής οργανισμός). Όργανα του είναι η ευρωπαϊκή υπηρεσία διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και το διοικητικό συμβούλιο. Το διοικητικό συμβούλιο είναι αρμόδιο για τις διοικητικές εργασίες. Δικαίωμα ψήφου σ' αυτό έχουν μόνο τα συμβαλλόμενα κράτη μέσω των αντιπροσώπων τους, που το απαρτίζουν. Το προσωπικό του οργανισμού αποτελείται απ' όλα τα κράτη-μέλη της σύμβασης και απολαμβάνει προνομία, παρόμοια με αυτά των διπλωματικών υπαλλήλων. Το προσωπικό έχει υποχρέωση τήρησης του απόρρητου των στοιχείων που περιέπεσαν στην αντίληψή του κατά την άσκηση της εργασίας του και μετά το τέλος της απασχόλησης του στον οργανισμό.

5.8.1 Προϋποθέσεις για τη χορήγηση ευρωπαϊκού διπλώματος

Το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας χορηγείται, εφόσον συντρέχουν οι ίδιες θετικές και αρνητικές προϋποθέσεις μ' αυτές για τη χορήγηση ελληνικού διπλώματος από τον οργανισμό βιομηχανικής ιδιοκτησίας υπέρ οποιουδήποτε το ζητήσει, ασχέτως υπηκοότητας και μονίμου τόπου διαμονής. Οι ίδιες ρυθμίσεις προβλέπονται αναφορικά με τα πρόσωπα που δικαιούνται να ζητήσουν του κράτους, όπου ο εργαζόμενος, κατά κύριο λόγο, εργάζεται.

Η διάρκεια ισχύος του διπλώματος είναι είκοσι χρόνια. Προσβολή του ευρωπαϊκού διπλώματος προστατεύεται από τα εθνικά δίκαια. Τα δικαιώματα αυτά που παρέχονται από το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, γεννώνται με τη δημοσίευση του διπλώματος και είναι τα ίδια με τα δικαιώματα που του παρέχει κάθε κράτος-μέλος της σύμβασης, για τα εθνικά διπλώματα του και ισχύουν βεβαίως για όλα τα κράτη-μέλη που έχει ζητηθεί. Η κατάθεση της αίτησης στην Ευρωπαϊκή υπηρεσία επιφέρει και αυτή τα ίδια αποτελέσματα με την κατάθεση στους εθνικούς φορείς των κρατών μελών (δηλαδή η προτεραιότητα για όλα τα κράτη-μέλη). Επίσης, μια αίτηση για τη χορήγηση ευρωπαϊκού διπλώματος μπορεί να μεταβληθεί σε αίτηση για χορήγηση εθνικού διπλώματος. Αυτός που έχει καταθέσει αίτηση για τη χορήγηση ευρωπαϊκού διπλώματος μπορεί ολικά ή μερικώς να παραχωρήσει άδεια εκμετάλλευσης.

Η αίτηση κατατίθεται είτε στην ευρωπαϊκή υπηρεσία διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας είτε στην κεντρική υπηρεσία βιομηχανικής ιδιοκτησίας οποιουδήποτε κράτους μέλους, δηλαδή προκειμένου για την Ελλάδα στον Ο.Β.Ι, η οποία τη διαβιβάζει περαιτέρω στην ευρωπαϊκή υπηρεσία. Η αίτηση περιέχει αυτά που περιέχει η αίτηση χορήγησης εθνικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, που χορηγείται από τον Ο.Β.Ι και πρέπει να αναφέρει τα κράτη-μέλη στα οποία επιθυμεί να εκτείνεται η προστασία. Μεταξύ άλλων, πρέπει επίσης να αναφέρει και το όνομα του εφευρέτη. Εάν ο αιτών προέρχεται από κράτος-μέλος της σύμβασης του Παρισιού για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας και έχει εντός του τελευταίου δωδεκαμήνου καταχωρίσει αίτηση για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας, πιστοποιητικού

υποδείγματος ή πιστοποιητικό χρησιμότητας, έχει προτεραιότητα έναντι των λοιπών αιτούντων που ανάγεται χρονικά στο χρόνο της προηγούμενης κατάθεσης.

5.9 Κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας

Γενικά

Το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας βασίζεται στην σύμβαση του Λουξεμβούργου του 1975, την οποία η Ελλάδα δεν είχε υπογράψει μέχρι το τέλος του 1990. Η σύμβαση αυτή έχει υπογραφεί στα πλαίσια της ευρωπαϊκής κοινότητας. Σκοπός της σύμβασης αυτής είναι τα συμβαλλόμενα κράτη της κοινότητας να έχουν ένα κοινό σύστημα δικαίου και να αντιμετωπίζονται -από αυτή την άποψη- ως ένα κράτος για τα ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας, που χορηγούνται σε αιτούντα που προέρχεται από κράτος-μέλος της κοινότητας και της σύμβασης του Λουξεμβούργου. Έτσι το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που θα χορηγηθεί σε ένα μόνιμο κάτοικο-μέλους της σύμβασης του Λουξεμβούργου θα ισχύει και ως κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Εφαρμόζεται με τον ίδιο τρόπο στα κράτη-μέλη της σύμβασης του Λουξεμβούργου, δηλαδή στα κράτη-μέλη της κοινότητας, μεταβιβάζεται, ακυρώνεται, καταργείται η ισχύς του για όλες τις χώρες της κοινότητας και δεν μπορεί αυτός που ζητάει την έκδοση του διπλώματος να ζητήσει την χορήγηση του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας για ορισμένες μόνο χώρες της κοινότητας. Το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας υπάρχει παράλληλα με τα ευρωπαϊκά διπλώματα των κρατών-μελών της κοινότητας.

Για να διευκολυνθεί η αντιμετώπιση των μελών της κοινότητας ως ένα κράτος, δημιουργούνται εντός της ευρωπαϊκής υπηρεσίας διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ειδικά κοινά τμήματα για τα κράτη-μέλη της σύμβασης του Λουξεμβούργου. Τα ειδικά αυτά τμήματα είναι το τμήμα διαχείρισης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, τα τμήματα ακυρώσεων και τα συμβούλια ακυρώσεων. Τα τμήματα ακυρώσεων είναι αρμόδια για την εξέταση αιτήσεων περιορισμού, ακυρώσεων κοινοτικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, ενώ τα συμβούλια ακυρώσεων είναι αρμόδια για την εξέταση προσφυγών κατά των αποφάσεων των τμημάτων ακυρώσεων και διαχείρισης.

5.9.1 Προϋποθέσεις και δικαιώματα

Ισχύουν οι ουσιαστικές προϋποθέσεις χορήγησης ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

Αυτός που έχει μόνιμο τόπο διαμονής και κατοικίας σε χώρα της κοινότητας (κράτος-μέλος της σύμβασης του Λουξεμβούργου), αν ζητήσει και λάβει ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, αυτό το δίπλωμα θα είναι υποχρεωτικά και κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, θα ισχύει δηλαδή υποχρεωτικά σε όλα τα κράτη της κοινότητας και θα του προσφέρει τις δυνατότητες με βάση την ευρεσιτεχνία να κατασκευάζει, θέτει στο εμπόριο, εισάγει το προϊόν, που είναι αντικείμενο της ευρεσιτεχνίας, να χρησιμοποιεί τη μέθοδο, που είναι αντικείμενο της ευρεσιτεχνίας και να προσφέρει στο εμπόριο το προϊόν, που βασίζεται στη μέθοδο, που καλύπτει η ευρεσιτεχνία. Παρέχει επίσης το δικαίωμα να απαγορεύει σε τρίτους χωρίς τη συναίνεση του να ασκούν τα πιο πάνω δικαιώματα, όχι όμως εφόσον η εκμετάλλευση γίνεται για ιδιωτικούς, πειραματικούς, και άλλους σκοπούς. Τα πιο πάνω δικαιώματα, τα οποία έχουν χωρική έκταση την κοινότητα, μεταβιβάζονται με εκχώρηση ή με συμβατική άδεια εκμετάλλευσης για ολόκληρο τον κοινοτικό χώρο. Το τμήμα ακυρώσεων, που όπως είπαμε έχει συσταθεί στην ευρωπαϊκή υπηρεσία διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για τις κοινοτικές χώρες, μπορεί, εφόσον το επιθυμούν οι ενδιαφερόμενοι, να καθορίσει την αποζημίωση (το αντίτιμο) μιας συμβατικής άδειας χρήσης του δικαιώματος. Κατά παρέκκλιση των διατάξεων του νόμου 1733/1987 για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, η υποχρεωτική άδεια εκμετάλλευσης δεν μπορεί να χορηγηθεί για κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, με το δικαιολογητικό ανεπάρκεια εκμετάλλευσης, αν το προϊόν που καλύπτεται από το δίπλωμα και κατασκευάζεται σ' ένα κράτος της κοινότητας, τίθεται σε κυκλοφορία εντός άλλου κράτους της κοινότητας, για το οποίο άλλο κράτος έχουν ζητηθεί υποχρεωτικές άδειες σε επαρκή ποσότητα για την ικανοποίηση των αναγκών του κράτους αυτού.

5.9.2 Απόσβεση του δικαιώματος στο κοινοτικό δίπλωμα

Επέρχεται με παραίτηση προς την ευρωπαϊκή υπηρεσία, που και αυτή ισχύει αναπόσπαστα για το σύνολο των κρατών της κοινότητας ενώ μπορεί να μην ισχύει για άλλα ευρωπαϊκά κράτη, εφόσον δεν το επιθυμεί αυτός που υποβάλλει την

παραίτηση. Αντίστοιχη αντιμετώπιση των κρατών της κοινότητας ισχύει και για την περίπτωση που ο δικαιούχος ζητήσει περιορισμό, με τη μορφή τροποποιήσεων των αξιώσεων. Αν υποβληθεί αίτηση ακύρωσης κοινοτικού διπλώματος, αυτή κρίνεται από το ειδικό τμήμα ακυρώσεων, που όπως είπαμε, έχει συσταθεί στην ευρωπαϊκή υπηρεσία.

5.9.3 Λόγοι ακύρωσης της ευρεσιτεχνίας

Λόγοι ακύρωσης, που κρίνονται από το ως άνω τμήμα, συνίστανται στο ότι το αντικείμενο του διπλώματος δεν μπορεί να κατοχυρωθεί με δίπλωμα, σύμφωνα με τις ουσιαστικές προϋποθέσεις της ευρωπαϊκής σύμβαση, δηλαδή αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις (δεν εμπεριέχει εφευρετική δραστηριότητα ή δεν ήταν νέο ή επιδεκτικό βιομηχανικής εφαρμογής ή είχε αντικείμενο εξαιρούμενο της δυνατότητας χορήγησης), αν η έκθεση που επισυνάπτεται στην αίτηση δεν αποκαλύπτει επαρκώς την εφεύρεση, εάν το αντικείμενο του διπλώματος επεκτείνεται πέραν του περιεχομένου της αίτησης, εάν ο δικαιούχος του διπλώματος προέβηκε στην εφεύρεση στα πλαίσια της υπαλληλικής του δραστηριότητας και το εθνικό δίκαιο δεν προβλέπει δυνατότητα απόκτησης δικαιωμάτων, αν το αντικείμενο του διπλώματος καλύπτεται από άλλη αίτηση που έχει προτεραιότητα. Το τμήμα ακυρώσεων μπορεί να αποφασίσει και για μερική ακύρωση.

Σύμφωνα με το τμήμα ακυρώσεων επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του συμβουλίου ακυρώσεων για παράβαση ουσιαστικών και δικονομικών διατάξεων της σύμβασης του Μονάχου και του Λουξεμβούργου, όχι όμως και εθνικών κανόνων δικαίου, ούτε και για παράπονα κρίσης επί της ουσίας.

Τα πιο πάνω έχουν μεγάλη ομοιότητα με τις διατάξεις του νόμου για τις σχέσεις ιδιωτών μεταξύ τους, δηλαδή αγωγές για την παραβίαση κοινοτικού διπλώματος (παραδείγμα η χρησιμοποίηση προστατευμένης με κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, χωρίς τη συναίνεση του δικαιούχου, όπως επίσης διαφορές ως προς τη χορήγηση υποχρεωτικής άδειας εκμετάλλευσης και ως προς τις υπηρεσιακές εφευρέσεις), μπορούν να εκδικαστούν στα δικαστήρια του κράτους της κοινότητας, όπου έχει την εγκατάσταση του ο εναγόμενος ή στις χώρες της κοινότητας, όπου έγινε η παράβαση. Οι δύο τελευταίες περιπτώσεις σχετικά με την υποχρεωτική άδεια

εκμετάλλευσης και την υπηρεσιακή εφεύρεση, εκδικάζονται μόνο από το δικαστήριο που διέπει την άδεια εκμετάλλευσης ή το δικαστήριο του κράτους, που προβλέπει δικαίωμα του υπαλλήλου επί της υπηρεσιακής ευρεσιτεχνίας.

Όσον αφορά τις διαφορές που έχουν εισαχθεί στο εθνικό δικαστήριο και αφορούν κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, το δικαστήριο των ευρωπαϊκών κοινοτήτων, μετά από παραπομπή του εθνικού δικαστηρίου, είναι αρμόδιο να εκδώσει προδικαστική απόφαση σε θέματα ερμηνείας της σύμβασης του Λουξεμβούργου και του Μονάχου και των σε εκτέλεση τους πράξεων, δηλαδή κρίνει κυριαρχικά επί των ζητημάτων ερμηνείας κειμένων, που έχουν προέλευση τις διεθνείς συμβάσεις. Τέλος, ειδική πρόβλεψη γίνεται ούτως ώστε η παρεχόμενη από εθνικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προστασία να μην παρέχεται σωρευτικά, δηλαδή επιπλέον με την προστασία που παρέχεται από το κοινοτικό δίπλωμα.

Με το πρωτόκολλο διακανονισμού των διαφορών, γνωστό ως COPAC-Protokoll, το οποίο υπογράφηκε στη δεύτερη συνδιάσκεψη του Λουξεμβούργου του 1985 για τα κοινοτικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας, καθορίστηκαν (με την προϋπόθεση της θέσης σε ισχύ της σύμβασης του Λουξεμβούργου) ορισμένα εθνικά δικαστήρια ως Δικαστήρια κοινοτικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και ιδρύθηκε ένα κοινό, για όλα τα κράτη, δικαστήριο δευτέρου βαθμού. Έτσι εξασφαλίζεται η ενότητα της νομολογίας στις διαφορές που άπτονται των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

Υποδείγματα χρησιμότητας

6.1 Έννοια

*Υποδείγματα και σχέδια χρησιμότητας, κατά το δίκαιο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, αφορούν νέες επινοήσεις του ανθρώπινου πνεύματος, που περιέχονται σε ενσώματο κινητό αντικείμενο, αναφέρονται όπως και οι εφευρέσεις στο χώρο της τεχνικής, δίνουν λύση σε τεχνικό πρόβλημα και έχοντας το προσόν του βιομηχανικά εκμεταλλεύσιμου, ανυψώνονται σε απόλυτα δικαιώματα με τη χορήγηση πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας, χωρίς όμως να απαιτείται η εφευρετική δραστηριότητα ή αλλιώς το εφευρετικό ύψος να συντρέχει στον ίδιο βαθμό που απαιτείται για τις εφευρέσεις που οδηγούν σε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

6.2 Πιστοποιητικό Υποδείγματος Χρησιμότητας:

Το Πιστοποιητικό Υποδείγματος Χρησιμότητας, θεωρείται το Δίπλωμα "των μικρών εφευρέσεων", διότι χορηγείται σε επιτεύγματα τα οποία είναι μεν νέα και παρουσιάζουν και βιομηχανική εφαρμοσιμότητα, όμως δεν εμπεριέχουν εφευρετική δραστηριότητα.

Για τον λόγο αυτόν, ο καταθέτης για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, μέχρι την έκδοση του διπλώματος, δικαιούται να ζητήσει, εάν δεν του απονεμηθεί δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, δηλαδή εάν διαπιστωθεί από το αρμόδιο εξεταστικό τμήμα ότι η εφεύρεση που περιγράφεται στην αίτησή του δεν εμπεριέχει εφευρετική δραστηριότητα και συνεπώς δεν θα απονεμηθεί δίπλωμα. Στην περίπτωση αυτή, η αίτησή του για δίπλωμα, να μετατρέπεται σε αίτηση για χορήγηση πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας, ώστε να του απονεμηθεί τουλάχιστον το πιστοποιητικό και να εφοδιασθεί με τα δικαιώματα που του απονέμει το υπόδειγμα χρησιμότητας στον δικαιούχο του σύμφωνα με τον νόμο 1733/1987, άρθρο 19, παρ. 2.

* Β. Αντωνόπουλος, Δίκαιο βιομηχανικής ιδιοκτησίας, έκδοση 1993,σελ 52

6.3 Προϋποθέσεις απονομής πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας

Τυπική προϋπόθεση αποτελεί η υποβολή αίτησης στον οργανισμό βιομηχανικής ιδιοκτησίας, για την χορήγηση του πιστοποιητικού αυτού, με την έκδοση του οποίου από τον Ο.Β.Ι συνίσταται το ανωτέρω ιδιωτικού δικαίου απόλυτο, περιουσιακού και ηθικού περιεχομένου, αλλά χρονικά περιορισμένο δικαίωμα στο υπόδειγμα χρησιμότητας. Με απόφαση του υπουργού βιομηχανίας, ενέργειας και τεχνολογίας καθορίζονται οι προϋποθέσεις για την κατάθεση της αίτησης, τα σχετικά δικαιολογητικά και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Η διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού υποδείγματος είναι επτά (7) έτη από την επόμενη της ημέρας κατάθεσης της αίτησης για τη χορήγηση του.

Αν η αίτηση χορήγησης πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας αφορά τρισδιάστατο αντικείμενο και πληροί τις προϋποθέσεις της παρ.4 του άρθρου 19 ν 1733/1987, ο Ο.Β.Ι χορηγεί πιστοποιητικό υποδείγματος χρησιμότητας χωρίς προηγούμενο έλεγχο του νέου και βιομηχανικά εφαρμόσιμου χαρακτήρα του αντικειμένου με ευθύνη του καταθέτη. Ο έλεγχος τον οποίο κάνει ο Ο.Β.Ι για τη χορήγηση του πιστοποιητικού εξικνείται στην ύπαρξη των τυπικών προϋποθέσεων (δηλαδή της σχετικής αίτησης) και του κατά πόσον το αντικείμενο το οποίο προκύπτει από τη βιομηχανική εφαρμογή του τεχνικού κανόνα είναι τρισδιάστατο.

Ουσιαστικές προϋποθέσεις

Ουσιαστικές προϋποθέσεις προσδιορίζονται στην παρ.1 του άρθρου 19, με την οποία ορίζεται ότι το πιστοποιητικό υποδείγματος χρησιμότητας χορηγείται για κάθε τρισδιάστατο αντικείμενο με καθορισμένο σχήμα και μορφή, όπως εργαλείο, όργανο, συσκευή, σκεύος ή και εξάρτημα του, που προτείνεται ως νέο, βιομηχανικά εφαρμόσιμο και με δυνατότητα να δώσει λύση σε τεχνικό πρόβλημα. Η διάταξη αυτή δεν είναι διατυπωμένη με επιτυχία, διότι αντικείμενο του σχετικού διπλώματος δεν είναι ένα τρισδιάστατο αντικείμενο, αλλά ο κανόνας που ενσωματώνεται σ' αυτό για την επίλυση τεχνικού προβλήματος. Πρόκειται δηλαδή και εδώ για άυλο αγαθό, που είναι η εφευρετική ιδέα, της οποίας ο υλικός φορέας είναι το τρισδιάστατο αντικείμενο.

Οι ουσιαστικές προϋποθέσεις για την απονομή πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας είναι, κατά τη διάταξη αυτή, οι εξής :

1. Η επινόηση, που αποτελεί και την ουσία του υποδείγματος χρησιμότητας, πρέπει να αφορά την επίλυση τεχνικού προβλήματος, η οποία (επίλυση) σε αντίθεση με την εφεύρεση, δεν συντελείται με τη διατύπωση μεθόδου, αλλά μόνο με την κατασκευή ορισμένου ενσώματου κινητού αντικείμενου. Δηλαδή ο σχετικός κανόνας (επινόηση) πρέπει να έχει διατυπωθεί με υλική μορφή (τρισδιάστατο αντικείμενο), που πρέπει να είναι νέα,

2. Το κινητό αντικείμενο, στο οποίο έχει ενσωματωθεί η εφευρετική ιδέα πρέπει να είναι τρισδιάστατο, με ορισμένο σχήμα και μορφή, όπως εργαλείο, όργανο, συσκευή, σκεύος ή εξάρτημα,

3. Το πιο πάνω σχετικό αντικείμενο, στο οποίο έχει ενσωματωθεί η αντίστοιχη εφευρετική ιδέα, πρέπει να είναι νέο και επιδεκτικό βιομηχανική εφαρμογής και

4. Η χορήγηση του πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας γίνεται ύστερα από έλεγχο των τυπικών προϋποθέσεων και περιορισμένης έκταση έλεγχο των ουσιαστικών και όχι αν είναι αυτό νέο και βιομηχανική εφαρμόσιμο, για τη συνδρομή των οποίων την ευθύνη φέρει ο καταθέτης της αίτησης.

Δεν θεωρούνται νέα εφεύρεση οι συνήθεις βελτιώσεις και τροποποιήσεις γνωστών ήδη προϊόντων και μεθόδων, οι οποίες επιτυγχάνονται μέσα στα όρια της φυσιολογικής και διαρκούς επιστημονικής και τεχνικής εξελίξεως από το μέσο ειδικό άνθρωπο, προς εξάλειψη των ατελειών που διαπιστώθηκαν κατά την εφαρμογή των γνωστών προϊόντων ή μεθόδων.

Πριν από την χορήγηση του πιστοποιητικού δεν υφίσταται νόμιμο τεκμήριο για την ύπαρξη των προϋποθέσεων χορήγησης του και συνεπώς το βάρος για την απόδειξη της ύπαρξης αυτών των στοιχείων φέρει ο διάδικος που έχει κάνει τη σχετική αίτηση. Ο αιτών όμως την παροχή πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας έχει δικαίωμα προστασίας. Επομένως μπορεί να λεχθεί ότι και πριν από την παραχώρηση του πιστοποιητικού υποδείγματος, αλλά μετά την υποβολή της σχετικής αίτησης, το βάρος της απόδειξης βαρύνει αυτόν τον διάδικο ο οποίος αμφισβητεί το δικαίωμα προσδοκίας του αιτούντος.

6.4 Δικαιώματα κατόχου πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας

Στα πιστοποιητικά υποδείγματα χρησιμότητας εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις που ισχύουν για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Συνεπώς, τα δικαιώματα που αποκτά ο δικαιούχος του είναι τα ίδια με τα δικαιώματα κατόχου διπλώματος ευρεσιτεχνίας όπως επίσης και η οικονομική και εμπορική εκμετάλλευσή του και τα ένδικα μέσα προστασίας του.

6.5 Προστασία

Η αστική προστασία του δικαιώματος στο υπόδειγμα χρησιμότητας, σύμφωνα με τις αναλογικώς εφαρμοζόμενες διατάξεις για την προστασία του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, προϋποθέτει παράνομη προσβολή του προστατευόμενου έννομου αγαθού. Η παράνομη προσβολή στις τεχνικές δημιουργίες συνίσταται σε κάθε πράξη που γίνεται από τρίτο, η οποία έχει επιφυλαχθεί από το νόμο αποκλειστικά στο φορέα του πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας. Έτσι, παράνομη είναι κάθε πράξη που κατά το άρθρο 10 παρ. 1 α-δ ν 1733/1987 έχει επιφυλαχθεί στο φορέα και απαγορεύεται στο τρίτο και η οποία αποτελεί το περιεχόμενο του προστατευόμενου δικαιώματος, όπως είναι η παραγωγή ή προσφορά, η διάθεση στην αγορά, η χρησιμοποίηση, η κατοχή της εφευρετικής ιδέας που ενσωματώνεται στο τρισδιάστατο αντικείμενο και η απαγόρευση της παραγωγής, προσφοράς και διάθεσης αυτού από τους τρίτους.

Το βάρος δεν πέφτει στην οποιαδήποτε χρησιμοποίηση της εφεύρεσης, αλλά σ' εκείνα που αναφέρεται στην εφευρετική ιδέα, στο τεχνικό της αποτέλεσμα. Αποφασιστική δεν είναι τόσο η διαφορά όσο η ομοιότητα ανάμεσα στο αντικείμενο της εφεύρεσης και στον τρόπο δράσης του προβολέα. Δεν έχει σημασία αν η απομίμηση της εφεύρεσης αποτελεί βελτίωση ή χειροτέρευση της εφευρετικής ιδέας. Μόνο η αντιγραφή από τρίτο των σχετικών σχεδίων και όχι των συσκευών δε συνιστά προσβολή των σχετικών πιστοποιητικών.

Η νομοθετική θεμελίωση της αστικής προστασίας για τις τεχνικές δημιουργίες στηρίζεται καταρχήν στις διατάξεις του άρθρου 17 ν 1733/1987 καθώς και στα άρθρα 60 και 914 αστικού κώδικα. Ο προσβαλλόμενος δικαιούται να ζητήσει την άρση την προσβολής και την παράλειψη αυτής στο μέλλον και σε περίπτωση υπαίτιας

προσβολής δικαιούται να ζητήσει την αποκατάσταση της ζημιάς ή την απόδοση της ωφέλειας από την αθέμιτη εκμετάλλευση της εφευρετικής ιδέας ή την πληρωμή ποσού ανάλογου προς το τίμημα άδειας εκμετάλλευσης. Εξάλλου, κατά την παρ. 3 του ίδιου ως άνω άρθρου 17, τα ίδια δικαιώματα παρέχονται στο δικαιούχο αποκλειστικής άδειας εκμετάλλευσης και σ' εκείνον που έχει καταθέσει αίτηση για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

Παράλληλα, ο προσβαλλόμενος, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις των άρθρων 731 και 732, μπορεί να διεκδικήσει την προσωρινή προστασία του πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας, εφόσον συντρέχουν και οι υπόλοιπες προϋπόθεσης σύμφωνα με τον νόμο.

Διεθνής Συμβάσεις

7.1 Προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας σύμφωνα με την σύμβαση του Παρισιού:

A) Έκταση Προστασίας

Με την σύμβαση παρέχεται προστασία και πέραν των βιομηχανικών και εμπορικών συναλλαγών, τις οποίες ρυθμίζει η εθνική νομοθεσία. Στα διπλώματα ευρεσιτεχνίας περιλαμβάνονται τα διάφορα είδη βιομηχανικού διπλωμάτων, που αναγνωρίζονται από τις εθνικές νομοθεσίες της ένωσης. Αυτά είναι τα διπλώματα εισαγωγής, διπλώματα τελειοποίησης που δεν τα γνωρίζει, για παράδειγμα η ελληνική νομοθεσία.

Βασική αρχή της σύμβασης είναι ότι οι αλλοδαποί που προέρχονται από κράτη της ένωσης, (και όπως αναφέρθηκε αυτοί δεν είναι μόνο οι αλλοδαποί υπήκοοι, αλλά και εκείνοι που έχουν σοβαρές και πραγματικές εμπορικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις σε χώρα της σύμβασης) απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα που αναγνωρίζει η εθνική νομοθεσία στους ημεδαπούς, με μόνη προϋπόθεση την τήρηση των διατυπώσεων που επιβάλλονται για τους ημεδαπούς . Έτσι, δεν αποτελεί προϋπόθεση η όποια εγκατάσταση του αλλοδαπού στην Ελλάδα για να προστατευθεί το εμπορικό σήμα για προϊόντα του που κυκλοφορούν στην Ελλάδα, αλλά απαιτείται η καταχώρηση του σήματος στα βιβλία σημάτων.

Επιπλέον, οι αλλοδαποί θα απολαμβάνουν και την προστασία που παρέχεται με τη σύμβαση και η οποία δεν προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία. Συνεπώς, θα προσφέρεται περισσότερη προστασία κατά το μέρος αυτό από τους Έλληνες. Γι' αυτό ακριβώς η εθνική νομοθεσία θα έπρεπε να παρέχει την ελάχιστη προστασία αυτής της διεθνούς σύμβασης, για να μην βρίσκονται σε δυσμενέστερη θέση οι ημεδαποί από τους αλλοδαπούς. Ο νέος νόμος για τις ευρεσιτεχνίες σε αντίθεση με τον παλιό νόμο, επέφερε διεύρυνση της προστασίας των δικαιωμάτων των ευρεσιτεχνιών, υποδειγμάτων και των ημεδαπών.

B) Αρχή της Προτεραιότητας

Σύμφωνα με θεμελιώδη αρχή της διεθνούς σύμβασης, εκείνος που υπέβαλε αίτηση για την χορήγηση πιστοποιητικού δικαιώματος βιομηχανικής ιδιοκτησίας, θα έχει δικαίωμα προτεραιότητας για την κατάθεση του σε οποιαδήποτε άλλη χώρα της σύμβασης για ένα χρονικό διάστημα (δώδεκα μηνών για ευρεσιτεχνίες , έξι μηνών για υποδείγματα , βιομηχανικά σχέδια και σήματα). Έτσι , ενώ η αρχή που ισχύει για την προστασία των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας είναι η προτεραιότητα του χρόνου κατάθεσης (το δικαίωμα αποκτάει αυτός που καταθέτει πρώτος το σήμα, την ευρεσιτεχνία, την επωνυμία), η όποια προτεραιότητα αποκλείει σε άλλους το δικαίωμα κατάθεσης αιτήσεων για πιστοποίηση ομοίων δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας, αυτό δεν ισχύει στη περίπτωση που ο καταθέτης προέρχεται από κράτος της ένωσης και έχει καταθέσει, ανάλογα μέχρι έξι ή δώδεκα μήνες πριν, αίτηση για πιστοποίηση του δικαιώματος του σε άλλο κράτος της ένωσης. Ένας Έλληνας που καταθέτει ένα εμπορικό σήμα την 10.10.2001 το οποίο σήμα έχει τις προϋποθέσεις για την καταχώριση του και ιδιαίτερα δεν αποτελεί απομίμηση ή παραποίηση άλλου σήματος για το οποίο έχει κατατεθεί αίτηση καταχώρισης, καθώς από τα βιβλία σημάτων δεν προκύπτει τέτοια αίτησης ή καταχώριση, είναι εντούτοις δυνατόν να αποκλειστεί από την καταχώριση και συνεπώς την προστασία. Εάν κάποιος άλλος είχε καταθέσει αίτηση για την καταχώριση ομοίου ή παρόμοιου σήματος σε άλλη χώρα της ένωσης. Εάν την 10.06.2001 (δηλαδή προ της παρόδου του εξαμήνου που ισχύει για τα σήματα) και εφόσον μέχρι την 10.12.2001 (δηλαδή εντός της πιο πάνω προθεσμίας) θα έχει καταθέσει αίτηση για την καταχώριση του στην Ελλάδα.

Πάντως η αρχή, η οποία πιστοποιεί τη συνδρομή των όρων για την καταχώριση του σήματος ή τη χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας, δεν αποφασίζει πριν την πάροδο των πιο πάνω προθεσμιών προτεραιότητας, έτσι ώστε δεν υπάρχει κίνδυνος πιστοποίησης δικαιωμάτων της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, που να ανατρέπονται αργότερα λόγω της αρχής της προτεραιότητας. Εννοείται αν φυσικά η αίτηση στην χώρα όπου κατατέθηκε δεν ευδοκίμησε. Ο καταθέτης πάντως πρέπει να δηλώνει ρητά στην αίτηση του να δηλώνει ότι διεκδικεί προτεραιότητα, αλλιώς δεν λαμβάνεται υπ' όψη .

Ιδιαίτερα μέριμνα γίνεται στην σύμβαση για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και τα βιομηχανικά υποδείγματα και σχέδια, έτσι ώστε το δικαίωμα που καλύπτεται από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας να μην επηρεάζεται από εμπορικούς περιορισμούς. Επίσης, προβλέπονται περιορισμοί στην χορήγηση υποχρεωτικής άδειας εκμετάλλευσης ευρεσιτεχνίας, που όμως δεν είναι στενότεροι από αυτούς που προβλέπονται από την ελληνική νομοθεσία.

Και για τα εμπορικά σήματα προβλέπεται αντίστοιχη προστασία. Δεν επιτρέπεται για παράδειγμα η απόρριψη της καταχώρησης σήματος καταχωρημένου σε μια χώρα της ένωσης, με αιτιολογικό ότι αποτελεί απομίμηση άλλου προστατευόμενου σήματος, παρά μόνο αν η απομίμηση αυτή αλλοιώνει το διακριτικό χαρακτήρα του σήματος.

Γ) Αρχή της Αυτονομίας

Ως προς τα σήματα που έχουν καταχωρηθεί σε περισσότερες χώρες-μέλη της ένωσης, ισχύει η αρχή της αυτονομίας. Δηλαδή, το ίδιο σήμα θεωρείται ανεξάρτητο σήμα σε κάθε χώρα που έχει καταχωρηθεί από την τύχη του ίδιου σήματος σε άλλη χώρα της ένωσης. Η αρχή της εξαμήνου προτεραιότητας για τα σήματα δεν επηρεάζει το αυτόνομο του σήματος, γιατί αφορά μόνο στο δικαίωμα προτεραιότητας και όχι το ουσιαστικό δικαίωμα στο σήμα.

Δ) Αρχή της Ταύτισης

Δεν αφορά επίσης η αρχή της αυτονομίας την αρχή της προστασίας του σήματος μεταξύ των χωρών μελών της ένωσης με την προϋπόθεση ότι κατατίθεται στις διάφορες χώρες και προστατεύεται απaráλλακτα το ίδιο σήμα. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, κράτος-μέλος της ένωσης δεν μπορεί να αρνηθεί την καταχώριση κανονικά καταχωρημένου σήματος σε άλλη χώρα της ένωσης εφόσον όμως το καταχωρημένο είναι ακριβώς το ίδιο με αυτό του οποίου ζητείται η καταχώρηση. Αυτή η δέσμευση αφορά κυρίως εκείνα τα κράτη που εμποδίζουν την καταχώρηση εξαιτίας μόνο της αλλοδαπότητας του σήματος. Η διεθνής σύμβαση δίνει δικαίωμα να απορριφθεί η αίτηση καταχώρησης μόνο εάν στο αλλοδαπό σήμα συντρέχουν τα σημαντικότερα απάραδεκτα προς κατάθεση που προβλέπονται και από τον ελληνικό νόμο (αρθ.3 του νόμου 1998/39 περί σημάτων) όπως είναι όταν προσκρούει στην

ηθική και τη δημόσια τάξη, δεν έχει διακριτική δύναμη, προσβάλλει δικαιώματα τρίτων.

Έτσι η αρχή της αυτονομίας συμβαδίζει με την αρχή της ταύτισης, αφού ένα σήμα, νόμιμα καταχωρημένο σ' ένα κράτος μέλος της ένωσης ισχύει ως σήμα αυτοτελώς χωρίς να ενδιαφέρει το ότι δεν μπορεί να καταχωρηθεί σε άλλο κράτος-μέλος της ένωσης (παρά το ότι είναι ταυτόσημο), λόγω του ότι συντρέχουν λόγοι που καθιστούν απαράδεκτη την κατάθεση.

Επίσης, η διεθνής σύμβαση εισάγει και ένα πλέγμα διατάξεων που παρέχουν μία ελάχιστη προστασία κατά της καταχώρησης και χρήσης σημάτων που αποτελούν απομίμηση, παραποίηση και μπορούν να προκαλέσουν σύγχυση. Επιπλέον παρέχει προστασία επί των σημάτων υπηρεσιών, συλλογικών σημάτων, προβλέπει ρυθμίσεις της μεταβίβασης του σήματος.

Ε) Η Σύμβαση του Παρισιού και άλλες διεθνής συμβάσεις

Ο σκοπός της διεθνούς σύμβασης για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας δεν ταυτίζεται με αυτόν της διεθνούς σύμβασης για το διεθνές, το ευρωπαϊκό και το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, ούτε με το σκοπό του σχεδίου της ευρωπαϊκής σύμβασης για το κοινοτικό σήμα. Ενώ με τις πιο πάνω συμβάσεις δημιουργείται πέραν του εθνικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας και του εθνικού σήματος, ένα διεθνές, ένα ευρωπαϊκό, ένα κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας καθώς και ένα κοινοτικό σήμα, με την διεθνή σύμβαση του Παρισιού παρέχονται δικαιώματα στα εθνικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας, βιομηχανικά υποδείγματα, σήματα που σχετίζονται με την διακίνηση των προϊόντων μεταξύ των χωρών-μελών της διεθνούς σύμβασης και εντός της ευρωπαϊκής κοινότητας.

7.2 Συμφωνία της Μαδρίτης που αφορά στη διεθνή καταχώρηση σημάτων.

Καθορίζεται ο τρόπος, οι κανόνες και η διαδικασία εφαρμογής, εντός της Ελληνικής επικράτειας, του πρωτοκόλλου σχετικά με τη συμφωνία της Μαδρίτης για τη διεθνή καταχώρηση σημάτων. Τα διεθνή σήματα παράγουν αποτελέσματα και στο

έδαφος της ελληνικής επικράτειας και δικαιούνται προστασίας, εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις παροχής προστασίας σύμφωνα με το νόμο κατάθεση αίτησης για διεθνή καταχώρηση σήματος μπορεί να γίνει ενώπιον του Ελληνικού γραφείου, είτε της διεύθυνσης εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας της γενικής γραμματείας εμπορίου του υπουργείου ανάπτυξης, εφόσον ο καταθέτης έχει πραγματική και μόνιμη βιομηχανική ή εμπορική εγκατάσταση στην Ελλάδα ή είναι Έλληνας υπήκοος και εφόσον έχει ήδη κατατεθειμένο ή καταχωρημένο στο γραφείο το σήμα του ως εθνικό. Η αίτηση πρέπει να έχει συνταχθεί στα γαλλικά ή στα αγγλικά, στο ειδικό έντυπο που υπάρχει και να κατατεθεί σε δύο αντίγραφα. Η αίτηση αποστέλλεται στο διεθνές γραφείο. Για τον έλεγχο και τη διαβίβαση της αίτησης στο διεθνές γραφείο, ο καταθέτης επισυνάπτει παράβολο πέντε δεκαπέντε, ενώ επιπλέον, τα οφειλόμενα τέλη για τη διεθνή καταχώρηση ή την ανανέωσή της καταβάλλονται απευθείας στο διεθνές γραφείο σε ελβετικά φράγκα είτε με τραπεζική επιταγή σε διαταγή του διεθνούς γραφείου, είτε σε τραπεζικό λογαριασμό.

7.2.1 Ημερομηνία διεθνούς καταχώρησης

Η καταχώρηση της διεθνούς αίτησης πραγματοποιείται από το διεθνές γραφείο, αλλά ως ημερομηνία διεθνούς καταχώρησης θεωρείται η ημερομηνία παραλαβής της διεθνούς αίτησης από τη διεύθυνση εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Απόρριψη της διεθνούς αίτησης και ένδικα μέσα αν η διοικητική επιτροπή σημάτων, η οποία είναι η αρμόδια, κρίνει ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις καταχώρησης του εν λόγω σήματος ή πληρούνται μόνο σε σχέση με ορισμένα αγαθά ή υπηρεσίες για τις οποίες ζητείται η προστασία στην Ελληνική επικράτεια, η διεύθυνση εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας κοινοποιεί την απορριπτική απόφαση στο διεθνές γραφείο και από την επομένη ο δικαιούχος δύναται να ασκήσει προσφυγή ή τριτανακοπή κατά αυτής. Για το σκοπό αυτό οφείλει να ορίσει πληρεξούσιο και αντίκλητο δικηγόρο εγκατεστημένο στην Ελλάδα για την άσκηση και υποστήριξη αυτών. Μετατροπή διεθνούς καταχώρησης σε εθνική μετατροπή διεθνούς καταχώρησης δύναται να γίνει, σε περίπτωση ακύρωσης της διεθνούς καταχώρησης, από το πρόσωπο που ήταν δικαιούχος της, εφόσον αυτό υποβάλλει στη διεύθυνση εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, εντός τριών μηνών από την ημερομηνία διαγραφής της διεθνούς καταχώρησης, το ειδικό έντυπο

δηλώσεως για τα αλλοδαπά σήματα, το εθνικό τέλος κατάθεσης σήματος, έγγραφο διορισμού πληρεξουσίου δικηγόρου και αντικλήτου στην Ελλάδα και δέκα αντίτυπα του σήματος. Η προστασία του σήματος που προέρχεται από μετατροπή διεθνούς καταχώρησης σε εθνική, διαρκεί για μια δεκαετία που αρχίζει από την επομένη της κατάθεσης της δήλωσης καταχώρησης στη διεύθυνση εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας .

7.2.2 Το Πρωτόκολλο της Μαδρίτης

Όπως επισημαίνει η επιτροπή στην αιτιολογική της έκθεση για την πρόταση απόφασης, το πρωτόκολλο της Μαδρίτης έχει τους ίδιους στόχους με το σύστημα κοινοτικών σημάτων, έστω κι αν διαφέρουν τα μέσα για την επίτευξη αυτών των στόχων.

Ενώ ο κανονισμός με αριθμό 40/94 θεσπίζει ένα νέο, πλήρη και ενιαίο τίτλο που παρέχει προστασία στο δικαιούχο σε ολόκληρο το έδαφος της κοινότητας, το πρωτόκολλο της Μαδρίτης δεν δημιουργεί ένα υπερεθνικό εμπορικό σήμα, αλλά ενοποιεί ορισμένους όρους που αφορούν τη διαδικασία υποβολής αίτησης ή καταχώρησης, επιτρέποντας θεωρητικά την επέκταση των αποτελεσμάτων σε όλες τις συμβαλλόμενες στη σύμβαση των Παρισίων χώρες (πάνω από 110 κράτη).

Το πρωτόκολλο της Μαδρίτης εγκρίθηκε στις 27 Ιουνίου 1989 στη Μαδρίτη και τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 1995. Το πρωτόκολλο εγκρίθηκε με σκοπό αφενός την εισαγωγή ορισμένων νέων στοιχείων στο σύστημα διεθνούς καταχώρησης εμπορικών σημάτων που είχε θεσπιστεί από τη συμφωνία της 14ης Απριλίου 1981 περί διεθνούς καταχώρησης σημάτων, και αφετέρου την προσφορά της δυνατότητας σε ορισμένες χώρες, μεταξύ των οποίων και πολλά κράτη μέλη της κοινότητας, να προσχωρήσουν στη συμφωνία της Μαδρίτης.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι το πρωτόκολλο της Μαδρίτης επιτρέπει, επί πλέον, στους διακυβερνητικούς οργανισμούς που έχουν το δικό τους περιφερειακό σύστημα εμπορικών σημάτων, να συμμετέχουν στο σύστημα διεθνούς καταχώρησης. Οι διατάξεις αυτές εκδόθηκαν με ειδικό σκοπό να μπορέσει η Ευρωπαϊκή κοινότητα να προσχωρήσει στο πρωτόκολλο της Μαδρίτης, όταν αρχίσει να ισχύει το σύστημα των κοινοτικών εμπορικών σημάτων.

Όπως η συμφωνία της Μαδρίτης, έτσι και το πρωτόκολλο της Μαδρίτης ορίζει ότι η διεθνής καταχώρηση σημάτων πραγματοποιείται στο διεθνές γραφείο της οργάνισμού . Πάντως, η διεθνής καταχώρηση δεν μπορεί να ζητηθεί απευθείας, αλλά μέσω μιας αίτησης ή μιας εθνικής ή περιφερειακής καταχώρησης σε ένα εθνικό ή περιφερειακό γραφείο βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

Άλλες σημαντικές πτυχές του συστήματος διεθνούς καταχώρησης σημάτων που θεσπίζεται με το Πρωτόκολλο της Μαδρίτης, είναι οι εξής:

α) Αυτός που αιτείται μια διεθνή καταχώρηση μπορεί να στηρίξει την αίτησή του τόσο σε ένα καταχωρημένο εθνικό ή περιφερειακό σήμα, όσο και σε μια εθνική ή περιφερειακή καταχώρηση σε γραφείο εθνικής ή περιφερειακής προέλευσης.

β) Η προστασία που απορρέει από τη διεθνή καταχώρηση μπορεί να επεκταθεί εδαφικά σε άλλα συμβαλλόμενα κράτη, εφόσον τούτο έχει ζητηθεί από το πρόσωπο που υποβάλλει την αίτηση ή από το δικαιούχο της καταχώρησης. Στο σήμα καθενός εκ των συμβαλλομένων κρατών παρέχεται η ίδια προστασία που θα παρεχόταν κι εάν το σήμα είχε κατατεθεί απευθείας στο γραφείο του συμβαλλόμενου κράτους.

γ) Το γραφείο ενός συμβαλλόμενου κράτους στο οποίο το διεθνές γραφείο έχει κοινοποιήσει την επέκταση μιας καταχώρησης στο έδαφος του εν λόγω κράτους, μπορεί να δηλώσει, μέσω απορριπτικής κοινοποίησης στον υποψήφιο δικαιούχο της επέκτασης, εντός προθεσμίας 18 μηνών, ότι η προστασία δεν μπορεί να παρασχεθεί στο έδαφος του συγκεκριμένου κράτους. Η προθεσμία μπορεί να παραταθεί, όταν η απόρριψη οφείλεται σε ανακοπή σε βάρος της αίτησης παροχής προστασίας.

δ) Η καταχώρηση ενός σήματος στο διεθνές γραφείο ισχύει για δέκα έτη, με δυνατότητα ανανέωσης για άλλα δέκα έτη, μέσω απλής καταβολής του βασικού τέλους ή δικαιώματος.

ε) Οι διεθνείς καταχωρήσεις που ακυρώνονται επειδή έπαψε να παράγει αποτελέσματα το εθνικό ή περιφερειακό σήμα στο οποίο στηρίζονταν, μπορούν να μετατραπούν σε εθνικές ή περιφερειακές αιτήσεις που θεωρείται ότι υποβλήθηκαν κατά την ημερομηνία καταχώρησης και, εάν η διεθνής καταχώρηση είχε προτεραιότητα, τότε έχουν και αυτές την ίδια προτεραιότητα.

7.2.3 Ο στόχος της πρότασης - απόφασης

Άμεσος στόχος της πρότασης απόφασης είναι βασικά να καταστεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα συμβαλλόμενο μέρος στο πρωτόκολλο, με ίσους όρους με τα άλλα συμβαλλόμενα κράτη, εντασσόμενη στην ένωση της Μαδρίτης που ιδρύθηκε με τη συμφωνία της Μαδρίτης της 27ης Ιουνίου 1989, έστω κι αν αρχικά δεν ήταν συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας.

Η κοινότητα προσχωρεί στο πρωτόκολλο με την ιδιότητα του διακυβερνητικού οργανισμού, καινοτομία εισαχθείσα μέσω του άρθρου 14 β' του Πρωτοκόλλου, με το δικό της σύστημα εμπορικών σημάτων που θεσπίστηκε με τον Κανονισμό αριθμό 40/94 της 20ής Δεκεμβρίου 1993, και με το δικό της γραφείο, που είναι πλήρως λειτουργικό από 1ης Απριλίου 1996.

Πρέπει να τονίσουμε ότι η κοινότητα προσχωρεί στο πρωτόκολλο αποκλειστικά σε οτιδήποτε αφορά τα ζητήματα της αρμοδιότητάς της, αρμοδιότητα που περιλαμβάνει το δικό της σύστημα καταχώρησης εμπορικών σημάτων, η δε προσχώρηση αυτή δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να συμμετέχουν στη λεγόμενη συνέλευση της Μαδρίτης για οτιδήποτε αφορά τα εθνικά τους εμπορικά σήματα.

Θα πρέπει να θυμίσουμε ότι ο κανονισμός αριθμό 40/94, που δημιούργησε ένα κοινοτικό δίκαιο εμπορικών σημάτων, δεν υποκαθιστά το δίκαιο των κρατών μελών επί θεμάτων εμπορικών σημάτων, έστω κι αν ορισμένες πτυχές των εθνικών δικαίων έχουν εν μέρει εναρμονισθεί σε κοινοτικό επίπεδο μέσω της σχετικής οδηγίας, επειδή υπήρχε πιθανότητα να επηρεασθεί έμμεσα η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Όλα τα κράτη μέλη της Κοινότητας έχουν ήδη υπογράψει το πρωτόκολλο της Μαδρίτης. Όμως μέχρι τις 22 Ιουλίου 1996 μόνο η Γερμανία, η Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Σουηδία είχαν γίνει συμβαλλόμενα μέρη του πρωτοκόλλου και θα πρέπει να ελπίζουμε ότι προσεχώς θα προσχωρήσουν και όλα τα υπόλοιπα κράτη μέλη της κοινότητας, πριν ή ταυτόχρονα με την ένταξη της Ευρωπαϊκής κοινότητας.

Δεδομένου ότι η προστασία των εμπορικών σημάτων δεν αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα της κοινότητας, τα κράτη μέλη θα μπορούν να συνεχίσουν να επωφελούνται των πλεονεκτημάτων του πρωτοκόλλου και να συμμετέχουν σ' αυτό, με τα εθνικά τους συστήματα εμπορικών σημάτων, μέσω των αντίστοιχων εθνικών τους Γραφείων.

Το άρθρο 3 της πρότασης απόφασης επιτρέπει στην επιτροπή να εκπροσωπεί την Ευρωπαϊκή κοινότητα στις συνεδριάσεις της συνέλευσης της ένωσης της Μαδρίτης και να διαπραγματεύεται εξ ονόματός της ζητήματα που, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Πρωτοκόλλου, αποτελούν αρμοδιότητα της συνέλευσης. Πάντως, η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου προβλέπει ότι τα κράτη μέλη προσδιορίζουν, από κοινού με την επιτροπή, τις θέσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας εντός της αρμόδιας ομάδας εργασίας του συμβουλίου.

Επίσης, μέρος της πρότασης απόφασης είναι και το παράρτημα που περιέχει τη δήλωση της κοινότητας σχετικά με την είσπραξη δικαιωμάτων από το δικό της γραφείο.

Στο θέμα της είσπραξης δικαιωμάτων, το άρθρο 8 του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης θεσπίζει ένα σύστημα ίδιο με εκείνο που προβλέπει η συμφωνία της Μαδρίτης. Βάσει αυτής της τελευταίας, η καταχώρηση ενός σήματος ενώπιον του διεθνούς γραφείου υπόκειται σε ένα διεθνές τέλος, αποτελούμενο από ένα "βασικό τέλος", από ένα "συμπληρωματικό τέλος" και από ένα "συμπλήρωμα τέλους", των οποίων ο υπολογισμός, οι όροι και τρόποι κατανομής μεταξύ των συμβαλλομένων μερών υπακούουν σε ορισμένα κριτήρια που ορίζονται από τα άρθρα της συμφωνίας της Μαδρίτης.

Το πρωτόκολλο εισάγει, ένα πρόσθετο και εναλλακτικό σύστημα που τα συμβαλλόμενα μέρη θα μπορούν να εφαρμόζουν για τους αιτούντες που προέρχονται από κράτη μέλη του πρωτοκόλλου.

Το πιο πάνω σύστημα, γνωστό ως "ατομικό τέλος", που η κοινότητα επέλεξε, με τη συνημμένη στην παρούσα πρόταση απόφασή της, επιτρέπει την είσπραξη, από το γραφείο προέλευσης, για δικό του λογαριασμό, ενός ατομικού τέλους που καταβάλλεται από το δικαιούχο ή τον αιτούντα τη διεθνή καταχώρηση ή την

ανανέωσή της. Το ποσόν του ατομικού τέλους πρέπει να αναγραφεί στη δήλωση που επισυνάπτεται ως παράρτημα στην απόφαση του συμβουλίου.

7.3 Κύρωση του διακανονισμού της Χάγης για τη διεθνή κατάθεση των βιομηχανικών σχεδίων.

Τα σχέδια και τα υποδείγματα προστατεύονται από τον ν. 2121/93 περί πνευματικής ιδιοκτησίας, εφόσον εντάσσονται στα έργα εφαρμοσμένων τεχνών δηλαδή παρουσιάζουν την απαιτούμενη δημιουργική πρωτοτυπία. Υπό προϋποθέσεις, μπορούν να τύχουν παράλληλης προστασίας από το δίκαιο ευρεσιτεχνίας, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα τρισδιάστατο αντικείμενο (πέραν του ότι η εξωτερική του εμφάνιση προστατεύεται ως βιομηχανικό σχέδιο και υπόδειγμα), αυτό καθεαυτό συνιστά εφεύρεση, ή το αντικείμενο αυτό έχει παραχθεί μέσω μιας διαδικασίας η οποία συνιστά αυτή καθεαυτή καινοτόμο μέθοδο. Και στις δύο περιπτώσεις, συντρέχουν οι προϋποθέσεις απονομής διπλώματος ευρεσιτεχνίας, στην πρώτη περίπτωση στο αντικείμενο, στη δεύτερη περίπτωση στη μέθοδο δια της οποίας παράχθηκε το αντικείμενο. Τέλος, εάν το τρισδιάστατο αντικείμενο δεν πληροί όλες τις προϋποθέσεις της εφεύρεσης και συγκεκριμένα, είναι μιν νέο και παρουσιάζει βιομηχανική εφαρμοσιμότητα, του λείπει όμως το στοιχείο της εφευρετικής δραστηριότητας που απαιτείται για να χαρακτηριστεί ένα επινόημα ως εφεύρεση, τότε ο κατασκευαστής του μπορεί να ζητήσει να του απονεμηθεί πιστοποιητικό υποδείγματος χρησιμότητας.

Τα σχέδια και τα υποδείγματα προστατεύονται από το δίκαιο βιομηχανικής ιδιοκτησίας και συγκεκριμένα από το νόμο "Κύρωση του διακανονισμού της Χάγης για τη διεθνή κατάθεση των βιομηχανικών σχεδίων" και από το νόμο "Διατάξεις εφαρμογής του διακανονισμού της Χάγης για τη διεθνή κατάθεση των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων", και τους δύο κανονισμούς της Ευρωπαϊκής ένωσης "κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 6/2002 του συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001, για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα" και "κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2245/2002 της επιτροπής, της 21ης Οκτωβρίου 2002, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 6/2002 του συμβουλίου για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα", εφόσον είναι νέα και παρουσιάζουν ατομικότητα.

Επίσης, προστατεύονται από τις διατάξεις του νόμου περί αθέμιτου ανταγωνισμού, εφόσον το σχέδιο ή το υπόδειγμα έχει καθιερωθεί στις συναλλαγές και η εκμετάλλευσή του από τρίτον, δημιουργεί κίνδυνο πρόκλησης σύγχυσης στους καταναλωτές.

Ειδικότερα για τα σχέδια ρούχων, υφασμάτων, χαλιών, μοκετών: Τα κάθε είδους σχέδια ρούχων, υφασμάτων, τα οποία όπως προαναφέρθηκε προστατεύονται υπό προϋποθέσεις (εφόσον παρουσιάζουν πρωτοτυπία και ατομικότητα στη σύλληψη) και με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ως «έργα εφαρμοσμένων τεχνών», μπορούν να προστατευθούν και ως βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα σχέδια των υφασμάτων ή των ενδυμάτων δεν προστατεύονται μόνο για την συγκεκριμένη κατηγορία για την οποία δηλώθηκαν (για παράδειγμα ως σχέδιο ενός υφάσματος εμπριμέ, ή ως σχέδιο ενός υφάσματος με απεικονίσεις), αλλά και για κάθε άλλο αντικείμενο επί του οποίου μπορεί να εφαρμοστεί αυτό το σχέδιο, όπως σχέδιο ενός υφάσματος που χρησιμοποιείται σε φόρεμα ή σε ταπετσαρία.

Απαραίτητη προϋπόθεση προστασίας τους είναι, όπως συμβαίνει με όλες τις κατηγορίες δυσδιάστατων σχεδίων ή τρισδιάστατων υποδειγμάτων που προστατεύονται από τις παρούσες διατάξεις, είναι και αυτά τα προϊόντα να πληρούν τις προϋποθέσεις του νέου και της ατομικότητας. Η προστασία των σχεδίων υφασμάτων, ενδυμάτων, χαλιών, μοκετών, με τις διατάξεις περί βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων, είναι παράλληλη όχι μόνον με την προστασία που μπορούν να απολαύσουν κατά το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας, αλλά και με την προστασία που μπορούν να απολαύσουν κατά τις διατάξεις περί αθέμιτου ανταγωνισμού, που προαναφέρθηκαν.

Συγκεκριμένα, όταν επιχειρείται αντιγραφή των σχεδίων από ανταγωνιστή του δημιουργού και αντίκειται στα χρηστά ήθη ή όταν γίνεται με τρόπο τέτοιο ώστε να υφίσταται κίνδυνος πρόκλησης σύγχυσης στους καταναλωτές ως προς την αληθινή προέλευση των προϊόντων, δηλαδή όταν υπάρχει κίνδυνος να δημιουργηθεί στους καταναλωτές η παραπλανητική εντύπωση ότι αγοράζουν τα γνήσια προϊόντα, ενώ αγοράζουν τις αντιγραφές, ή ότι υπάρχει κάποιου είδους σύνδεση μεταξύ των δύο επιχειρήσεων (σχέση συνεργασίας ή υποκαταστήματος με κεντρικό), εφαρμόζονται και εδώ οι σχετικές διατάξεις προστασίας που προβλέπει το δίκαιο του αθέμιτου ανταγωνισμού.

Ειδικότερα για τα σχέδια επίπλων: Τα κάθε είδους σχέδια επίπλων από οποιοδήποτε υλικό όπως ξύλο, μέταλλο, όπως προαναφέρθηκε, εφόσον παρουσιάζουν πρωτοτυπία και ατομικότητα προστατεύονται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ως έργα εφαρμοσμένων τεχνών. Επιπλέον, τα έπιπλα προστατεύονται ως βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα, τόσο ως μεμονωμένες δημιουργίες κάθε ένα από αυτά, όσο και ως ένα ενιαίο σχεδιαστικό σύνολο μια ομάδα αυτών, εφόσον αποτελεί ένα σύνολο που πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις προστασίας και συγκεκριμένα τις προϋποθέσεις του νέου και της ατομικότητας.

Ακόμη, πέραν του ότι η εξωτερική εμφάνιση (το σχέδιο) ενός επίπλου μπορεί να προστατευθεί ως βιομηχανικό σχέδιο και υπόδειγμα, τα έπιπλα μπορούν να τύχουν παράλληλης προστασίας και από το δίκαιο ευρεσιτεχνίας σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα έπιπλο αυτό καθεαυτό συνιστά εφεύρεση ή έχει παραχθεί μέσω μιας διαδικασίας, η οποία συνιστά αυτή καθεαυτή καινοτόμο μέθοδο. Και στις δύο περιπτώσεις συντρέχουν οι προϋποθέσεις απονομής διπλώματος ευρεσιτεχνίας: στην πρώτη περίπτωση στο καινοτόμο έπιπλο, στη δεύτερη περίπτωση στην καινοτόμο μέθοδο δια της οποίας παρήχθη το έπιπλο. Τέλος, εάν το τρισδιάστατο αντικείμενο δεν πληροί όλες τις προϋποθέσεις της εφεύρεσης και συγκεκριμένα, είναι μεν νέο και παρουσιάζει βιομηχανική εφαρμοσιμότητα, του λείπει όμως το στοιχείο της εφευρετικής δραστηριότητας που απαιτείται για να χαρακτηριστεί ένα επινόημα ως εφεύρεση, τότε ο κατασκευαστής του μπορεί να ζητήσει να του απονεμηθεί πιστοποιητικό υποδείγματος χρησιμότητας.

Τέλος ισχύουν και εδώ οι προϋποθέσεις προστασίας του επίπλου, σύμφωνα με τον νόμο του αθέμιτου ανταγωνισμού που προαναφέρθηκαν. Συγκεκριμένα, όταν επιχειρείται αντιγραφή των επίπλων από ανταγωνιστή της επιχείρησης παραγωγής των επίπλων και αντίκειται στα χρηστά ήθη ή όταν γίνεται με τρόπο τέτοιο ώστε να υφίσταται κίνδυνος πρόκλησης σύγχυσης στους καταναλωτές ως προς την αληθινή προέλευση των προϊόντων, δηλαδή όταν υπάρχει κίνδυνος να δημιουργηθεί στους καταναλωτές η πεπλανημένη εντύπωση ότι αγοράζουν τα γνήσια έπιπλα, ενώ στην πραγματικότητα αγοράζουν τις αντιγραφές που δημιούργησε ο αντιγραφέας/ ανταγωνιστής, ή ότι υπάρχει κάποιου είδους σύνδεση μεταξύ των δύο επιχειρήσεων

(σχέση συνεργασίας ή υποκαταστήματος με κεντρικό), βρίσκουν και εδώ εφαρμογή οι σχετικές διατάξεις προστασίας που προβλέπει το δίκαιο του αθέμιτου ανταγωνισμού.

7.3.1 Προϋποθέσεις προστασίας

Τα σχέδια και τα υποδείγματα προστατεύονται, εφόσον είναι νέα και παρουσιάζουν ατομικότητα.

1. Νέο :

Ένα σχέδιο ή υπόδειγμα θεωρείται νέο, "εάν μέχρι το χρόνο της κατάθεσης της αίτησης για καταχώρηση ή εφόσον διεκδικείται προτεραιότητα, μέχρι την ημερομηνία προτεραιότητας δεν έχει κατατεθεί στο κοινό κανένα πανομοιότυπο σχέδιο ή υπόδειγμα. Πανομοιότυπα θεωρούνται τα σχέδια ή υποδείγματα των οποίων τα χαρακτηριστικά διαφέρουν μόνον ως προς επουσιώδεις λεπτομέρειες" .

2. Ατομικός χαρακτήρας:

Ένα σχέδιο ή υπόδειγμα θεωρείται ότι έχει ατομικό χαρακτήρα "αν όλη η εντύπωση που προκαλεί στον ενημερωμένο χρήστη διαφέρει από εκείνη που προκαλείται στον ίδιο χρήστη από οποιοδήποτε άλλο σχέδιο ή υπόδειγμα το οποίο έχει καταστεί προσιτό στο κοινό πριν από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης για καταχώριση ή εφόσον διεκδικείται προτεραιότητα, πριν από την ημερομηνία της προτεραιότητας".

Δεν προστατεύεται το σχέδιο ή το υπόδειγμα:

- Το οποίο είναι αντίθετο προς τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη,
- Στο οποίο, τα χαρακτηριστικά της μορφής του υπαγορεύονται αποκλειστικά από την τεχνική του λειτουργία.
- Όσον αφορά το σχέδιο ή το υπόδειγμα ενός προϊόντος, που δεν λειτουργεί μόνο του αλλά συνδέεται με άλλο δεύτερο προϊόν ή τοποθετείται μέσα, γύρω ή επάνω σε άλλο δεύτερο προϊόν, το σχέδιο ή το υπόδειγμα δεν προστατεύεται, όταν η λειτουργία αυτού του συνδυασμού προϊόντων απαιτεί να αναπαραχθούν τα χαρακτηριστικά της εμφάνισης του προϊόντος στην ακριβή μορφή και στις διαστάσεις τους.

7.3.2 Διαδικασία και διάρκεια προστασίας

Ο δικαιούχος του σχεδίου ή του υποδείγματος μπορεί να το καταχωρήσει, ακολουθώντας την τυπική διοικητική διαδικασία που προβλέπεται από το νόμο. Ο καταθέτης μπορεί να ζητήσει την ελληνική ή τη διεθνή κατάθεση του σχεδίου ή του υποδείγματος, απευθυνόμενος στον οργανισμό βιομηχανικής ιδιοκτησίας (Ο.Β.Ι.). Εντός διαστήματος 4 μηνών, ο Ο.Β.Ι. εκδίδει πιστοποιητικό καταχώρησης του σχεδίου ή υποδείγματος, χωρίς να προβαίνει σε ουσιαστικό έλεγχο ότι πληρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις. Η ευθύνη ότι πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις βαρύνει τον καταθέτη. Ο καταθέτης μπορεί να ακόμη ζητήσει τη διεθνή κατάθεση του σχεδίου ή του υποδείγματος, απευθυνόμενος στον οργανισμό βιομηχανικής ιδιοκτησίας (Ο.Β.Ι.) ή απευθείας στο γραφείο εναρμόνισης στην εσωτερική αγορά.

Διάρκεια προστασίας

Η διάρκεια προστασίας του σχεδίου ή υποδείγματος είναι πενταετής, αρχίζοντας από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης στον Ο.Β.Ι., με δυνατότητα ανανέωσης ανά πενταετία και συνολικά έως είκοσι πέντε χρόνια από την ημερομηνία της αρχικής κατάθεσης της αίτησης καταχώρισης.

7.3.3 Δικαιώματα που γεννά η καταχώριση

Ο δικαιούχος του σχεδίου ή υποδείγματος αποκτά με την καταχώριση το αποκλειστικό δικαίωμα να χρησιμοποιεί το σχέδιο ή το υπόδειγμα και να απαγορεύει σε οποιονδήποτε τρίτο, τη χρήση του χωρίς τη συγκατάθεσή του .

Το δικαίωμα της χρήσης καλύπτει, ιδίως, την κατασκευή, την προσφορά, τη διάθεση προς αγορά, την εισαγωγή, τη χρήση του προϊόντος στο οποίο ενσωματώθηκε ή εφαρμόστηκε το σχέδιο ή υπόδειγμα, καθώς και την αποθήκευση του προϊόντος για τους σκοπούς αυτούς. Ο κάτοχος του καταχωρημένου σχεδίου δικαιούται να ζητήσει κατά κάθε παραβάτη άρση της προσβολής και παράλειψή της στο μέλλον, καθώς και να ασκήσει εναντίον του τις αγωγές που έχει ο κάτοχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

Ωστόσο, εφιστάται η προσοχή στο γεγονός ότι, παρά την καταχώρηση του σχεδίου ή υποδείγματος στον Ο.Β.Ι, αυτό προστατεύεται μόνον εάν πληροί πράγματι τις απαιτούμενες προϋποθέσεις προστασίας του νέου και της ατομικότητας. Δηλαδή, εάν "κατά τον χρόνο κατάθεσης της αίτησης για καταχώρηση στον Ο.Β.Ι δεν έχει διατεθεί στο κοινό κανένα πανομοιότυπο σχέδιο, έστω και με διαφορές ως προς τις επουσιώδεις λεπτομέρειες, και μόνον εάν η όλη εντύπωση που προκαλεί το σχέδιο στον ενημερωμένο χρήστη διαφέρει από εκείνη που προκαλείται στον ίδιο χρήστη από οποιοδήποτε άλλο σχέδιο ή υπόδειγμα, το οποίο έχει καταστεί προσιτό στο κοινό με έκθεση και κυκλοφορία στο εμπόριο πριν την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης καταχώρισής του στον Ο.Β.Ι.

Ευρωπαϊκή Ένωση

8.1 Η βιομηχανική ιδιοκτησία στα πλαίσια της ευρωπαϊκής ένωσης

Με βάση την αρχή της εδαφικότητας (χωρικότητας) τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας γεννιούνται, παράγουν αποτελέσματα, περιορίζονται και καταργούνται με πράξεις των διοικητικών ή δικαστικών οργάνων της πολιτείας μέσα στα εδαφικά όρια της οποίας γίνεται η εκμετάλλευση ή προσβάλλεται το δικαίωμα και στην οποία κατά συνέπεια ζητείται προστασία.

Η συνθήκη της ρώμης που ίδρυσε την ευρωπαϊκή οικονομική κοινότητα δεν ανατρέπει την αρχή της εδαφικότητας των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Τα κράτη-μέλη ποτέ δεν αποδέχτηκαν τον περιορισμό της αρμοδιότητας τους αναφορικά με τον διακανονισμό των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

Η προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας εξασφαλίζεται από εθνικές διατάξεις που αφορούν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και τα σήματα. Οι εθνικές όμως αυτές ρυθμίσεις ποικίλουν από την μία χώρα στην άλλη και εκείνος που θέλει να αξιοποιήσει μια εφεύρεση ή ένα σήμα, οφείλει ουσιαστικά να αναλάβει νομική δράση σε όλες τις χώρες που θέλει να έχει αποτελεσματική κάλυψη των δικαιωμάτων του. Γι' αυτό, καταβλήθηκε προσπάθεια να δημιουργηθούν στα πλαίσια της ευρωπαϊκής κοινότητας συνθήκες ανάλογες με τις συνθήκες μιας πραγματικής αγοράς για την εκμετάλλευση των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, την έννομη προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων και την κατοχύρωση του σήματος, πιστεύοντας ότι θα ήταν προς όφελος των βιομηχάνων αλλά και των καταναλωτών.

Μια άλλη οδηγία θεσπίζει μέτρα και διαδικασίες που αποσκοπούν στη διασφάλιση των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Επιβάλλει στα κράτη μέλη την εφαρμογή αποτελεσματικών, αποτρεπτικών και αντισταθμιστικών μέτρων και κυρώσεων κατά των παραπονητών και των πειρατών, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ισότητα των κατόχων δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή ένωση. Προβλέπει, μεταξύ άλλων διαδικασίες ως προς τα αποδεικτικά στοιχεία, μέτρα προστασίας των αποδεικτικών στοιχείων και προσωρινά μέτρα όπως δικαστικές διαταγές και κατασχέσεις.

Δίνει τη δυνατότητα στους δικαιούχους δικαιωμάτων να ζητήσουν την καταστροφή, την ανάκληση ή την οριστική απόσυρση των παράνομων εμπορευμάτων από την αγορά.

Προστατεύει στο έδαφος της κοινότητας όλα τα σήματα προϊόντων ή υπηρεσιών που έχουν καταχωρηθεί ή δηλωθεί προς καταχώρηση σε ένα κράτος μέλος ως ατομικά ή συλλογικά σήματα ή σήματα εγγύησης ή πιστοποίησης, ή έχουν καταχωρηθεί ή δηλωθεί προς καταχώριση στο γραφείο σημάτων της Μπενελούξ, ή αποτελούν αντικείμενο διεθνούς καταχώρησης η οποία ισχύει σ' ένα κράτος μέλος . Τα κράτη μέλη παραμένουν ελεύθερα να καθορίσουν τις διαδικαστικές διατάξεις που αφορούν την καταχώρηση, την έκπτωση ή την ακυρότητα των σημάτων που αποκτώνται με καταχώρηση.

Το πρωτόκολλο της Μαδρίτης σχετικά με τη διεθνή καταχώρηση σημάτων επιτρέπει στους διακυβερνητικούς οργανισμούς, όπως η ευρωπαϊκή ένωση, που έχουν το δικό τους περιφερειακό σύστημα καταχώρησης σημάτων να συμμετέχουν στο σύστημα διεθνούς καταχώρησης. Επομένως, η προσχώρηση της κοινότητας στο πρωτόκολλο δίνει στις κοινοτικές επιχειρήσεις τη δυνατότητα να εξασφαλίζουν, μέσω της κατάθεσης μιας ενιαίας αίτησης, την προστασία του σήματός τους όχι μόνο σε όλη την κοινότητα σαν κοινοτικό σήμα, αλλά και στις χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης. Αντίθετα, οι κάτοχοι διεθνούς καταχώρησης βάσει του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης μπορούν να ζητούν την προστασία των σημάτων τους βάσει του κοινοτικού συστήματος σημάτων.

Το ευρωπαϊκό δικαστήριο έχει εδραιώσει την ένταξη των δικαιωμάτων του δημιουργού και των λοιπών δικαιωμάτων βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας στον τομέα εφαρμογής της συνθήκης, πράγμα που οδηγεί στη γενική απαγόρευση κάθε διάκρισης λόγω ιθαγένειας στις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν την εμβέλεια και την άσκηση αυτών των δικαιωμάτων. Το Δικαστήριο έχει επίσης αποφασίσει ότι προστατεύει τον δικαιούχο σήματος κατά των εισαγωγών στην κοινότητα, χωρίς την έγκρισή του, προϊόντων που φέρουν το σήμα του και τα οποία τέθηκαν σε κυκλοφορία σε τρίτη χώρα

Οι επιχειρήσεις που θέλουν να προσαρμόσουν τις δραστηριότητές τους στις διαστάσεις της ενιαίας αγοράς διαθέτουν το νομικό μέσο του κοινοτικού σήματος που

τους επιτρέπει να προσδιορίζουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους κατά τρόπο ενιαίο στο σύνολο της κοινότητας. Μπορεί να αποτελούν κοινοτικά σήματα όλα τα σύμβολα που επιδέχονται γραφική παράσταση, ιδίως οι λέξεις, τα ονόματα προσώπων, τα σχέδια, υπό τον όρο ότι αυτά τα σύμβολα μπορούν να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από εκείνα άλλων επιχειρήσεων. Το κοινοτικό σήμα παρέχει ομοιόμορφη προστασία σε όλη την επικράτεια της ευρωπαϊκής ένωσης.

Αυτή η προστασία επιτρέπει στον κάτοχο του σήματος να απαγορεύει σε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο να το χρησιμοποιεί για τα ίδια ή παραπλήσια προϊόντα ή υπηρεσίες εάν υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης. Το κοινοτικό σήμα χορηγείται για περίοδο δέκα ετών, με δυνατότητα ανανέωσης, από την υπηρεσία εναρμόνισης στην εσωτερική αγορά (ΥΕΕΑ), που εδρεύει στο Αλικάντε της Ισπανίας. Η προστασία του σε όλη την επικράτεια της ένωσης εξασφαλίζεται από όργανα που έχουν σχεδόν δικαιοδοτική εξουσία, τα σηματοδικεία της ΥΕΕΑ, οι αποφάσεις των οποίων μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο προσφυγής στο ευρωπαϊκό δικαστήριο.

Όσον αφορά τη βιομηχανική ιδιοκτησία, μια οδηγία αποσκοπεί στην αποτελεσματική νομική προστασία των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων όπως για παράδειγμα, μηχανήματα, εργαλεία, ηλεκτρονικό υλικό, ορίζοντας τι είναι «σχέδιο» ή «υπόδειγμα», θεσπίζοντας τους όρους προστασίας και καθορίζοντας το πεδίο εφαρμογής της ως προς το αποκλειστικό δικαίωμα του δικαιούχου να χρησιμοποιεί το σχέδιο ή το υπόδειγμα. Τα κατατεθέντα κοινοτικά σχέδια ή υποδείγματα, τα οποία διαχειρίζεται το γραφείο εναρμόνισης στην εσωτερική αγορά (εμπορικές ονομασίες, σχέδια και υποδείγματα) στο Αλικάντε, παρέχουν ομοιόμορφη προστασία σε όλο το έδαφος της κοινότητας.

Η Ε.Ο.Κ με τη σύμβαση του Μονάχου για τη χορήγηση ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και τη σύμβαση του Λουξεμβούργου για το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, θέσπισε καταρχήν το θεσμό του ευρωπαϊκού και στη συνέχεια του ενιαίου και αυτόνομου κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Τα πρώτα ευρωπαϊκά δίπλωμα ευρεσιτεχνίας δόθηκαν στις αρχές του 1980. Τα αποτελέσματα που παράγει το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στο εσωτερικό της κοινότητας, αντιστοιχούν σε γενικές γραμμές σ' αυτά που απορρέουν από τα εθνικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Ο ενιαίος και αυτόνομος χαρακτήρας του κοινοτικού διπλώματος διασφαλίζεται με το σύστημα επίλυσης διαφορών που θεσπίζεται στα πλαίσια της

σύμβασης. Οι αγωγές για προσβολή του κοινοτικού διπλώματος εκδικάζονται από τα εθνικά δικαστήρια του τόπου κατοικία του εναγόμενου ή του τόπου αρμόδια δικαστήρια των κρατών-μελών πρέπει να θεωρούν τα αντίστοιχα κοινοτικά διπλώματα ισχυρά.

Με τον κανονισμό 40/94/Ε.Κ της 20^{ης} Δεκεμβρίου 1993 θεσπίστηκε το κοινοτικό σήμα που αποβλέπει στην προστασία του δικαιούχου κοινοτικού σήματος σ' όλη της επικράτεια της ευρωπαϊκής ένωσης. Οι βασικές αρχές του κοινοτικού σήματος είναι η αρχή της αυτονομίας, δηλαδή, θα υπόκειται σε ίδιους κανόνες, η αρχή του ενιαίου του κοινοτικού σήματος, δηλαδή, το κοινοτικό σήμα θα έχει τις ίδιες συνέπειες σ' όλη την κοινοτική επικράτεια και η αρχή της συνύπαρξης κοινοτικού και εθνικού σήματος. Τα εθνικά σήματα θα εξακολουθούν να ισχύουν, ανάλογα με τις ανάγκες, παράλληλα με τα κοινοτικά.

Με τις οδηγίες 98/71/ΕΚ της 13^{ης} Οκτωβρίου 1998 το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο και το συμβούλιο και το συμβούλιο της ευρωπαϊκής ένωσης από κοινού ρυθμίζουν τη νομική προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων, ενιαία για όλα τα κράτη-μέλη.

Σύμφωνα με την οδηγία 98/71 ως σχέδιο ή υπόδειγμα νοείται η εμφάνιση του συνόλου ή μέρους ενός προϊόντος η οποία προκύπτει από τα χαρακτηριστικά του και ιδίως από τη γραμμή, το περίγραμμα, τα χρώματα, το σχήμα, την υφή και τα υλικά του ίδιου του προϊόντος και της διακόσμησης που φέρει.

Ως προϊόν νοείται κάθε βιομηχανικό αντικείμενο ή χειροτέχνημα, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ορισμένων τμημάτων που προορίζονται για συναρμολόγηση σ' ένα σύνθετο προϊόν, της συσκευασίας, της παρουσίασης των γραφικών συμβόλων και των τυπογραφικών στοιχείων, όχι όμως των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στα δικαιώματα επί σχεδίων και δικαιωμάτων που έχουν καταχωρηθεί στα κεντρικά γραφεία βιομηχανικής ιδιοκτησίας των κρατών-μελών ή στο γραφείο σχεδίων και υποδειγμάτων της Μπενελούξ ή έχουν καταχωρηθεί βάσει διεθνών συμφωνιών.

Η ατομικότητα, ο νεωτερισμός και η με οποιονδήποτε τρόπο δημοσίευση, χρήση, καταχώρηση, αποτελούν τις προϋποθέσεις προστασίας των σχεδίων και υποδειγμάτων.

Δεν παρέχεται προστασία για χαρακτηριστικά που υπαγορεύονται αποκλειστικά από την τεχνική λειτουργία του προϊόντος ή όταν ενσωματώνεται ή

συνδέεται μηχανικά με άλλο προϊόν, ώστε κανένα να μη μπορεί να επιτελεί τη λειτουργία του.

Επίσης, σε σχέδια ή υποδείγματα που αντιβαίνουν προς τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη. Από την ημερομηνία καταθέσης της αίτησης καταχώρησης παρέχεται προστασία η οποία ισχύει επί μία ή περισσότερες περιόδους και με όριο τα είκοσι πέντε χρόνια. Με την καταχώρηση ο δικαιούχος σχεδίου ή υποδείγματος αποκτά το αποκλειστικό δικαίωμα να το χρησιμοποιεί και να απαγορεύει τη χρησιμότητα του σε οποιονδήποτε τρίτο, χωρίς τη συγκατάθεση του.

Το σχέδιο ή υπόδειγμα που έχει καταχωρηθεί σύμφωνα με την οδηγία 98/71 σ' ένα κράτος-μέλος προστατεύεται επίσης και βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας του κράτους αυτού. Μέχρι την 28^η Οκτωβρίου 2001 τα κράτη-μέλη πρέπει να θέσουν σε ισχύ τις απαιτούμενες νομοθετικές και διοικητικές διατάξεις για τη συμμόρφωσή τους με την οδηγία.

Πνευματική ιδιοκτησία και διαδίκτυο

9.1 Πρόλογος

Το διαδίκτυο έφερε ριζική αλλαγή στην επικοινωνία και δημιούργησε μία νέα κουλτούρα, γιατί εκμηδένισε τις αποστάσεις δίνοντας τη δυνατότητα άμεσης διάδοσης των πληροφοριών και των δεδομένων. Το διαδίκτυο συνιστά αναμφισβήτητα τη μεγαλύτερη τεχνολογική επανάσταση της μεταβιομηχανικής περιόδου και αποτελεί ένα νέο κοινωνικοοικονομικό μοντέλο ανοιχτό στη γνώση και την ανάπτυξη. Το ζήτημα της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων παραμένει πάντοτε επίκαιρο.

Σε διεθνές και κοινοτικό επίπεδο ακολουθήθηκε η γνωστή αρχή της διαμόρφωσης και προσαρμογής της νομοθεσίας στις νέες τεχνολογικές εξελίξεις. Η οδηγία 2001/29/EK του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2001 που δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα των ευρωπαϊκών κοινοτήτων επιδιώκει την καλύτερη προστασία του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας. Άλλωστε είναι γνωστό ότι οι δύο συνθήκες internet που ψηφίσθηκαν το Δεκέμβριο του 1996 υπό την αιγίδα του παγκόσμιου οργανισμού διανοητικής ιδιοκτησίας διαμορφώνουν σημαντικά τη διεθνή προστασία των έργων και των καλλιτεχνικών εισφορών στο ψηφιακό περιβάλλον.

Κάθε χώρα αφού θα ανάλυση τις ρυθμίσεις της νέας κοινοτικής οδηγίας, θα πρέπει στην συνέχεια να εναρμονισθεί με τις καινούργιες οδηγίες, ενώ παράλληλα είναι σκόπιμο να προχωρήσουν και στη διαδικασία κύρωσης των συνθηκών internet. Άλλωστε οι ρυθμίσεις της οδηγίας αντιστοιχούν κατά ένα μεγάλο μέρος στις διατάξεις των δύο νέων αυτών συνθηκών και έτσι δίδεται η δυνατότητα μεταφοράς των διεθνών υποχρεώσεων σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο.

* Καλλινίκου Διονυσία, Πνευματική ιδιοκτησία και internet, οδηγία 2001/29/EK, σελ 1-2.

Η εναρμόνιση με την οδηγία 2001/29/EK αποτελεί σημαντικό βήμα για την προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στην κοινωνία των πληροφοριών. Η πνευματική ιδιοκτησία είναι ένα δυνατό δικαίωμα γιατί, εκτός από την προστασία των ηθικών συμφερόντων, μπορεί να εξασφαλίσει στο δημιουργό τα αναγκαία οικονομικά οφέλη τα οποία του επιτρέπουν να ζήσει και να συνεχίσει τη δημιουργία, συμβάλλοντας στη διάδοση των έργων και στην ενίσχυση της πολιτιστικής παραγωγής. Εκείνο που πάντοτε ενδιαφέρει είναι η διατήρηση των παραδοσιακών αρχών και αξιών με επίκεντρο το δημιουργό και τον καλλιτέχνη, ενώ παράλληλα θα πρέπει να επιζητείται η ισορροπία μεταξύ των δικαιούχων, της πολιτιστικής βιομηχανίας και του ευρύτερου κοινού.

9.2 Το θεσμικό πλαίσιο προστασίας

Η διεθνής προστασία

Είναι γνωστό ότι η διεθνής προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων επιτυγχάνεται με τρεις μεγάλες πολυμερείς συμφωνίες: τη διεθνή σύμβαση Βέρνης, τη διεθνή σύμβαση Ρώμης και τη συμφωνία TRIPS.

Η αναγνώριση των συγγενικών δικαιωμάτων σε διεθνές επίπεδο έγινε με τη διεθνή σύμβαση Ρώμης (1961) που προστατεύει τις τρεις βασικές κατηγορίες δικαιούχων, δηλαδή τους ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες, τους παραγωγούς φωνογραφημάτων και τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς. Η Ελλάδα κύρωσε τη διεθνή σύμβαση Ρώμης με το ν.2054/1992.

Η συμφωνία TRIPS, δηλαδή η συμφωνία για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας στον τομέα εμπορίου, περιλαμβάνεται στην τελική πράξη του γύρου της Ουρουγουάης που κυρώθηκε από την Ελλάδα με το ν.2290/1995. Η συμφωνία TRIPS άρχισε να δεσμεύει τα περισσότερα κράτη την 1^η Ιανουαρίου 1996 και έχει ευρύ πεδίο εφαρμογής, γιατί καλύπτει τόσο τη βιομηχανική όσο και την πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα που βρίσκονται στο επίκεντρο των διεθνών οικονομικών σχέσεων στο πεδίο δράσης του παγκόσμιου οργανισμού εμπορίου. Βασικός σκοπός της συμφωνίας TRIPS είναι ο περιορισμός των στρεβλώσεων και των εμποδίων για το διεθνές εμπόριο, η αποτελεσματική και επαρκής προστασία των

δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, καθώς και η διασφάλιση των μέτρων και των διαδικασιών για την επιβολή των δικαιωμάτων αυτών.

Ιστορικό γεγονός για τη διεθνή προστασία της πνευματικής και των συγγενικών δικαιωμάτων ήταν η διπλωματική διάσκεψη Γενεύης που πραγματοποιήθηκε 2-20 Δεκεμβρίου 1996 στο πλαίσιο του παγκόσμιου οργανισμού διανοητικής ιδιοκτησίας (WIPO) και οδήγησε στη ψήφιση δύο νέων διεθνών συνθηκών τις οποίες έχει υπογράψει η Ελλάδα. Πρόκειται για τη συνθήκη WIPO για την πνευματική ιδιοκτησία και τη συνθήκη WIPO για τις ερμηνείες-εκτελέσεις και τα φωνογραφήματα.

Οι δύο αυτές συνθήκες, γνωστές όπως προαναφέρθηκε και ως συνθήκες internet, βελτιώνουν τις ήδη υπάρχουσες ρυθμίσεις της διεθνούς σύμβασης Βέρνης και διεθνούς σύμβασης Ρώμης, προχωρούν πέρα από τη συμφωνία TRIPS και δίνουν λύσεις σε ορισμένα από τα προβλήματα που δημιουργούνται από την ψηφιακή τεχνολογία.

9.3 Η οδηγία 2001/29/EK

Αντικείμενο της μελέτης αυτής, δηλαδή της Οδηγία 2001/29/EK του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2001 για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας, είναι η προσέγγιση και ανάλυση των θεμάτων που έχουν σχέση με την πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα στην κοινωνία των πληροφοριών. Όπου είναι αναγκαίο θα ληφθεί υπόψη το ήδη διαμορφωμένο θεσμικό πλαίσιο προστασίας με βάση τις διεθνείς συμβάσεις και την εθνική νομοθεσία.

Οι ρυθμίσεις της οδηγίας αντιστοιχούν κατά ένα μεγάλο μέρος στις διατάξεις των δύο συνθηκών WIPO, δηλαδή της συνθήκης WIPO για την πνευματική ιδιοκτησία και της συνθήκης WIPO για τις ερμηνείες-εκτελέσεις και τα φωνογραφήματα. Οι δύο αυτές συνθήκες αποτελούν, όπως είναι γνωστό, ένα μεγάλο βήμα στη διεθνή προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων, ειδικότερα όσον αφορά τον ψηφιακό τομέα. Η κοινότητα και τα κράτη μέλη έχουν υπογράψει τις συνθήκες αυτές και έχει ήδη ξεκινήσει η διαδικασία

επικύρωσης τους. Η οδηγία 2001/29/EK δίνει τη δυνατότητα μεταφοράς των διεθνών υποχρεώσεων που πηγάζουν από τις συνθήκες WIPO σε κοινοτικό επίπεδο με βάση το κοινοτικό κεκτημένο και τις ανάγκες της εσωτερικής αγοράς.

Βασικός στόχος της οδηγίας είναι η νομική προστασία του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, ιδίως όσον αφορά την κοινωνία των πληροφοριών.

Τα σχετικά άρθρα της οδηγίας αυτής είναι :

Άρθρο 1

Στόχος και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία αφορά τη νομική προστασία του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνία της πληροφορίας.
2. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 11, η παρούσα οδηγία καθόλου δεν θίγει τις ισχύουσες κοινοτικές διατάξεις σχετικά με :
 - Τη νομική προστασία των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών,
 - Το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας,
 - Το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα που εφαρμόζονται στις ραδιοηλεκτρονικές μεταδόσεις προγραμμάτων μέσω δορυφόρου και την καλωδιακή αναμετάδοση,
 - Τη διάρκεια προστασίας του δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένων συγγενικών δικαιωμάτων
 - Τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων.

* Καλλινίκου Διονυσία, Πνευματική ιδιοκτησία και internet, οδηγία 2001/29/EK, παράρτημα.

Άρθρο 2

Δικαίωμα αναπαραγωγής

Τα κράτη μέλη παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν, την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, συνολικά ή εν μέρει:

1. Στους δημιουργούς, όσον αφορά τα έργα τους,
2. Στους καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές, όσον αφορά την εγγραφή σε υλικό φορέα των ερμηνειών ή εκτελέσεων τους,
3. Στους παραγωγούς φωνογραφημάτων, όσον αφορά τα φωνογραφήματα τους,
4. Στους παραγωγούς της πρώτης υλικής ενσωμάτωσης ταινιών σε φορέα, όσον αφορά το πρωτότυπο και τα αντίγραφα των ταινιών τους,
5. Στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, όσον αφορά την υλική ενσωμάτωση των εκπομπών τους, που μεταδίδονται ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, συμπεριλαμβανομένης της καλωδιακής ή δορυφορικής μετάδοσης.

Άρθρο 3

Δικαίωμα παρουσίασης έργων από κοινό και δικαίωμα διάθεσης άλλων αντικειμένων στο κοινό.

1. Τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επελέγει ο ίδιος.

*Καλλινίκου Διονυσία, Πνευματική ιδιοκτησία και internet, οδηγία 2001/29/EK, παράρτημα.

2. Τα κράτη μέλη παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν τη διάθεση στο κοινό, ενσυμάτως ή εσυρμάτως, κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος:
 - Στους καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές, όσον αφορά την εγγραφή σε υλικό φορέα των ερμηνειών ή εκτελέσεων τους,
 - Στους παραγωγούς φωνογραφημάτων, όσον αφορά τα φωνογραφήματα τους,
 - Στους παραγωγούς της πρώτης υλικής ενσωμάτωσης ταινιών, όσον αφορά το πρωτότυπο και τα αντίγραφα των ταινιών τους,
 - Στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, όσον αφορά την υλική ενσωμάτωση των εκπομπών τους, που μεταδίδονται ενσύρματως ή ασύρματως, συμπεριλαμβανομένης της καλωδιακής ή δορυφορικής αναμετάδοσης.

3. Τα δικαιώματα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 δεν αναλώνονται με οποιαδήποτε πράξη παρουσίασης ή διάθεσης στο κοινό, με την έννοια του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 4

1. Τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς, όσον αφορά πρωτότυπο ή αντίγραφο των έργων τους, το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν τη διανομή τους στο κοινό με οποιαδήποτε μορφή μέσω πώλησης ή άλλως.
2. Το δικαίωμα διανομής του πρωτοτύπου ή των αντιγράφων ενός έργου εντός της κοινότητας αναλώνεται μόνο εάν η πρώτη πώληση ή η κατ' άλλον τρόπο πρώτη μεταβίβαση της κυριότητας του έργου αυτού εντός της κοινότητας πραγματοποιείται από το δικαιούχο ή με την συγκατάθεση του.

Άρθρο 8

Κυρώσεις και μέσα έννομης προστασίας:

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλες κυρώσεις και μέσα έννομης προστασίας έναντι της προσβολής των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που αναφέρονται παρούσα οδηγία και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την εξασφάλιση της εφαρμογής τους. Οι κυρώσεις είναι αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές.
2. Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε οι δικαιούχοι των οποίων τα συμφέροντα θίγονται από προσβολές που τελούνται στο έδαφος του ώστε να μπορούν να ασκούν αγωγή αποζημίωσης ή/και να ζητούν τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων και κατά περίπτωση την κατάσχεση του σχετικού υλικού καθώς και των συσκευών, προϊόντων ή συστατικών στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2.
3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι δικαιούχοι να μπορούν να ζητούν τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά των διαμεσολαβητών οι υπηρεσίες των οποίων χρησιμοποιούνται από τρίτο για την προσβολή δικαιώματος του δημιουργού ή συγγενικού δικαιώματος.

Άρθρο 10

Διαχρονική εφαρμογή

1. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται σε όλα τα έργα και τα λοιπά προστατευόμενα αντικείμενα που αναφέρονται σε αυτήν και τα οποία στις 22 Δεκεμβρίου 2002, προστατεύονται από τη νομοθεσία των κρατών μελών για την πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα ή πληρούν τα κριτήρια προστασίας κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας ή των διατάξεων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2.
2. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν θίγει τις πράξεις που έχουν συναφθεί και τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί πριν από τις 22 Δεκεμβρίου 2002.

Άρθρο 12

1. Στις 22 Δεκεμβρίου 2004, και εν συνεχεία κάθε τρία χρόνια, η επιτροπή υποβάλλει στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο το συμβούλιο και την οικονομική και κοινωνική επιτροπή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, στην οποία, μεταξύ άλλων, εξετάζει ιδιαίτερα, βάσει συγκεκριμένων πληροφοριών που υποβάλλουν τα κράτη μέλη, την εφαρμογή των άρθρων 5,6 και 8, ανάλογα με την εξέλιξη της ψηφιακής αγοράς. Στην περίπτωση του άρθρου 6, εξετάζει ιδίως αν το άρθρο αυτό παρέχει επαρκή προστασία και αν νόμιμες πράξεις θίγονται από τη χρήση αποτελεσματικών τεχνολογικών μέτρων. Εφόσον είναι αναγκαίο, κυρίως για την εξασφάλιση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς σύμφωνα με το άρθρο 14 της συνθήκης, προτείνει τροποποιήσεις της παρούσας οδηγίας.
2. Η προστασία των συγγενικών δικαιωμάτων δυνάμει της παρούσας οδηγίας καθόλου δεν θίγει την προστασία του δικαιώματος του δημιουργού.
3. Δημιουργείται επιτροπή επαφών, αποτελούμενη από εκπροσώπους των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών. Πρόεδρος της επιτροπής τοποθετείται εκπρόσωπος της επιτροπής και οι συνεδριάσεις πραγματοποιούνται είτε με πρωτοβουλία του προέδρου είτε αιτήσεως της αντιπροσωπίας ενός κράτους μέλους.
4. Τα καθήκοντα της επιτροπής είναι :
 - Να εξετάζει τον αντίκτυπο της παρούσας οδηγίας στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να επισημαίνει τις δυσκολίες που τυχόν θα ανακύψουν.
 - Να διοργανώνει διαβουλεύσεις για όλα τα ζητήματα εφαρμογής της οδηγίας,
 - Να διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις συναφείς εξελίξεις της νομοθεσίας και της νομολογίας και τις εξελίξεις στον οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και τεχνολογικό τομέα,
 - Να λειτουργεί ως χώρος αξιολόγησης της ψηφιακής αγοράς έργων και άλλων αντικειμένων, συμπεριλαμβανομένης της ιδιωτικής αντιγραφής και της χρήσης τεχνολογικών μέτρων.

9.4 Επίλογος

Στη νέα κοινοτική οδηγία επιτεύχθηκε νομοθετικά η ισορροπία μεταξύ των δικαιούχων, της ολότητας και των πολιτιστικών επιχειρήσεων που οικοδομούν την κοινωνία των πληροφοριών. Το πλαίσιο προστασίας δίνει τη δυνατότητα προσαρμογής των νομοθετικών ρυθμίσεων στις τεχνολογικές εξελίξεις. Η διάταξη του άρθρου 12 για την επιτροπή επαφών υπόσχεται να συνεισφέρει σημαντικά στην εφαρμογή της οδηγίας στα κράτη μέλη. Με τον τρόπο αυτό θα δοθεί δυνατότητα αξιολόγησης της ψηφιακής αγοράς, καταστολής κάθε πράξης προσβολής των δικαιωμάτων και διόρθωσης οποιασδήποτε ρύθμισης η οποία δημιουργεί πρακτικές δυσκολίες.

Η ψηφιακή τεχνολογία προχώρησε πιο γρήγορα από το δίκαιο, αλλά η ισχύουσα νομοθεσία προσαρμόστηκε στις ανάγκες του διαδικτύου. Το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των δημιουργών και των δικαιούχων συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία των πληροφοριών διαμορφώθηκε με βάση τους γνωστούς κανόνες και τις αρχές που πηγάζουν από τις διεθνείς συμβάσεις, τις κοινοτικές οδηγίες και τις εθνικές νομοθεσίες. Το πιο πρωτοποριακό ίσως είναι ότι η προστασία δεν βασίζεται μόνο σε νομικούς κανόνες αλλά και σε τεχνολογικά μέτρα τα οποία ο νομοθέτης καλείται να εντάξει στο νομικό σύστημα.

* Καλλινίκου Διονυσία, Πνευματική ιδιοκτησία και internet, οδηγία2001/29/EK, σελ 93-95

Αθέμιτος Ανταγωνισμός

10.1 Γενικά

Στο σύστημα της ελεύθερης οικονομίας ο ανταγωνισμός αποτελεί την κυριότερη εκδήλωση της ελευθερίας των συναλλαγών. Δεν πρέπει όμως να γίνεται με μέσα που αποδοκιμάζει το δίκαιο και που είναι αντίθετα στην έννομη τάξη, γιατί έτσι διαταράσσεται η ομαλή λειτουργία της ελεύθερης διαμόρφωσης των τιμών και ο κανονικός σχηματισμός πελατείας.

Το δίκαιο του ανταγωνισμού αποβλέπει στην προστασία της οικονομικής ελευθερίας με την εξασφάλιση θεμιτού και ελεύθερου ανταγωνισμού.

Στην επιστήμη ως ανταγωνισμός θεωρείται η επιδίωξη από περισσότερους ανεξάρτητους επιχειρηματίες που δρουν σε μία σχετική αγορά του ίδιου οικονομικού στόχου, δηλαδή η σύναψη συναλλακτικών σχέσεων με τρίτους (πελάτες, προμηθευτές, εργαζόμενους)

Το δίκαιο του ανταγωνισμού οικοδομείται σε δύο παράλληλες οδούς. Η μία οδός είναι το δίκαιο που οριοθετεί το θεμιτό και το αθέμιτο στις εμπορικές συναλλαγές, το δίκαιο δηλαδή που απαγορεύει ανταγωνιστικές πράξεις που γίνονται στα πλαίσια των εμπορικών συναλλαγών, οι οποίες προσβάλλουν τους άλλους συναλλασσόμενους ανταγωνιστές ή παραπλανούν το κοινό κατά τρόπο που, κατά τις αναλήψεις του νομοθέτη είναι αθέμιτος, δηλαδή συναλλακτικά ανήθικος και άρα ανεπίτρεπτος. Ανεπίτρεπτη συμπεριφορά στα πλαίσια της εμπορικής ζωής δεν ταυτίζεται πάντοτε με την ανεπίτρεπτη συμπεριφορά στα πλαίσια της κοινωνικής ζωής. Η δεύτερη η ανεπίτρεπτη συμπεριφορά στα πλαίσια της κοινωνικής ζωής τιμωρείται από το δίκαιο που ισχύει για όλους με τον ποινικό νόμο και τον αστικό κώδικα κατ' αρχήν.

Ανεπίτρεπτη συμπεριφορά στα πλαίσια των εμπορικών συναλλαγών είναι κυρίως ανεπίτρεπτος ανταγωνισμός ή αθέμιτος ανταγωνισμός, ο οποίος λόγω της ειδικότητας και ιδιαιτερότητας του δεν ρυθμίζεται ικανοποιητικά από το ποινικό και αστικό δίκαιο. Για τον ίδιο λόγο λοιπόν, για τον οποίο υπάρχει η ειδική εμπορική

νομοθεσία για τις εμπορικές συναλλαγές υπάρχει και η ειδική εμπορική νομοθεσία για τις ανεπίτρεπτες, αθέμιτες συναλλαγές που κωδικοποιείται στο ν.144/1914, ένα ειδικό εμπορικό νόμο που αφορά ειδικά εμπορικά αδικήματα.

Όπως δηλαδή στην κοινωνική ζωή ο νόμος δίνει δικαιώματα σ' εκείνον που ανεπίτρεπτα έχει προσβληθεί στην προσωπικότητα του, στην περιουσία του και στη σωματική του ακεραιότητα κατά εκείνου που τον προσέβαλε δικαιώματα που συνίστανται στην αξίωση για αποζημίωση, για αποκατάσταση της ηθικής βλάβης και σε αξίωση για ποινικό κολασμό, έτσι και στην ειδική εκδήλωση της κοινωνικής ζωής, που είναι η εμπορική συναλλαγή, δίνει αντίστοιχα ειδικά δικαιώματα. Η διαφορά πέραν της ειδικότητας του ζητήματος των εμπορικών συναλλαγών είναι ότι τιμωρούνται και οι αθέμιτες ενέργειες, οι οποίες δεν γίνονται σε βάρος ενός συγκεκριμένου ανταγωνιστή αλλά και σε βάρος της ολότητας των ανταγωνιστών ή σε βάρος καταναλωτών.

Με το ν.146/1914 επιδιώκεται η προστασία της οικονομικής ελευθερίας από αθέμιτες ενέργειες, δηλαδή μορφές προσβολής που είναι αντίθετες με την αξιούμενη στις συναλλαγές ευθύτητα και εντιμότητα. Ενώ οι κανόνες του ν. 703/ 77 επιδιώκουν την εξασφάλιση του ελεύθερου ανταγωνισμού και της οικονομικής ελευθερίας των συναλλασσομένων με την απαγόρευση είτε πρακτικών που περιορίζουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό είτε της καταχρηστικής εκμετάλλευσης της δεσπίζουσας θέσης που ορισμένη ή ορισμένες επιχειρήσεις κατέχουν στην σχετική αγορά.

Στην Ελλάδα ο ν. 146/1914 περί αθέμιτου ανταγωνισμού προβλέπει για την άμιλλα που γίνεται με αθέμιτα μέσα. Ο νόμος θέτει καταρχήν μία γενική αρχή που απαγορεύει τον αθέμιτο ανταγωνισμό και προβλέπει στη συνέχεια ειδικές περιπτώσεις αθέμιτου ανταγωνισμού.

*Αθέμιτος είναι κάθε πράξη εμπορικού, βιομηχανικού ή γεωργικού ανταγωνισμού που είναι αντίθετη προς τα χρηστά ήθη.

*Δημαράς Νικόλαος, Στοιχεία εμπορικού δικαίου, 3^η έκδοση, σελ 85, Πάτρα 2009-09-29

Σερελέα Γαρυφαλλιά, Στοιχεία εμπορικού δικαίου, Αθήνα, σελ 90

Πουλάκου –Ευθυμιάτου Αντωνία, Στοιχεία εμπορικού δικαίου, Γ' έκδοση, σελ 231-237

Ειδικότερα για τη θεμελίωση του αδικήματος του αθέμιτου ανταγωνισμού απαιτείται η συνύπαρξη των εξής προϋποθέσεων :

α) ανθρώπινη πράξη, ως πράξη νοείται και η παράλειψη, εφόσον υπάρχει υποχρέωση ενέργειας, που αποβλέπει στον ανταγωνισμό και γίνεται με πρόθεση επαγγελματικής επικράτησης. Ο νόμος δεν προϋποθέτει την ύπαρξη και πρόθεσης για πρόκληση ζημίας.

β) η πράξη να αναφέρεται στις εμπορικές, βιομηχανικές ή γεωργικές συναλλαγές.

γ) η πράξη να γίνεται με σκοπό τον εμπορικό, βιομηχανικό ή γεωργικό ανταγωνισμό και να αντίκειται στα χρηστά ήθη. Τεκμηριώνεται ότι υπάρχει πρόθεση ανταγωνισμού όταν η πράξη διενεργείται από κατ' επαγγελματία έμπορο ή γεωργό.

Ο αθέμιτος ανταγωνισμός είναι περισσότερο νόμος ιδιωτικού δικαίου που αφορά κατά κύριο λόγο τα ιδιωτικά δικαιώματα, που θίγονται από τις αθέμιτες δραστηριότητες των εμπορικών επιχειρήσεων, που γίνονται στα πλαίσια του ανταγωνισμού.

10.2 Ειδικές περιπτώσεις αθέμιτου ανταγωνισμού :

1) Η Ψευδής Διαφήμιση.

Η διαφήμιση είναι ψευδής όταν γίνονται δημόσιες ανακριβείς δηλώσεις που αφορούν βιομηχανικές ή εμπορικές συναλλαγές, που μπορούν να δημιουργήσουν την εντύπωση ιδιαίτερα ευνοϊκής προσφοράς σε σύγκριση με προσφορές άλλων επαγγελματιών. Η διαφήμιση μπορεί να αφορά τόσο εμπορεύματα όσο και υπηρεσίες.

2) Η αναγγελία εκποίησης εμπορευμάτων

Προέρχονται από πτώχευση, μολονότι τα εμπορεύματα αυτά δεν ανήκουν πια στην πτώχευση, ώστε να δημιουργείται η εντύπωση στο καταναλωτικό κοινό, ότι πωλούνται σε ιδιαίτερα χαμηλές τιμές.

3) Η Δημόσια Δήλωση

Ότι διαλύεται το κατάστημα ή ολόκληρη επιχείρηση και ότι εκποιούνται τα εμπορεύματα εφόσον δεν προηγήθηκε δικαστική άδεια. Η άδεια δίνεται για περιοριστικά αναφερόμενους λόγους και κατά ορισμένη διαδικασία από το Μονομελές Πρωτοδικείο για ορισμένα εμπορεύματα, για ορισμένη διάρκεια και με ορισμένους όρους.

4) Η Διαφήμιση

Γενικών εκππτώσεων που δεν γίνονται μέσα στα χρονικά όρια που ορίζονται με υπουργικές αποφάσεις. Η θεωρία και η νομολογία δέχονται καταρχήν, ότι η υποτίμηση είναι σύμφωνη με τα χρηστά ήθη. Θεωρείται αθέμιτη όταν αυτή γίνεται με πρόθεση εκτόπισης ορισμένου ανταγωνιστή και ελεύθερη διαμόρφωση τιμών στη συνέχεια ή όταν κινδυνεύει η οικονομική υπόσταση ανταγωνιστή ή όταν δημιουργείται σύγχυση στον καταναλωτή.

5) Η συσκότιση και αλλοίωση των όρων του εμπορίου

Όταν αυτή υπερβαίνει τις δυνατότητες αντίληψης του μέσου καταναλωτή και τις συνήθειες του εμπορίου. Επιφέρει σύγχυση καταναλωτή και αδυναμία ανταγωνιστικής αντιμετώπισης της από τον ανταγωνιστή.

6) Η κατάχρηση ή ο σφετερισμός του βιομηχανικού ή επαγγελματικού απορρήτου

Βιομηχανικό απόρρητο είναι ο τρόπος με τον οποίο κατασκευάζεται ένα προϊόν και τηρείται μυστικός από τον βιομήχανο.

7) Η παράνομη χρήση

Ξένων διακριτικών όπως εμπορικής επωνυμίας, διακριτικού τίτλου, εμβλήματος, σήματος, διασηματισμός κ.λ.π, κατά τρόπο που δημιουργεί σύγχυση.

Ειδικές περιπτώσεις αθέμιτου ανταγωνισμού κατά συγκεκριμένου ανταγωνιστού είναι η δυσφήμιση:

Η δυσφήμιση αποτελεί πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού, όταν συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

- Ισχυρισμοί ή διαδώσεις ψευδείς ορισμένου περιεχομένου που έχουν ως αντικείμενο είτε την εργασία είτε το αντικείμενο ή την επιχείρηση άλλου, είτε το πρόσωπο του ιδιοκτήτη ή του διευθυντή της επιχείρησης είτε τα εμπορεύματα ή τις βιομηχανικές εργασίες τρίτου.
- Ως ιδιοκτήτης θεωρείται και το Διοικητικό Συμβούλιο ανώνυμης εταιρείας, οι διαχειριστές εταιρείας περιορισμένης ευθύνης. Ως διευθυντή θεωρείται ο φορέας της επιχείρησης είτε φυσικό είτε νομικό πρόσωπο είναι αυτό.
- Τα διαδιδόμενα δεν πρέπει να είναι κατά τρόπο ευαπόδεικτο αληθή. Δεν απαιτείται γνώση της αναλήθειας εκ μέρους του διαδίδοντος.
- Οι ισχυρισμοί ή οι διαδόσεις πρέπει να αναφέρονται σε ειδήσεις που μπορούν να βάψουν την εργασία της ανταγωνιζόμενης επιχείρησης ή την εμπορική πίστη του ανταγωνιστή εμπόρου.

Αυτός που προκαλεί δυσφήμιση είναι υποχρεωμένος να αποδείξει την αλήθεια των διαδιδόμενων για να απαλλαγεί της κατηγορίας. Οφείλει μάλιστα να αποδείξει το ευαπόδεικτο αυτών.

Στις περιπτώσεις αυτές είναι απλή η δυσφήμιση. Εάν ο ανταγωνιστής είναι γνώστης της αναλήθειας των ειδήσεων και προβαίνει στη δυσφήμιση, τότε πρόκειται για συκοφαντική δυσφήμιση. Τότε υπάρχει γνώση και ο σκοπός του ανταγωνιστή είναι να επιφέρει βλάβη στην ξένη επιχείρηση και να επωφεληθεί ο ίδιος.

Σύμφωνα με το σχετικό νόμο που υπάρχει, απαιτείται η αναλήθεια της ανακοίνωσης όταν πρόκειται για εμπιστευτική ανακοίνωση για την οποία ο πληροφοριοδότης ή αυτός που του δίνεται η πληροφορία έχει εύλογο συμφέρον.

Χρήση ξένου ονόματος, εμπορικής επωνυμίας ή διακριτικού τίτλου καταστήματος:

Απαγορεύεται η χρήση ονόματος, εμπορικής επωνυμίας, διακριτικού τίτλου ή εντύπου με τρόπο που μπορεί να προκαλέσει σύγχυση με το όνομα την εμπορική επωνυμία ή τον διακριτικό τίτλο, τα οποία μεταχειρίζεται άλλος νόμιμα.

Προσβολή του βιομηχανικού και επαγγελματικού απορρήτου:

Βιομηχανικό απόρρητο είναι ο τρόπος κατασκευής, του οποίου γίνεται μυστική χρήση.

Επαγγελματικό απόρρητο είναι ότι ο επαγγελματίας τηρεί μυστικό για λόγους επαγγελματικού συμφέροντος.

- Το άρθρο 16 του ν.146 τιμωρεί με ποινή φυλακίσεως και με χρηματική ποινή εργάτη ή υπάλληλο, εργάτη ή μαθητευόμενο σε κάποια επιχείρηση που ανακοινώνει χωρίς δικαίωμα σε τρίτους, κατά το χρονικό διάστημα της υπηρεσίας του, απόρρητα του καταστήματος ή της επιχείρησης τα οποία του είναι εμπιστευμένα ως εκ της υπηρεσίας του, ή που περιήλθαν στην αντίληψη του με άλλον τρόπο, με σκοπό τον ανταγωνισμό, με σκοπό ώστε να βλάψει τον κύριο του καταστήματος ή της επιχείρησης.
- Κατά το άρθρο 17 του ν.146 επιβάλλονται οι ίδιες ποινές εναντίον εκείνου που χρησιμοποιεί ή ανακοινώνει σε τρίτους σχέδια ή κανόνες τεχνικής φύσεως, ιδιαιτέρως σε σχεδιάσματα, πρότυπα, τύπους, υποδείγματα και οδηγίες.
- Οι ίδιες ποινές αλλά στο μισό επιβάλλονται εναντίον εκείνου που επιχειρεί να ωθήσει άλλον σε πράξη που αντίκειται στα άρθρα 16 και 17.

Άλλη πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού είναι η παράβαση των περιορισμών της λιανικής πωλήσεως ορισμένων εμπορευμάτων. Αυτό συμβαίνει όταν τα προϊόντα επιτρέπεται να πωλούνται λιανικά μόνον όταν αναγράφεται επί αυτών ο αριθμός προελεύσεως τους.

10.3 Προστασία κατά των πράξεων του αθέμιτου ανταγωνισμού:

Η προστασία που παρέχεται κατά των πράξεων του αθέμιτου ανταγωνισμού είναι αστική και ποινική. Η αστική προστασία συνίσταται σε αξίωση για παράλειψη και σε αξίωση για αποζημίωση.

Η αξίωση για παραλείψη συνιστάται στην παύση κάθε αθέμιτης ενέργειας. Νομιμοποιείται να την ασκήση κάθε επαγγελματίας, τα εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια, οι εμπορικοί και βιομηχανικοί και οι επαγγελματικοί σύλλογοι σε κάθε περίπτωση αθέμιτου ανταγωνισμού, εκτός από τις περιπτώσεις της δυσφημής και της χρήσης ξένου ονόματος, επωνυμίας ή διακριτικού τίτλου. Στις τελευταίες περιπτώσεις νομιμοποιείται ο καθένας στον οποίο στρέφονται οι πράξεις αυτές.

Η αξίωση για αποζημίωση συνιστάται στην αποκατάσταση της ζημιάς που προκλήθηκε.

Ποινικές κυρώσεις επισύρει η παραβίαση των ειδικών απαγορευτικών διατάξεων που αναφέρονται πιο πάνω. Η ποινική δίωξη ασκείται κατ' έγκληση εκτός των περιπτώσεων της ανακοινώσης για πώληση εμπορευμάτων από πτώχευση και λόγω διαλύσεως καταστήματος.

Η αστική όσο και η ποινική προστασία ισχύει για όσους είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα. Οι αλλοδαποί, που δεν είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, μπορούν να προστατευθούν από τις πράξεις του αθέμιτου ανταγωνισμού μόνο εφόσον ισχύει η αρχή της αμοιβαιότητας, δηλαδή της ίσης μεταχείρισης των ελλήνων με τους εγκατεστημένους στην χώρα τους.

10.4 Διεθνής προστασία

Όσες πράξεις εμπίπτουν στο νόμο για τον αθέμιτο ανταγωνισμό, σύμφωνα με ειδική ρύθμιση του νόμου, γεννούν δικαίωμα προστασίας μόνο σε εκείνες τις επιχειρήσεις που διατηρούν κύρια εγκατάσταση στην Ελλάδα ή σε άλλη χώρα της κοινότητας ή και σε Τρίτη χώρα, όπου οι ελληνικές επιχειρήσεις κατέχουν ή δικαιούνται την της ίδια προστασίας με τις εγχώριες. Προστασία κατέχουν απολαύουν επίσης έμποροι-εμπορικές επιχειρήσεις προερχόμενοι από άλλα κράτη της κοινότητας καθώς και από κράτη που έχουν προσχωρήσει στη σύμβαση για τη σύσταση ένωσης για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

Βιβλιογραφία

1. Ρόκας Ιωάννης, Γενικό μέρος, Εμπορικές πράξεις, έμποροι, ρύθμιση εμπορικών δραστηριοτήτων, βιομηχανική ιδιοκτησία, ανταγωνισμός.
2. Δημαράς Νικόλαος, Στοιχεία εμπορικού δικαίου, 3^η έκδοση, Πάτρα 2009
3. Λιακόπουλος Θ., Βιομηχανική ιδιοκτησία, έκδοση 2000
4. Τριανταφυλλάκης Γεώργιος , Εφαρμογές εμπορικού δικαίου, 3B
5. Καλλινίκου Διονυσία, Πνευματική ιδιοκτησία και internet, οδηγία 2001/29/EK
6. Δελούκα Α. Νικολάου, Η εμπορική επιχείρηση και η προστασία της, τεύχος πρώτο, 1977
7. Σερελέα Γαρυφαλλιά, Στοιχεία εμπορικού δικαίου, Αθήνα
8. Πουλάκου – Ευθυμιάτου Αντωνία, Στοιχεία εμπορικού δικαίου, Γ' έκδοση, 2003

Ιστοσελίδες

1. <http://europa.eu/scadplus/leg/el/lvb/l33109.htm>
2. <http://www.capital.gr/law/articles.asp?id=440291&subcat=101>
3. <http://www.law.duth.gr/index.php?cid=83&st=1>
4. <http://nomothesia.ependyseis.gr/eu-law/downloadsDetails.do?action=itemDetails&itemId=163>

5. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61980J0270:EL:HTML>
6. <http://www.greekretail.gr/articles/1119/5/index.html>
7. <Users.otenet.gr/~dikaio>